

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

1'inci Toplantı

22 Ekim 2024 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, geçen yasama yılında Komisyondan geçen Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne katkı veren herkese teşekkür ettiğine, Komisyonun bugünkü gündeminde bulunan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ve görüşmelerde uygulanacak usule ilişkin açıklaması

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Karaman Milletvekili Selman Oğuzhan Eser ile 39 Milletvekilinin, Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2616)

ADALET KOMİSYONU

22 Ekim 2024 Salı

1'inci Toplantı

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Adalet Komisyonu saat 15.33'te açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel, geçen yasama yılında Komisyondan geçen Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne katkı veren herkese teşekkür ettiğine, Komisyonun bugünkü gündeminde bulunan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi'ne ve görüşmelerde uygulanacak usule ilişkin açıklama yaptı.

İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Karaman Milletvekili Selman Oğuzhan Eser ile 39 Milletvekilinin, Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin (2/2616) tümü üzerindeki görüşmeleri tamamlanarak maddelerinin görüşmelerine başlandı.

Antalya Milletvekili Serap Yazıcı Özbudun'un, Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 4 Milletvekilinin, Van Milletvekili Zülküf Uçar ve 2 Milletvekilinin, İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca vermiş oldukları, (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırılığına ilişkin önergeleri, yapılan açıklamalar ve oylamadan sonra reddedildi.

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül ve 5 Milletvekilinin, (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 34'üncü maddesi gereğince tali komisyon olarak Dijital Mecralar Komisyonuna gönderilmesi gerektiğine ilişkin önergesi, yapılan açıklama ve oylamadan sonra reddedildi.

Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel'in, CHP'ye mensup Komisyon üyeleri tarafından görüşülmekte olan teklife ilişkin olarak Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı tarafından hazırlanan ön norm denetim raporu ve etki analizi raporu olup olmadığıyla ilgili gelen talebe, yazılı olarak verdiği cevabı okudu.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından, (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam etmek için 23 Ekim 2024 Çarşamba günü saat 11.30'da toplanmak üzere saat 23.11'de toplantıya son verildi.

22 Ekim 2024 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.33

BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)

SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)

KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Değerli Komisyon üyeleri ve kıymetli milletvekilleri, sayın bürokratlar, değerli basın mensupları ve kıymetli katılımcılar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır, Komisyonumuzun 28’inci Yasama Dönemi 5’inci Toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Cüneyt Yüksel’in, geçen yasama yılında Komisyondan geçen Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ne katkı veren herkese teşekkür ettiğine, Komisyonun bugünkü gündeminde bulunan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi’ne ve görüşmelerde uygulanacak usule ilişkin açıklaması

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok Kıymetli Komisyon üyelerimiz, Komisyonumuz sizlerin üstün gayretleri, engin sabırları ve yoğun çabalarıyla birçok başarılı çalışmalara imza atmıştır ve atmaya da devam ediyor. Son olarak, hatırlarsanız, “dokuzuncu yargı paketi” olarak bilinen Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 12 Temmuz 2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonumuzda kabul edildi ve Genel Kurulumuzun takdirlerine arz edilmişti. Bu vesileyle, çalışmalarımıza katkı sunmuş olan başta değerli Komisyon üyelerimiz ve Komisyon çalışmalarına katkı sunan kıymetli milletvekillerimiz olmak üzere bürokratlara ve tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Sizlerin de bildiği üzere geçmiş yasama dönemlerinde olduğu gibi bu yasama döneminde de Adalet Komisyonumuz tarafından ülkemiz ve milletimiz için çok önemli yasama faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Bugün de ülkemiz için hayırlı bir yasama faaliyetini gerçekleştireceğimize inanıyorum.

Değerli milletvekilleri, bugün Genel Kurul gündeminde bulunan, dokuzuncu yargı paketinin devamı niteliğinde olan Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ni görüşmek için bir araya gelmiş bulunmaktayız. Söz konusu teklif, ortaya çıkan yeni ihtiyaçları karşılamaya dönük düzenlemeler içeren yeni bir adımdır. İstanbul Milletvekilimiz Sayın Nurettin Alan ve Karaman Milletvekilimiz Sayın Selman Oğuzhan Eser ile 39 milletvekili tarafından 18 Ekim 2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan (2/2616) esas numaralı Teklif aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir. 23 maddeden oluşan teklif 12 farklı kanunda değişiklik veya düzenleme içermektedir. Teklif, kamu hizmeti olan noterliğin etkinliğinin artırılması, hukuki güvenliğin sağlanması, temel hak ve özgürlüklerin daha etkin korunması, Anayasa Mahkemesinin iptal kararlarının oluşturacağı hukuki boşluğun doldurulması ve uygulamada yaşanabilecek tereddütlerin giderilmesi anlamında önemli düzenlemeler içermektedir. Bu doğrultuda, teklif, noterlerin tatil gün ve saatlerinde çalışmasına ilişkin olarak usul ve esasların yönetmelikle düzenlenmesini, yine noterliklerde alınacak ücret ve diğer masrafların banka ve kredi kartı gibi araçlarla ödenebilmesini; noterlerin tahsil ettikleri vergi, resim ve harçlar ile değerli kâğıt bedellerine ilişkin beyanname verme usulünün sadeleştirilmesini, noterlik ücret tarifesinin her yıl mart ayı yerine ocak ayı başında yapılmasını, araç sicil ve tescil sisteminde yer alan bilgilerin kişi ve kurumlarla paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına Türkiye Noterler Birliğince işlem katılım payı alınmasını, el yazısıyla imzalanarak hazırlanan noterlik işlemlerinin güvenli elektronik imzayla bilişim sistemine kaydedilmesini ve kullanılabilmesini, kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında görev yapanların avukatlık stajı yapabilmeleriyle ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin iptal kararı uyarınca düzenleme yapılmasını; Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay ile hâkim ve savcılar kadrolarının Anayasa Mahkemesinin iptal kararları nazara alınarak kanunla düzenlenmesini, mahkeme kararıyla adın değiştirilmesi hâlinde yapılacak ilanın kapsamı ve yer alacak bilgilerin düzenlenmesini, suçun niteliğinin değişmesi durumunda ek savunma hakkına ilişkin bildirimlerin sanığa da yapılmasını, üniversiteler tarafından da çocuk izlem merkezlerinin kurulabilmesine imkân tanınmasını, boşanma davasının reddine dair kararın kesinleşmesinden itibaren üç yıl içinde ortak hayatın yeniden kurulamaması durumunda eşlerden birisinin istemi üzerine boşanmaya karar verileceğine ilişkin hükümde yer alan sürenin bir yıla

indirilmesini, bölge adliye mahkemelerinde cumhuriyet başsavcı vekilinin Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenmesini, casusluk eylemleriyle daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla Türk Ceza Kanunu'nda yeni bir suç ihdas edilmesini, hükümlülerin örgün ve yaygın öğretim hakkının kapsamının genişletilmesini, esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarında genel kurul üyelerinin dörtte 1'inin başvurusu üzerine genel kurulun olağanüstü toplantıya çağırılabilmesi imkânının getirilmesini öngörmektedir.

Değerli katılımcılar, görüşmelerine başlayacağımız kanun teklifi hakkında muhakkak çok kıymetli görüşler ileri sürülecek ve değerli tartışmalar yapılacaktır. İstisare havasında geçecek toplantımıza vereceğiniz katkılardan dolayı şimdiden sizlere teşekkür ediyorum. Sizlerden gelen görüşleri dikkatle takip ederek çalışmalarımızı şekillendireceğiz. Kuşkusuz, Komisyonumuzun en yüksek gayesi, milletimizin ali menfaatlerine yaraşır şekilde çalışmalarını yürütmesidir. Bu amaç uğrunda hepinizin gayret sarf edeceğine yürekten inanıyorum.

Bu vesileyle, çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum. Şimdiden, bundan sonraki süreçte yapacağımız çalışmalara vereceğiniz katkılar ve yüksek fikirleriniz için sizlere tekrar teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bugünkü toplantımızda, bildiğiniz üzere, önce teklifin tümü üzerinde görüşme yapacağız. Bu görüşmelerde ilk olarak teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere teklifin ilk imza sahibine söz vereceğim, ardından varsa İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca verilmiş olan Anayasa'ya aykırılık önergelerini işleme alacağım. Daha sonra istem sırasına göre söz talep eden Komisyon üyelerimize söz vereceğim ve son olarak diğer milletvekillerinin söz taleplerini karşılayacağım. Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin tamamlanmasının ardından maddeleri üzerindeki görüşmelere geçeceğiz.

Teklifin ve yapacağımız görüşmelerin ülkemiz ve milletimiz için hayırlara vesile olmasını diliyor, tüm katılımcıları saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Şimdi, teklif hakkında Komisyonumuzu bilgilendirmek üzere teklifin ilk imza sahiplerinden İstanbul Milletvekilimiz Sayın Nurettin Alan'a söz veriyorum.

Buyurun Sayın Alan.

III.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Karaman Milletvekili Selman Oğuzhan Eser ile 39 Milletvekilinin, Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/2616) ¹

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri; bugün Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin görüşmeleri için bir araya gelmiş bulunuyoruz. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, temel hak ve özgürlüklerin daha etkin korunması, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının geliştirilmesi, hukuki güvenliğin güçlendirilmesi, adalete erişimin kolaylaştırılması, makul sürede yargılama hakkının gözetilmesi, yargıya güvenin artırılması ve insan odaklı hizmet anlayışının geliştirilmesi, günümüzde ana ilke ve değerler olarak kabul edilmektedir. Ülkemizde 2002 yılından günümüze kadar aralıksız bir şekilde süregelen reform iradesi, bu ilke ve değerlerin geliştirilmesinin somut bir tezahürüdür. Adalet Bakanlığımızca hazırlanan ve Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından 30 Mayıs 2019 tarihinde açıklanan Yargı Reformu Strateji Belgesi'nde vizyon olarak güven veren ve erişilebilir bir adalet sistemi vurgulanırken 2 Mart 2021 tarihinde açıklanan İnsan Hakları Eylem Planı'nda özgür birey, güçlü toplum ve daha demokratik bir Türkiye vizyonu ön plana çıkmaktadır. Yargı Reformu Strateji Belgesi kapsamında önemli reformlar hayata geçirilmiş, 17/10/2019 tarihli ve 7188 sayılı Kanun'la “birinci yargı paketi” dediğimiz ifade özgürlüğü güçlendirilmiş, hak arama yolları genişletilmiş, soruşturma evresinde tutuklama süresi sınırlandırılmış ve seri muhakeme, basit yargılama, e-duruşma gibi yeni ve etkili usuller ihdas edilmiştir. Ayrıca, şüpheli ve sanık haklarının yanında, mağdur haklarını da güçlendiren önemli düzenlemeler yapılmıştır.

Yine, 14/4/2020 tarihli 7242 sayılı Kanun'la infaz alanında çok önemli düzenlemeleri hayata kazandırdık. Bu kanunla, yargılama sonunda hükmedilen ceza ve güvenlik tedbirlerinin yerine getirilmesi sırasında alınacak kararların infaz hâkimliği tarafından verilmesi düzenlenerek infaz işlemlerinin tek bir yargı mercisinde toplanması, bu işlemlerde ihtisaslaşmaya gidilmek suretiyle infaz hizmetlerinin

¹/) (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi tutanağa ekidir.

etkinliğinin ve kalitesinin artırılması sağlanmıştır. Ayrıca, İnsan Hakları Eylem Planı'nda belirtilen amaç ve hedefler doğrultusunda faaliyetler yürütülmüş ve bu kapsamda birçok reform hukuk sistemimize kazandırılmıştır. Kamuoyunda "sekizinci yargı paketi" olarak bilinen 2/3/2024 tarihli ve 7499 sayılı Kanun'la ceza hukuku kapsamındaki soruşturma ve kovuşturmalar ile özel hukuk ve idare hukuku kapsamındaki yargılamaların makul sürede sonuçlandırılmadığı iddiasıyla yapılacak manevi tazminat taleplerinin idari başvuru yoluyla hızlı bir biçimde sonuçlandırılmasının sağlanması amacıyla Tazminat Komisyonuna yapılması sağlanmıştır.

Ayrıca, Ceza Muhakemesi Kanunu çerçevesindeki bazı koruma tedbirleri nedeniyle maddi ve manevi tazminat istemlerinin ağır ceza mahkemeleri yerine Tazminat Komisyonunca karara bağlanması sağlanmıştır. Böylelikle yargısal görev alanına ve hâkimin takdirine girmeyen bazı tazminat istemlerinin idari başvuru yoluyla hızlı bir biçimde sonuçlanması sağlanmıştır. En son "dokuzuncu yargı paketi" olarak bilinen Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi 12/7/2024 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonunda kabul edilmiş ve bu hafta Genel Kurulda görüşülmesi planlanmaktadır. Bu teklifimizde, bazı temel hak ve özgürlüklerin korunmasına, hukuki güvenliğin sağlanmasına, aile birliğinin ve toplumsal düzenin korunmasına katkı sunacak önemli düzenlemeler yer almaktadır.

Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri; Yargı Reformu Strateji Belgesi ve İnsan Hakları Eylem Planı'nda belirtilen amaç ve hedefler doğrultusunda faaliyetler yürütülmüş ve bu kapsamda birçok reform hukuk sistemimize kazandırılmıştır. Yargı Reformu Strateji Belgesi ve İnsan Hakları Eylem Planı kapsamında yapılması hedeflenen faaliyetlerin önemli bir çoğunluğu gerçekleştirilmiştir. Kuşkusuz, bundan sonraki süreçte de bu hedeflerin gerçekleştirilmesi doğrultusunda yasama Meclisi olarak çalışmalarımızı kararlılıkla sürdüreceğiz. Milletimizin hassasiyetlerini dikkate alarak titizlikle hazırladığımız bu kanun teklifini Gazi Meclisimizin takdirlerine arz ettik. Teklifin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyoruz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bu kanun teklifi toplam 12 farklı kanunda değişiklik veya düzenleme içermekte olup 23 maddeden oluşmaktadır. Teklifin hazırlık sürecindeki katkıları sebebiyle başta Adalet Bakanlığımızın değerli bürokratları olmak üzere akademisyenler ve yargı mensuplarına, görüş alışverişinde bulunduğumuz ve katkılarını esirgemeyen herkese teşekkür ediyorum.

Değerli Başkanım, teklifle Anayasa Mahkemesinin iptal kararları doğrultusunda önemli düzenlemeler yapıyoruz. Ülkemizde Anayasa Mahkemesi kanunların, Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasa'ya şekil ve esas bakımından uygunluğunu denetlemektedir. Bu denetim sonucunda iptal kararları verilebilmekte ve iptal kararları bakımından belirli süreler öngörülmektedir. Bu bağlamda, Anayasa Mahkemesinin iptal kararları çerçevesinde hazırladığımız düzenlemeleri Meclisimizin takdirine arz ediyoruz.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; şimdi size teklifte yer alan düzenlemelerle ilgili olarak bazı bilgiler vermek istiyorum. Hukuki güvenlik, hukuk devletinin temel ilkelerinden biridir. Hukuki uyumsuzlukların önlenmesi, hukuk uyumsuzluklarının çözümünden daha büyük bir öneme sahiptir. Bu amaçla ihdas edilen kurumlardan biri noterliklerdir. Noterler, hukuki işlemin güvenliğinin sağlanması ve anlaşmazlıkların önlenmesi amacıyla önemli bir görev ifa etmektedir. Bu sebeple, noterlerin yaptıkları iş, kamu hizmeti sayılmaktadır. Günümüzde değişen ekonomik ve sosyal koşullar ile teknolojik ilerlemeler dikkate alınarak noterlik müessesesinin daha iyi işleyebilmesi ve noterliklerde işlem yapabilecek kişilerin daha kolay işlem yapabilmesi bakımından bazı düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Noterlik bir kamu hizmeti olmakla birlikte serbest meslek olarak icra edilmekte ve verilen hizmet karşılığında ücret, vergi ve harç alınmaktadır. Huzurdaki teklifle, noterlerin tatil gün ve saatlerinde çalışmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle düzenlenmesi hükmü getirilmektedir. Yine, noterlik ücret tarifesinin her yıl mart ayı yerine ocak ayı başında yapılması sağlanmaktadır. Noterliklerde yapılan işlemler için alınacak vergi, resim, harç, değerli kâğıt bedelleri ve noterlik ücretleri ile diğer işlem giderlerinin kredi kartı gibi diğer ödeme araçları vasıtasıyla da tahsil edilebilmesi sağlanmaktadır. Noterlerin tahsil ettikleri vergi, resim ve harçlar ile değerli kâğıt bedellerine ilişkin beyannamelerini her ayın ilk beş gün içerisinde vermeleri ve bu süre içerisinde Maliyeye ödemeleri düzenlenmektedir. Araç sicil ve tescil sistemlerinde yer alan bilgilerin kişi ve kurumlarla paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına Türkiye Noterler Birliğince işlem katılım payı alınması sağlanmaktadır. El yazısıyla imzalanarak hazırlanan noterlik işlemlerinin güvenli elektronik imzayla bilişim sistemine kaydedilebilmesine ve kullanılabilmesine imkân sağlanmaktadır.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ayrıca teklifle Anayasa Mahkemesinin iptal kararları çerçevesinde bazı düzenlemeler yapılmaktadır. Bu kapsamda, mahkeme kararıyla adın değiştirilmesi hâlinde yapılacak ilanın kapsamı, ilanda yer alacak bilgiler ve ilanın şekline ilişkin düzenleme yapılmaktadır.

Yine, boşanma davasının reddine dair kararın kesinleşmesinden itibaren üç yıl içinde ortak hayatın yeniden kurulamaması durumunda eşlerden birinin istemi üzerine boşanmaya karar verileceğine ilişkin hükümde yer alan süre bir yıla indirilmektedir.

Suçun niteliğinin değişmesi durumunda ek savunma hakkına ilişkin bildirimlerin sanığa da yapılması sağlanmaktadır.

Çocuk izlem merkezlerinin üniversiteler tarafından da kurulabilmesine imkân tanınmaktadır.

Kamu kurum ve kuruluşlarının kadro ve pozisyonlarında görev yapanların avukatlık stajı yapabilmeleriyle ilgili olarak Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki gerekçeler dikkate alınarak düzenleme yapılmaktadır.

Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay ile hâkim ve savcılar kadroları Anayasa Mahkemesinin iptal kararları nazara alınarak ilgili teşkilat kanunları ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanunu'nda düzenlenmektedir.

Esnaf ve sanatkârlar meslek kuruluşlarında genel kurul üyelerinin dörtte 1'inin başvurusu üzerine genel kurulun olağanüstü toplantıya çağırılabilmesi imkânı getirilmektedir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; teklifle, casusluk eylemleriyle daha etkin mücadele edilebilmesi amacıyla Türk Ceza Kanunu'nda yeni bir suça yer vermekteyiz. Düzenlemeyle, devletin güvenliği ile iç ve dış siyasal yararları aleyhine yabancı bir devlet veya organizasyonun stratejik çıkarları veya talimatı doğrultusunda suç işlenmesi yaptırma bağlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, teklifle, bazı sorunların çözümüne yönelik düzenlemeler yapıyoruz. Bölge adliye mahkemelerinin cumhuriyet başsavcı vekilinin Hâkimler ve Savcılar Kurulu tarafından belirlenmesi sağlanmaktadır. İş durumunun gerekli kıldığı yerlerde birden fazla cumhuriyet başsavcı vekili görevlendirilebilecektir.

Yine, teklifle, hükümlülerin örgün ve yaygın öğretim hakkının kapsamı genişletilmektedir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; teklifimizin ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını diliyor, müzakerelere vereceğiniz katkılar nedeniyle şimdiden hepinize çok teşekkür ediyorum.

Hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Alan.

Şimdi, görsel basından gelen basın mensuplarını dışarı davet ediyorum. Diğer basın mensubu arkadaşlar salonda kalıp görüşmeleri takip edebilirler.

İç Tüzük'ün 38'inci maddesi uyarınca verilmiş olan Anayasa'ya aykırılığa ilişkin 3 adet önerge vardır, önergeleri okutup birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin TBMM İçtüzüğü'nün 38'inci maddesi gereğince öncelikle Anayasa'ya uygunluk yönünden incelenmesini ve usul açısından tartışılmasını arz ve teklif ederim.

Serap Yazıcı Özbudun

Antalya

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas sayılı Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin TBMM İç Tüzük madde 38 gereğince ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmesi amacıyla usul açısından tartışılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Turan Taşkın Özer

Aydın

Karaman

İstanbul

Cumhur Uzun

İnan Akgün Alp

Muğla

Kars

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas sayılı Kanun Teklifi'nin 16'ncı maddesinin Anayasa'nın 2'nci, 13'üncü, 25'inci, 26'ncı, 36'ncı ve 90'ıncı maddelerine aykırı olması nedeniyle Komisyon görüşmelerinin durdurularak teklifin Anayasa'ya uygunluk açısından incelenmek üzere Adalet Komisyonu Başkanlığına tevdiini arz ve teklif ederiz.

Zülküf Uçar

Dilan Kunt Ayan

Onur Düşünmez

Van

şanlıurfa

Hakkâri

BAşKAN CÜNEYT YÜKSEL - nergeler üzerinde söz talebi var mıdır?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Sayın Başkan...

BAşKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın zbudun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Sayın Başkan, öncelikle teşekkür ediyorum ve bir hususun altını çizmek istiyorum: Diğer komisyon çalışmalarıyla mukayese ettiğimizde, sizin bize sağlamış olduğunuz serbest tartışma ortamı nedeniyle teşekkürlerimi bir kez daha sunmak istiyorum.

Fakat bir hususa işaret edeceğim, řu anda biliyorsunuz, aynı zamanda Plan ve Bütçe Komisyonunda Cumhurbaşkaný Yardımcımız Sayın Cevdet Yılmaz yeni Bütçe Kanunu Teklifi hakkında Meclisimizi bilgilendirmektedir. Dolayısıyla bizim Türkiye Büyük Millet Meclisi yeleri olarak Bütçe Kanunu zerindeki görüşmeleri izlemek de asli görevlerimiz arasında yer alıyor. Gönül isterdi ki bu 2 Komisyonun alışmaları zaman bakımından örtüşme idiy, biz oradaki çalışmayı da izleyebilseydik.

şimdi, sizin yaptýđınız n açıklamalardan da hepimizin kavradýđı üzere, burada gene bir torba kanunu görüşüyoruz. Kanunun ismi “Noterlik Kanununda ve Bazı Kanunlarda Deęiřiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” ve yürürlükte bulunan 12 kanuna değişiklik getirdiğini siz de belirttiniz, teklif sahibi Sayın Alan da ifade ettiler. Bu yönüyle, torba kanunlara ilişkin her zaman üzerinde durduğumuz bir hususa tekrar dikkat çekmek istiyorum önemi dolayısıyla: Torba kanunlar Anayasa’mızın değiştirilmesi yasaklanan 2’nci maddesinin içerdiği hukuk devleti ilkesinin belirlilik unsurunu ihlal etmektedir. Neden? Çünkü belirlilik unsuru hukuk kurallarının ortalama bir yurttaş tarafından anlaşılabilir olmasını ve bu kurallara gene ortalama bir yurttaşın kolayca ulaşabilmesini emretmektedir. Üstelik, bu kanun teklifinin çeşitli maddelerinde referans verilen Anayasa Mahkemesi kararları var; bunlardan biri de 8 Kasım 2023 tarihli Anayasa Mahkemesi kararı. Bu kararın 20’nci paragrafında da belirlilik ilkesinin ne anlama geldiği o kadar açık bir şekilde ifade edilmiştir ki, bu 20’nci paragrafta göre hukuk kuralları öyle sarıh olmalıdır ki gerek yurttaşlar gerekse o kuralları uygulayacak olan kamu makamları bakımından hiçbir tereddüde yer bırakmamalıdır. Oysa torba kanunlar doğası gereği olarak hukuk düzeninin insicamını bozmakta, bu yönüyle de hukuk devleti ilkesinin belirlilik unsurunu ihlal etmektedir. Hâliyle, bize bundan böyle torba kanun şeklinde değil, hangi kanunda değişiklik yapılması arzu ediliyorsa o değişiklik tekliflerinin münferiden getirilmesini açık olarak ifade etmek istiyorum.

Öte yandan, ben bu metni incelediğimde, bir anayasa hukuku profesörü olarak başka bir güçlükle daha karşılaştığımı ifade etmeliyim ki o güçlük de gene teklifin belirlilik ilkesinin ihlal edildiğini göstermekte.

şimdi, teklifin çeşitli maddelerinde Anayasa Mahkemesi kararlarına referans verilmiş. Mesela, 9’uncu, 10’uncu, 11’inci ve 21’inci maddelerde bu yönde referanslar var. Hangi kararlar? 8 Kasım 2023 tarihli karar, 28 Eylül 2023 tarihli karar, 4 Mayıs 2023 tarihli karar. Bu kararların hangi paragraflarının düzenlenen maddeyle bağlantılı olduğu ifade edilmemiş. Oysa siz de bir hukuk profesörü olarak gayet iyi biliyorsunuz ki mahkeme kararlarında paragraf numarası vermenin asıl amacı nedir? Özellikle, bir kanun teklifi hazırlanırken veya bir hukuka aykırılık sorunu çözüme ulaştırılırken veya bir akademik çalışma yapılırken hangi paragrafta istinat ediliyorsa o paragrafın açık ve seçik anlaşılır kılınmasını sağlamaktır. Ben, doğrusunu isterseniz burada referans verilen -demin bahsettiğim- 3 kararı hızlıca okumaya çalıştım fakat bu ilgili maddeler ile kararlar arasındaki bağı kuramadım. Dolayısıyla hem teklif sahibi olan milletvekili arkadaşlarımızdan hem de bu metnin hazırlanmasında katkıda bulunan Adalet Bakanlığı bürokratlarından bunu talep ediyorum. Referansta bulunulan Anayasa Mahkemesi kararlarının hangi paragraflarıdır burada teklif metninin içerdiği maddelerle ilişki kurulan? Eğer bunu bize sunarlarsa o takdirde biz de aydınlanmış olacağız. Gerçekten Anayasa Mahkemesi kararının gereği mi yerine getiriliyor yoksa başka bir husus mu gerçekleştirilmiş oluyor?

Bu bağlamda, maddelere ilişkin tekrar bu hususa döneceğim ama bir örnek vermek istiyorum. Mesela, Sayıřtayý düzenleyen teklifin 21’inci maddesi Anayasa Mahkemesi kararına referansta bulunuyor. O Anayasa Mahkemesi kararını okuduğum zaman ben birtakım Cumhurbaşkanlığı kararlarına ve onun ekli cetvellerine referans görüyorum ama o ekli cetvellerde Sayıştaya ilişkin bir düzenleme ben görmedim, aydınlanmak istiyorum. Neden? Çünkü burada getirilen bu düzenlemelerin gerçekten Anayasa Mahkemesi kararının gereğini mi yerine getirdiğini yoksa bu bahsi geçen yüksek yargı kuruluşlarında yeni kadrolar mı ihdas edildiğini dolayısıyla bir “court packing” yani yargıyı kuşatma operasyonu ile mi karşı karşıya olduğumuzu anlamak istiyorum. Dolayısıyla bunu özellikle brokratlarımızdan rica etmekteyim.

Şimdi, bu bağlamda, maddelerde tekrar üzerinde durmak kaydıyla gene bir hususa işaret edeceğim. Kanun teklifinin ismini okuduğumuzda işte, Noterlik Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair bir teklif olduğunu anlıyoruz. Ağırlık sanki Noterlik Kanunu'na verildiği izlenimini uyandırıyor oysa bu kanun teklifinin bence çok daha hayati maddeleri var. Mesela, teklifin 16'ncı maddesinde casuslukla ilgili bir düzenleme var ki -bu maddeyi görüşürken ayrıca ifade edeceğim- burada aslında insan hakları ile millî güvenlik arasındaki dengenin insan hakları aleyhine bozulduğunu düşünüyorum. Bakınız, Anayasa'mızın değiştirilmesi yasaklanan 2'nci maddesi cumhuriyeti nasıl tanımlıyor? "İnsan haklarına saygılı, demokratik, laik, hukuk devleti" olarak tanımlıyor. Buradaki "insan haklarına saygılı" "demokratik" ve "hukuk devleti" ifadeleri doğrudan doğruya aslında hakları ile millî güvenlik arasındaki dengenin hakların korunmasından yana olması gerektiğini bize çağırıyor. Öte yandan, Anayasa'mızın, kanunların temel hak ve hürriyetlere ilişkin ölçülülük ilkesine riayet etmesi gerektiğini gösteren 13'üncü maddesi de bize bunu çağırıyor. Hatta dahası 15'inci madde, olağanüstü hâllerde dahi ölçülülük ilkesine uyulması gerektiğini gösteriyor. Bütün bu sebeplerle, teklifin içerdiği 16'ncı madde hükmünün ben aslında Anayasa'mızın hem 2'nci maddesine hem 13'üncü maddesine hem de 15'inci maddesine aykırı olduğunu düşünüyorum.

Sözü daha fazla uzatmayacağım ama Tüzük'ümüzün 38'inci maddesinde çok açık bir hüküm var. Eğer bir kanun teklifi içerdiği hükümler dolayısıyla Anayasa'ya aykırılık sorunu ifade ediyorsa bu durumda teklifin maddelerinin müzakere edilmeyeceğini, Anayasa'ya aykırılık sorunu dolayısıyla görüşmelerin noktalanacağını bize emrediyor. Bu emrin yerine getirilmesini özellikle rica ediyorum.

Son bir noktayı ifade edeceğim. 11-12 Temmuz tarihli görüşmelerimizde hatırlıyorsanız dokuzuncu yargı paketini inceliyorduk burada. O paketin 15'inci maddesi evli kadının soyadıyla ilgili bir hükme yer vermekteydi ve o hüküm burada çok hararetli tartışmalara yol açtı yirmi buçuk saatlik yoğun çalışma ortamına rağmen. Burada sizler hem Başkanımız olarak hem teklife imza atan milletvekillerimiz olarak bize bir taahhütte bulundunuz, dediniz ki: "Bu paket Genel Kurula indirilirken mutlaka bu maddeye ilişkin sizlerin eleştirileri doğrultusunda bir düzeltme yapılacaktır." Ve şimdi sizler bize diyorsunuz ki: "Bu, aslında dokuzuncu yargı paketinin bir ek paketi, ek unsuru niteliğindedir." Dolayısıyla ben de bu soruyu sormak ihtiyacını duyuyorum: Madem öyle, dokuzuncu yargı paketine ek bir unsur ilave ediliyor, acaba neden burada 11-12 Temmuz tarihli görüşmelerimizdeki taahhüdünüze uygun olarak o teklifin içerdiği 15'inci maddeyi düzeltmek suretiyle bu paketin bir unsuruna dönüştürmediniz?

Sabrınız için teşekkür ediyorum, herkesi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Özbudun.

Şimdi, tabii, dokuzuncu yargı paketine ek bir paket şeklinde değil de belki onu tekrar düzeltmek lazım. Bunun sanki yeni bir onuncu yargı paketi gibi algılanmaması için dokuzun devamı olarak dedim yani ek olarak değil de devamı olarak ama hâliyle tabii yeni bir kanun teklifi bu. Yani dokuza ek olarak düşünmek yerine, dokuzun devamı olarak düşünmek daha doğru olur diye düşünüyorum Değerli Hocam.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Teşekkürler.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Diğer konuda da zaten kadının soy ismiyle ilgili. Biliyorsunuz, dokuzuncu yargı paketini Genel Kurulda görüşeceğiz, muhtemelen bu hafta görüşeceğiz, orada bu konu Genel Kurulumuzun takdirinde olacaktır. Ama o gün görüşmeler doğrultusunda, yapılan eleştiriler doğrultusunda tekrar bunun değerlendirileceğini de ifade etmiştim zaten; dolayısıyla bu Genel Kurulun takdirinde olacaktır.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Teşekkürler.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Peki, önerge verileceği anlamına mı geliyor Sayın Başkan kadının soyadı düzenlemesine ilişkin?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Onu zaten Genel Kurulda görüşmeler yaparken müzakere edeceğiz, öyle söyleyeyim.

Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, ilk imzacı milletvekili arkadaşım, özgür birey, güçlü toplumdan bahsetti ve bu 23 maddelik düzenlemenin 2019'da Cumhurbaşkanı tarafından yayımlanan Yargı Reformu Strateji Belgesi ve İnsan Hakları Eylem Planı'nın devam olduğundan bahsetti. Cumhurbaşkanı Sayın Tayyip Erdoğan'ın da ekim ayında İnsan Hakları Eylem Planı ve Yargı Reformu Strateji Belgesi'yle ilgili açıklamaları olacağı belirtilmişti Adalet Bakanı tarafından ama gündem değişti, cezasızlıkla ilgili açıklamalarda bulundu. Biz önümüze şöyle bir yasa teklifi geleceğini düşünüyorduk yani toplumda Sayın Cumhurbaşkanı cezasızlık politikalarından bahsediyordu, kadına ve çocuklara yönelik şiddet ve ölümlerden bahsediliyordu ve yenidoğan çetesini şu anda tartışırken, bu cezasızlık politikası hem siyasi davalarda hem de kadın

cinayetlerinde ve çocuklara yönelik şiddette tartışılırken önümüze bir Noterlik Kanunu ve başka kanunlarda değişiklik adını içeren ve içinde de farklı farklı Anayasa Mahkemesi kararlarının Cumhurbaşkanı kararnameleriyle ilgili kanunilik ilkesine aykırılıktan dolayı düzenlemeleri içeren ama “etki ajanlığı” denilen, daha önce çıkarılan ve toplumda dezenformasyon yasasından sonra korku iklimini ortaya koyan ve toplumda güvenlikçi yasaların en etkililerinden birisi olan, dünya demokrasi tarihinde var olan ülkelerde olmayan, sadece demokrasisi olmayan, özgür olmayan ülkelerde var olan, Gürcistan’da var olan, Çin’de var olan, Rusya’da var olan, Macaristan’da var olan bir maddeyle geldi. Yani gündem ne, önümüzde tartıştığımız nokta ne? Arkadaşlar, gündem açık ve net; yenidoğan çetesi, çocuk ölümleri, kadına yönelik şiddet, Narin dosyası, kadınlara yönelik şiddetin artık toplumda kabul edilemez noktaya gelmesi ve Sayın Cumhurbaşkanının açıkça söylediği cezasızlık. Tabii, onun cezasızlık açıklamasıyla birlikte siyasi davalardaki cezasızlık, 10 Ekim davasındaki cezasızlık, geçen hafta gittiğimiz Güvenpark davasındaki cezasızlık ve Madımak davasındaki soykırım suçu olarak nitelendirilebilecek suçlarda zaman aşımının işletilmesi, Madımak davasında cezasızlık, siyasi davalarda cezasızlık yani nereden baksak, kamu görevlilerinin hakkında verilmeyen soruşturma izinleri, onların korunmaları, Hrant Dink davasında korunan kamu görevlileri ve Güvenpark davasında, geçen hafta girdiğimiz davada istihbarat elemanlarının hakkında soruşturma izni talebinin bile reddedilmesi. Ve ilginçtir, Güvenpark davasında çıkıp da o gün, 13 Mart 2016’da bombalı eylemin Kızılay’da yapılacağı konusunda Amerikan Büyükelçiliğinin kendi vatandaşlarına “Kızılay’a gitmeyin.” uyarısı; ilginçtir, iddialar arasında TÜRGEV’in kendi bünyesinde bulunan öğrencilerine Kızılay Meydanı’na gitmeyin.” uyarısı; bunlar konusunda mahkemeye verilen taleplerin hepsinin reddedilmesi. Yani ana davalarda, siyasi davalarda cezasızlık, kadına şiddet davalarında cezasızlık, Narin davasında... Narin’le ilgili olayın hâlen iddianame olarak ortaya konulmaması, çocuklara yönelik şiddet... Arkadaşlar, biz bunu bekliyorduk. Noterlik Kanunu’ndaki değişiklik 5’inde verilmesi ya da 10’unda verilmesi noterler açısından önemli ama toplumun kaygıları açısından önemli değil ki. Arkadaşlar, noterler dört yıldan beri hangi işlemi yapıyor? Noterler Birliği Başkanımız burada... Banka kartıyla, kredi kartıyla işlem yapıyor. Benim eşim noter, yıllardan beri de hafta sonu, cumartesi-pazar da nöbetçi noter olarak görev yapıyor. Yani bu maddeleri önceki, dokuzuncu yargı paketinde gelecekti de niye çektiniz? Şimdi Türkiye’nin gündemi farklı, bize getirdiğiniz gündem farklı. Ve diyorsunuz ki: “Biz daha 18 Ekim 2022’de Komisyondan geçirdiğimiz, Genel Kuruldan geçirdiğimiz dezenformasyon yasasını...” O yasayla birlikte TCK 217/A’da halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymada kamu barışına karşı suçlarla beraber soruşturulan, sansür yasasının içinde bulunduğu 64.402 şüpheli yetmedi size, yetmedi yani. 64.402 şüpheli var sansür yasasının da içinde bulunduğu kamu barışına karşı suçlara ilişkin soruşturulan. İşte burada, Adalet Bakanlığının bütün verileri burada. Yetmedi, şimdi Türkiye’nin gündemi buyken etki ajanı yasal düzenlemesini getiriyorsunuz ve diyorsunuz ki yine sansürcü... Kime yönelik? Muğlak ifadeler. “Geçen taslaktaki 2’nci maddeyi çıkardık biz.” Neyi çıkardınız? Araştırma yapan, Türkler hakkında çalışma yapanları çıkardık. Neyi getirdiniz? Açık ve net fiili belli olmayan, muğlak ifadelerle “casusluk yasası” diyorsunuz; casus olan kişi vatan hainidir, vatan haini olan kişiye üç yıl ceza veremezsiniz arkadaşlar ya, veremezsiniz. Casusluk yapan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşına siz bu maddeden dolayı, etki ajanlığı maddesinden dolayı üç yıl ile yedi yıl arasında ceza veriyorsanız sizin amacınız farklıdır. Siz aynı dezenformasyon yasası gibi, korku ikliminde güvenlikçi bir yasa çıkardınız, aba altından sopa gösteriyorsunuz, diyorsunuz ki: “Casuslukla ilgili yedinci kısım suçları dışında başka bir suç işlendiği takdirde onun cezasını alacak, bunun da cezasını alacak.” Ne olacak? Cumhurbaşkanına hakaret suçunu işlediğini zaman hem onu alacak hem bunu alacak, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu’na muhalefette bulunduğu zaman hem onu alacak hem bunu alacak. Böyle bir şey olabilir mi? Aynı fiile iki ceza verilebilir mi arkadaşlar? Böyle bir hukuk mantığı olabilir mi? Yani yetmedi, 27’nci Dönemde Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle Adalet Komisyonuna getirdiğiniz güvenlikçi yasalar yetmedi, -anlaşılır değil, tırnak içinde söylüyorum- şimdi, 28’nci Dönemde de Sayın Cumhurbaşkanının beyanlarına aykırı olarak bu tür yasaları getiriyorsunuz. Sayın Cumhurbaşkanı bu yasa teklifini görse “Yahu, siz ne yapıyorsunuz? Nerede cezasızlık, nerede kadın cinayetleri, nerede çocuklara yönelik şiddet?” der, demesini bekleriz, bunu da tırnak içinde diyorum.

Değerli arkadaşlar, sıkıntı büyük. Bu yasa teklifinde -hepsini temizleyin- iki madde var; bir, cumhuriyet başsavcı vekillerinin BAM’da kıdeme göre değil, neye göre getirilmesi? HSK tarafından birinci sınıfa ayrılmış ya da birinci sınıfa ayrılma niteliğine sahip, BAM’da çalışmıyor dahi olsa on beş yıllık savcayı getireceksiniz, orada başsavcı vekili yapacaksınız. Kimi yapacaksınız? Neye göre yapacaksınız? Liyakate göre mi yapacaksınız? Akın Gürlek çok iyi, liyakatli, başarılı da Çağlayan Adliyesindeki Sözcü davası, Canan Kaftancıoğlu davası, Enis Berberoğlu davası, Türk Tabipleri Birliği davasında çok başarılı oldu da getirdiniz Bakan Yardımcısı yaptınız, ne oldu? Çok mu başarılı oldu da şimdi cumhuriyet başsavcısı yapıyorsunuz? Sonra, Sayın Turan kardeşimin bugün dediği gibi, Büyükşehir Belediyesine savcı yığacaksınız, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanının “ahmak” denilen davası yetmedi, Büyükşehir Belediyesine savcılarla “Şu dosyayı getir, bu dosyayı getir.” diyeceksiniz ama vatandaş izliyor bunu.

Ahmak davasını size anlatayım mı arkadaşlar? Ben ahmak davasını izleyen 27'nci Dönem Adalet Komisyonu üyesi Milletvekilidim, hiç unutmam o günü. Karar duruşmasından bir önceki celsede... Daha önceki celsede bir hâkim vardı, "Şunu vereceksin, iki yıldan aşağı ceza olmayacak." baskılarına dayanamadı, hâkim sürüldü Samsun'a. Ondan sonra gelen hâkim karar duruşmasından bir önceki celsede -kulağımızla duyduk oradaki hukukçu milletvekili arkadaşlarla, avukatlarla beraber- "Bu 'ahmak' lafının Süleyman Soylu'ya söylendiğini herkes biliyor, ben de biliyorum." dedi. Bu kadar açıkken o hâkim bir celse sonra çıktı, YSK üyelerine hakaretten dolayı, kamu görevlisine hakaretten dolayı ceza verdi biliyor musunuz.

İşte, özgür birey, güçlü toplum, demokratik toplum, demokratik Türkiye; buraya geldik. Nereye gidiyoruz? Bakınız, Yargı Reformu Strateji Belgesi... 9 tane yargı reformu geldi. Toplum da artık hiç etkilenmiyor biliyor musunuz, artık beni arayan yok, sizi "Yargı paketinde ne var?" diye arayan var mı bilmiyorum, kanıksadı millet; bir şey yok, boş. Sadece sizin iktidarınızı yürütmek için, etki ajanlığı gibi, korku iklimini götürecek, dezenformasyon yasası gibi sansür yasalarını getirecek maddeler var. "Onuncu yargı paketinde bekleyin..." Cezaevlerinde kaç kişi var? Elimde yine Bakanlık verileri var; 362 bin kişi arkadaşlar, 362 bin kişi şu anda cezaevlerinde. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü burada değil mi Sayın Başkanım? Bunun yüzde 25'i tutuklu, geri kalan hükümlü. Cezaevleri dolu, 295 bin kişilik cezaevlerinde şu anda 362 bin kişi var. Bunları çıkarmadan nasıl dolduracaksınız? 2016'da, 2021'de, 2023'te infaz indirim yasalarını getirdiniz, esasen aftı onlar, özel aftı, beşte 3'lük şeyden geçirmeniz gerekiyordu Mecliste, geçirdiniz. Ne oldu? Boşalttınız, doldu, boşalttınız, doldu. Demek ki işler iyi gitmiyor arkadaşlar, işler iyi gitmiyor, bir sıkıntı var. Doldur boşaltla bu memlekette cezaevlerinde hukuku, yargı reformunu, adaleti sağlayamazsınız.

Şimdi de Narin olayından önce İstanbul'daki kadınlara yönelik -tırnak içinde söylüyorum- çok kötü şiddet olaylarından sonra gündem değişti, nereye geldik? Yenidoğandan sonra cezasızlığa geldik. İki hafta önce neredeydik biz? Elli gün önce, Narin olayından önce neredeydik? "İnfaz indirimi nasıl olacak, cezaevlerini nasıl boşaltacağız?" daydık. Öyle değil mi arkadaşlar?

Türkiye'de bir şeyler iyi gitmiyor. Bakınız, neden iyi gitmiyor? Burada şatafatlı sözlere gerek yok. Şimdi "Arkadaş, endeksleri söylüyorsun ama söylediğin veriler büyük bir ihtimalle düşmanlarımızın, dış ülkelerin endeksleri." diyeceksiniz ama ben söylemek zorundayım. OECD var...

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Dışarıdan mı alıyorsun?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – OECD'nin yani Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütünün Bir Bakışta Hükûmet 2023 Raporu'na şöyle bir baktım, Türkiye'de iyi şeyler olmadığı açıkça ortada.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Hangi tarihli ağabey?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – 2023, Bir Bakışta Hükûmet, OECD.

Yargıya güven, Türkiye, 38 üye ülke arasında 36'ncı olmuş; üzüldüm, lider ülke olması lazımdı. Ne demek 36'ncı?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Etki ajanlığı yapıyorsunuz...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Yani şimdi etki ajanlığıyla beraber büyük bir ihtimalle 38'i buluruz.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Seninki etki ajanlığına giriyor, yurt dışı organizasyonun...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Sen gittin, şu an yapıyorsun yani.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bizim bu Adalet Komisyonundaki arkadaşlar biliyorlar işi ya, ben şu anda bu konuşmamla büyük bir ihtimalle... Daha önce o "Tayyipler Âlemi"ni yayınladık ya, "retweet" yaptık, 72 milletvekili yargılanıyor ya şu anda, hatırlar mısınız, Tayyip Bey'le ilgili "Tayyipler Âlemi"ni "retweet"ledik ya... Şimdi fezekemiz hazırlanıyor mu, şimdi?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Büyük ihtimalle yani kanun geçerse.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Büyük bir ihtimalle hazırlanıyor. Ben devam ediyorum suç işlemeye.

Arkadaşlar, OECD'ye göre 2010'da yüzde 59 olan yargıya güven 2020'de yüzde 37'ye inmiş, 2022'de yüzde 33'e inmiş. Arkadaşlar, şimdi de nereye çıkmış? 36'ncı ülke olmuşuz. Bu endeks de yanlış, değil mi?

Açıyorum şimdi, yargıya müdahale... İnsan Hakları İzleme Örgütü tarafından yapılan araştırmaya göre yargıya müdahale edilmesinin artık yerleşik bir sorun olduğu ortaya konulmuş. Burada bulunan arkadaşlar, AK PARTİ'li arkadaşlar dâhil, yargıya müdahale edilmediğini söyleyebilecek bir kişi var mı? Ahmak davasından başladık. Ya arkadaşlar, önceki Genel Başkanımız Kemal Kılıçdaroğlu hakkında zorla getirme kararını ikametgâhı Ankara'da olduğu hâlde bir İstanbul hâkimi veriyorsa o hâkim orada oturmamalı, bir gün oturmamalı orada; hepimiz hukuktan geliyoruz.

Şimdi, Hükûmetlerin Hukuka Bağlılık Endeksi'ne bakalım, 142 ülke arasında hukuka bağlılıkta 137'nci sıraya gelmişiz; az kalmış, 5 kalmış.

Şimdi, bakıyorum, İfade Özgürlüğü Endeksi... Etki ajanlığı, ifade özgürlüğü. Şimdi, etki ajanlığı yasa teklifinin 16'ncı maddesi kimlere yönelik arkadaşlar? Sosyal medya kullanıcılarına yönelik. Kime yönelik? Basına yönelik. Kime yönelik? İfade özgürlüğünü kullananlara yönelik. İfade özgürlüğünde OECD üyesi 149 ülke arasında 129'uncu sıradayız arkadaşlar ya.

Yani bu endekslere inanmayalım, neye inanalım? Şunu inanalım: Ben şurada çıkayım, yanıma da emeklileri alayım, şurada bir slogan atmaya başlayalım, Ulus Meydanı'nda. 2911'e göre alırlar bizi, Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu'na muhalefetten, bir de koyarlar oraya polise ve jandarmaya müdahaleden dolayı yani sanık durumuna geçeriz. Ya, arkadaşlar, Anayasa nerede? Anayasa burada. Şu Anayasa'nın rafa kaldırıldığını söyleyen İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Akın Gürlek gibi "Enis Berberoğlu davasında ben Anayasa Mahkemesi kararını tanımam." diyen, S.B.K.'nin yurt dışına çıkışında S.B.K.'nin mal varlığı üzerindeki tedbir kararını ve çıkış tedbirini kaldırmak için talepte bulunan İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Vekili olan Hasan Yılmaz'ı şu anda Yargıtay üyesi yaptınız. Türkiye'de hukuk nerede? Anayasal hak ve özgürlükleri kullanamıyorsak, yargıya Hükûmetin, iktidarın müdahalesi bu kadar açıksa Türkiye'de hukuk devleti mi var? Hukuk devletinin olduğu bir ülkede mi yaşıyoruz? Yargının siyasallaştığı bir ortamda nasıl hukuku arayacağız, bulacağız? Bu nedenle, bu getirilen etki ajanlığı maddesi Türkiye'de hukukun olmadığını açık ve net ortaya koyan bir maddedir.

Kıdeme yönelik bu cumhuriyet başsavcı vekillerinin atanmasını kaldıran bu mantık, "İstedğim savcıyı başsavcı, başsavcı vekili yaparım." diyen mantık açıkça siyasetin yargıya müdahalesidir.

Siyasetin yargıya müdahalesini ortaya koyduğumuz şekilde de burada getirilen bu kanun metinleri Anayasa'nın birçok maddesine aykırı, Anayasa'nın 2'nci maddesinden Anayasa'nın 10'uncu maddesine kadar birçok maddesine aykırı arkadaşlar. Anayasa'nın 2'nci maddesi hukuk devleti ilkesi. Anayasa'nın 7'nci maddesi "Yasama yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisine aittir, devredilemez." ilkesi. Düşünebiliyor musunuz? Bizim Anayasa'da bir madde vardır, "Yasa teklifleri milletvekilleri tarafından hazırlanır." değil mi? Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemin en önemli özelliği, artık, yasa teklifleri milletvekilleri tarafından hazırlanır. Saraydaki kurulları ne yapacağız? Eğitim Kurulu, Hukuk Kurulu, Ekonomi Kurulu. O kurulları ne yapacağız arkadaş? Beştepe'deki o kurulları siz lağvettiniz mi? Oradan geliyor -arkadaşlarım, yanlış anlaşılmasın- Anayasa'nın 2 maddesi ihlal edilerek önümüze geliyor, tartışıyoruz; sağ olsun Başkanımız, briefing düzenletiyor, demokratik bir çalışma yaptırıyor ama nereye gidiyor? Genel Kurula gitmiyor. Genel Kurula gitse dahi Genel Kuruldan geçmiyor, cümlesi değişmiyor, virgülü değişmiyor. Nerede? Sayın hocamın dediği gibi, soyisim kanunu teklifi nerede, ne oldu? Anayasa Mahkemesi kararı açık ve net. Nerede kaldı? Gitti, uçtu, o da uçtu. Bu nedenle, Anayasa'nın 10'uncu maddesi kanun önünde eşitlik, Anayasa'nın 11'inci maddesi Anayasa'nın bağlayıcılığı ve üstünlüğü, Anayasa'nın 13'üncü maddesi temel hak ve özgürlüklerin sınırlanması, Anayasa'nın 25'inci maddesi düşünce ve kanaat özgürlüğü, Anayasa'nın 36'ncı maddesi hak arama özgürlüğü.

"Hak arama özgürlüğü" dediğimiz zaman ya bu KHK'liler aklıma geldi, KHK'liler. Bugün Genel Başkanımızın söylediği gibi yani soruşturma yapılmasına gerek olmayan ve beraat kararı alan şu KHK'lileri ne zaman geri döndüreceksiniz, ekmek vereceksiniz, işlerine döndüreceksiniz arkadaşlar? Bu KHK'lilere olan düşmanlığınız nedir, nedir arkadaşlar? Bu KHK'liler Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı değil mi? Beraat kararı almış, "Soruşturma yapılamaz." diye karar almış; ne zaman vereceksiniz? Anayasa'nın 36'ncı maddesi hak arama hürriyetini de engellediniz, kurduğunuz komisyonlarda hak arama hürriyetini de engellediniz.

Anayasa 88 -biraz önce söyledim- kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkilidir. Anayasa 123, idarenin bütünlüğü ve kamu tüzel kişiliği. Anayasa 138, mahkemelerin bağımsızlığı. Evet, mahkemeler bağımsız, HSK siyasi bir kurum oldu, yargı siyasallaştı, istediği savcıyı BAM'da çalışmasa dahi bu getirilen maddeyle ne yapacak? İsteddiği savcıyı başsavcı vekili yapacak. Anayasa'nın en önemli maddesi arkadaşlar -hep en önemli maddesi hâline geldi, Anayasa'nın rafa kaldırıldığı bir madde- 153'üncü madde; Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı ve üstünlüğü; yok. Var mı? Birisi "Enis Berberoğlu davasında Anayasa Mahkemesini tanımam." diyor. İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığına yine görevli gitti Akın Gürlek, görevli gitti. Birisi "Anayasa'yı rafa kaldırdım." diyor. Meclis Başkanımız çıkıyor, 3'üncü maddeden bahsediyor, "Devletin, ülkenin, milletin bölünmez bütünlüğü" olmaz, 'Milletin devlette bölünmez bütünlüğü' olsun." Böyle şey olabilir mi ya? 3'üncü maddeden bahsediyor. Anayasa delik deşik olmuş durumda, Gazi Meclisin Başkanı, devlet kuran, cumhuriyeti kuran Gazi Meclisin Başkanı çıkıyor 3'üncü maddenin, değişmez olan madde hakkında, değişmesinin tartışılması bile olmayan maddeler hakkında konuşma yapıyor; ona karşı dayanamıyor sarayın Hukuk Kurulu Başkan Vekili Mehmet Uçum, "Yok öyle, ilk 4 madde değişmez." diyor; dayanamıyor eski Vekil Hüseyin, "Değişmez." diyor. Nereden nereye geldik? Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Anayasa'yı ihlal ediyor açık ve net ve ondan sonra Gazi Mecliste işte biz bunları söylemek zorunda kalıyoruz arkadaşlar. Anayasa delik deşik, hukuk yok, hukuk devleti yok, demokrasi ve özgürlükler bir kenara itilmiş durumda. Ne yapacağız? Çok basit. Şunu yapacağız: Demokrasi ve

özgürlükleri, hukuk devletini yeniden inşa edeceğiz. Nasıl cumhuriyeti 1923'te, ilk yüzyılda kurduk, demokrasiyi de hep birlikte 2'nci yüzyılda kuracağız, hep birlikte hukuk devleti inşasıyla beraber birlikte yaşamayı öğreneceğiz.

Sayın Başkanım, bu nedenle, Anayasa'ya aykırı olan bu yasa teklifinin geri çekilmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Bülbül.

Şimdi, söz sırası Sayın Alp'ta.

Anayasa'ya aykırılıkla ilgili, değil mi? Önergeyle ilgili görüşeceğiz.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Evet, Anayasa'ya aykırılık...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Alp.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, görüşülmekte olan teklifin çerçeve 16'ncı maddesi ile Türk Ceza Kanunu'nun 339'uncu maddesinden sonra gelmek üzere eklenen, devletin güvenliği veya siyasal yararları aleyhine suç işleme suçuna ilişkin düzenlemenin kanunilik ilkesinden uzak, öngörülebilirlik ve belirlilik ilkelerine aykırı olması cihetiyle Anayasa'ya aykırı olduğu kanaatindeyiz. Bu iddiamızın gerekçelerini arz ediyorum efendim.

Sayın milletvekilleri, öncelikle belirtmem gerekir ki bu maddeyle düzenlenmek istenen suç Türkiye'nin otoriterleşmesi için bir kilometre taşı olacaktır. Daha önce dezenformasyon yasası, sonrasında sıkıyönetim ve savaş yönetmeliği, belediyelere kayyum atama uygulamaları, Türk Ceza Yasası'nın 220'nci maddesinin (6)'ncı fıkrasında yapılan değişiklik, Anayasa Mahkemesi tarafından verilen Can Atalay kararına uyulmamasına ilişkin verilen Yargıtay kararı, avukatlara MASAK yükümlülüğü getiren düzenlemeler ve dokuzuncu pakette -şu an Genel Kurulda görüşülmeyi bekleyen- şirketlere kayyum atanmasına ilişkin düzenlemelerden sonra kamuoyunda “etki ajanlığı yasası” olarak adlandırılan, bir süreden beri hukuk dünyasını ve siyaset dünyasını meşgul eden bu düzenleme Türkiye'yi otokratik bir yönetimin kilometre taşı hâline getirecek bir yasa teklifidir. Bu iddiayı neye dayanarak söylüyoruz? Çünkü suç tanımında “devletin güvenliği” diye bir kavram var. Gerekçeye göre “devletin güvenliği” kavramı devletin varlığının korunmasını ve tehlikelerle karşı karşıya bırakılmamasını ifade etmektedir. Buradaki bütün hukukçulara soruyorum: Hangi eylem devletin varlığını tehlikeye düşürebilecek nitelikte kabul edilecektir? Hangi savcı, hangi sübut deliliyle bu eylemi tanımlayabilir? Bu somut mudur, belirli midir, ölçülebilir mi? Ola da bir davada dosya bilirkişiye tevdi edilse hangi bilirkişi, bu tehlikeyi hangi parametrelere ve denetlenabilir ölçülere göre tespit edebilecektir ve hangi hâkim buna karar verebilecektir? Mesela, Muş'un Varto ilçesinde -atıyorum- cumhuriyet savcısı önüne gelen bir dosyada devletin varlığının tehlikeye karşı karşıya olduğunu neye göre tespit edebilecektir? Bu eylemleri somutlaştırmak mümkün müdür? Metinde geçen “devletin iç veya dış siyasal yararı” ne demektir?

Sayın milletvekilleri, AK PARTİ'nin devriktarında siyasal yarar her gün değişmektedir. Bir gün “kardeşim Esad”, bir gün “katil Esad” olmaktadır. “Darbeci” Sisi, ertesi gün “Sayın” Sisi olmaktadır. Bir gün Rus uçağı düşürülmekte, Rusya'yla ilişkiler, siyasal yarar tehlike altına alınmakta, bir gün Amerika'yla S-400'ler üzerinde başka bir siyasal kriz oluşturmaktadır. Sizin siyasal yararınız, siyasi kıbleniz neresidir? Neye göre değişmektedir? Hangi eylem devletin iç ve dış siyasal yararı aleyhine kabul edilecektir mesela? Çünkü Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminde devletin siyasal yararı ile otokratik yönetimlerin siyasal yararı eşitlenmiştir. Tayyip Erdoğan yönetiminin dış siyasal yararını nerede görüyorsunuz veya yarın aynı yararı nerede hissedeceksiniz? Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin olduğu bir ülkede “siyasal yarar” kavramı üzerinden suç tanımlarına yer verilemez çünkü devletin belki ulusal çıkarlarından söz edilebilir ama yönetimlerin siyasal yararları aleyhine işlenecek bir suç ihdas edilemez.

Bazı örnekler üzerinden bu suçun Anayasa'ya aykırılığını ispat etmeye çalışacağım. Siz gerekçede kritik altyapılar ve enerji gibi diğer yararları “devletin iç ve dış siyasal yararları” kavramı içerisine dâhil etmişsiniz. Bu durumda mesela Türk Ceza Kanunu'nun Yedinci Bölümü'nde düzenlenen suçların dışında bir suç işlense, örneğin hakaret suçu işlense... Ki her suç artık bu yasa eğer kabul edilirse bir araç suçu hâline gelmiştir, Türk Ceza Kanunu'nda işlenebilecek her suç üzerinden casusluk cezası verilebilir.

Örneğin, yurttaşın biri şöyle bir cümle kursa, “Kanal İstanbul Projesi'ni savunanlar ahmaktır.” dese mesela. Bu “ahmak” sözü nedeniyle tabii ki siz -eğer bir de bu sözü söyleyen CHP'lyse Bakan hemen soruşturma izni verecek- bazıları için iki yıl yedi ay, bazıları için bir yıl değişen cezalarda “ahmak” suçundan dolayı hakaret cezası vereceksiniz, sonra da geri döneceksiniz... “Gerekçeye göre, Kanal İstanbul Projesi bir altyapı projesidir; devletin yararı kapsamında iç yararı kapsamında, kabul ediyorsunuz. Bu kanalın yapılmasında veya

yapılmamasında devletin birçok stratejik yararı veya zararı da var, çünkü boğazların da hukuki statüsü etkileniyor. bBu hâlde bu suç devletin iç siyasi yararı aleyhine işlenmiştir.” deyip “Kanal İstanbul Projesini yürütenler ahmaktır.” diye hakaret suçu işleyen adama bir de casusluk suçundan ceza verilir mi? Bu düzenlemeye göre bal gibi de verilir.

Mesela, yurttaşın bir de şöyle bir cümle kursa, dese ki: “Katar ordusuna Tank Palet Fabrikasını satan ahmaktır.” Bu sefer, bu “ahmak” kelimesinden dolayı, yine hakaret suçundan ceza vereceksiniz. Sonra da döneceksiniz -çünkü siz yıllardır Tank Palet Fabrikasının aslında satılmadığını iddia ediyorsunuz- fabrikayı yabancılara satma isnadını da askerî yararın bir ihlali olarak kabul edeceksiniz ve devletin güvenliği aleyhine işlenmiş, yabancı bir devletin çıkarı lehine işlenmiş bir suç olarak kabul edeceksiniz ve casusluk suçundan ayrıyeten ceza vereceksiniz. Demek ki neymiş arkadaşlar? Eğer bu teklif bu şekilde yasalaşırsa bu suç tipi tüm muhalifleri cezalandırmak için sizin elinizin altında tuttuğunuz bir otoriterleşme kanunu olarak işlev görecektir.

Şimdi “devletin iç ve dış siyasal yararı” kavramındaki bu muğlaklık Anayasa’ya aykırılık teşkil etmektedir iddiamıza göre çünkü eğer bu madde bu şekilde yasalaşırsa bu suçun failleri anayasal düzene karşı işlenmiş tüm suçların failleri aynı zamanda Türk Ceza Yasası’nın 339’unun (a) fıkrasından da cezalandırılacak. Mesela, silahlı örgüt suçundan ceza alan failleri örnek olarak gösteriyorum. Bu suç devletin güvenliği aleyhine işleniyor mu işleniyor mu? Tabii ki işleniyor. 7’nci maddede belirlenen suçların dışında mı? Evet, 7’nci maddede belirlenen suçların dışında. Devletin iç ve dış siyasi yararı aleyhine mi işleniyor bu örgüt suçları? Evet, aleyhine işleniyor. Örgütler de eğer organizasyon kapsamına dâhil edilirse -ki öyledir- organizasyonun bir stratejik çıkarı için veya talimatı doğrultusunda işleniyor diye kabul edebilir miyiz? Tabii ki edebiliriz. O zaman bu suçu işleyenler aynı zamanda casusluk suçundan da cezalandırılabilecektir.

Siz, sekizinci yargı paketinde, örgüt üyesi olmamakla beraber örgüt adına suç işleyenlere yönelik bir düzenleme yaptınız. Türk Ceza Yasası’nın 220’nci maddesinin (6)’ncı fıkrasını değiştirdiniz. Buna göre, bir kişinin örgüt üyesi gibi cezalandırılabilmesi için artık üyelik şartlarını da taşıması gerekmiyor. Sizin hiç unutamadığınız Gezi Parkı olayları üzerinden örnek vereyim. Bu davanın iddianamesinde ve Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının tebliğnamesinde Gezi Parkı olayları “kalkışma” olarak nitelendirilmektedir ve bu olaylara kalkışanlar aynı zamanda etki ajanı olarak değerlendirilmektedir. Türk Ceza Yasası’nın 220’nci maddesinin (6)’ncı fıkrasında değişiklik yapmakla siz yarın bir gün gelişebilecek bir toplumsal olaya katılanlar hakkında etki ajanlığı suçundan işlem yapabileceksiniz. Dolayısıyla, Osman Kavala’ya veremediğiniz casusluk cezasını, bu madde yürürlüğe girdikten sonra Gezi Parkı türü bir toplumsal olaya katılmış herkese bu cezayı uygulayabileceksiniz.

Sayın Başkanın sunumunda dikkat ettim de “etki ajanlığı kanunu teklifi” demiyoruz, “casusluk düzenlemesi” diyor. Bu, bal gibi de etki ajanlığı kanunu teklifidir çünkü siz bundan önce 226’nci maddenin (6)’ncı fıkrasını değiştirdiniz. Böyle olunca Yargıtayın daha önceki uygulamalarına göre ve belirttiğim Osman Kavala davasındaki nitelendirmelere göre, bu kanun teklifi bal gibi de örtülü bir etki ajanlığı kanunu teklifidir. Gezi olayları örneğiyle vurguladığım bu tehlike, kanun teklifi bu şekilde yasalaşırsa tüm toplumsal olaylarda karşımıza çıkacak. Bu kanunun iki hedefi var: Birincisi, Osman Kavala örneğinde söylediğim gibi toplumsal olaylara karışmıştır ve demokrat kamuoyudur, sol kamuoyudur; yarın bir gün, sizin bu uygulamalarınıza karşı ve ekonomik krize karşı sokaklara çıkıp toplumsal gösteri yapabilecek herkeştir, emek kesimidir, işçilerdir; bir diğeri de açık bir şekilde Kürtlerdir. AK PARTİ’nin bu kanun maddesinin örtülü amacı artan ekonomik krizler nedeniyle ileride gelişebilecek toplumsal muhalefeti bastırmaktır.

Bu vesileyle, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, milletimize ve tarihimize bu görüşme vesilesiyle bir not bırakıyoruz: Bu ve benzeri yasalar aracılığıyla Türkiye hızlıca diktatoryaya doğru adım atmaktadır ve yasama süreçleri tamamlandığında artık hiç kimsenin bu ülkede can ve mal güvenliği kalmamış olacaktır. Bu suçun kovuşturulmasını Adalet Bakanının iznine bağlanması uygulamasıyla pek tabiidir ki, hepimiz çok iyi biliyoruz ki, adama göre muamele yapmak için bir Adalet Bakanlığı yetki verilmektedir. Kanun metninde geçen “devletin savaş etkinliği” ibaresi ise gerekçeye göre devletin savaş bakımından bütün güç, kudret ve yeteneklerini ifade etmektedir. Şimdi, hangi savcı devletin bütün güç, kuvvet ve yeteneklerini teşhis edecektir veya isnatta bulunulacaktır veya bir sanık yargılandığı bir davada devletin kudretini, gücünü ve olanaklarını ihlal etmediğini savunsa bunun aksi nasıl ispat edilecektir?

Sayın milletvekilleri, bu maddeler muğlaktır, bu ifadeler muğlaktır. Suçun işlendiğinin de işlenmediğinin de ispatı mümkün olmayacaktır. Kanun bu şekilde yasalaşırsa bu maddeye dayanılarak her muhalif casus suçundan cezalandırılabilecektir. Maddeyi, kanunilik ilkesinden uzak, öngörülebilirlik ve belirlilik ilkelerine aykırı olması cihetiyle Anayasa’ya aykırı buluyor ve teklif metninden çıkarılmasını talep ediyoruz efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Alp.

Sayın Demir, siz Komisyon üyesi olmadığınız için Komisyon üyelerimiz bittikten sonra size söz vereceğim.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Peki.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Başkanım, geneline ne zaman geçeceğiz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Anayasa’ya aykırılık önermelerini oyladıktan sonra.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Zaten, artık, milletvekilinin gerçekten hiçbir ehemmiyeti, önemi yok; halk öyle görüyor, siz de buna çanak tutuyorsunuz ama.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Düşünmez, buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sayın Başkan, ben de bütün arkadaşları saygıyla selamlıyorum.

Anayasa’ya aykırılık üzerine söz almış bulunmaktayım. Daha önce burada iki torba kanun geçirdik; sekizinci ve dokuzuncu yargı paketleri. Maalesef, ikisinde de verdiğimiz Anayasa’ya aykırılık önermelerini, bu devamı niteliğindeki Noterlik Kanunu ve 12 maddede değişiklik yapılması üzerine de tekraren vermiş oluyoruz ve tekrar tekrar size Anayasa’ya aykırılığı anlatmaya çalışıyoruz.

Biz, defaaten torba yasanın bir daha Mecliste tartışılmaması, hele hele tartışılacaksa Adalet Komisyonu gibi içinde -tırnak içerisinde- “adalet” kelimesi geçen bir Komisyonla tartışılmaması gerektiğini dile getirdik. Bugün tekraren söylüyoruz: Sayın Başkan, kanun teklifimizin ismi: Noterlik Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik... Bunun içerisinde ceza yargılamasını da değiştirir bir kanun maddesi ihdasını görüyoruz. Hepimizin üzerinde ısrarla durduğu, bu getirmeye çalıştığınız etki ajanlığı maddesinin isminin değiştirilip casusluk maddesi şeklinde yeniden önümüze getirilmesi durumu...

Serap Hocam, daha önceki dokuzuncu yargı paketindeki Anayasa’ya aykırılıkta belirlilik ilkesini çok güzel tanımlamıştı, bugün, yine, o hatırlatmaya yani o dokuzuncu yargı paketinde yapmış olduğu belirlilik ilkesinin tanımının atfına yer verdi; konuşması için kendisine teşekkür ediyorum. Ben de bir avukat olarak, ceza yargılamasında çalışan bir kardeşiniz olarak şunu söyleyebilirim: Ben bu kanunu okuduğumda neyi, nasıl savunacağımı gerçekten bilmiyorum; belirlilik dediğimiz şey de tam olarak bu. Eğer biz hukuk fakültelerinde öğrenim görmüş ve bu vesileyle hem avukatlık stajı yapmış, devamında da avukatlık yapmış bireyler bu kanundan bir şey anlayamıyorsak bu suçu işleyen hukukçu olmayanlar yani hukukçular dışındaki şahıslar bu suçun kanuni tanımını nasıl intifa edecek ve neye göre kendi işlemlerini, kendi söylemlerini, kendi konfor alanını terk etmemeyi yani bu çizgileri neye göre belirleyecek? Çok merak ediyorum.

Az önce Sayın Alp da dile getirdi; bu, tamamen muhalefetin sesini bastırmaya, sizin gibi düşünmeyenlerin başka suçlardan da cezalandırılmasının yolunu açmaya yönelik bir eylem, bir işlem. Biz, bunu kesinlikle kabul etmiyoruz. Buna karşın, biz, bu konuya hem burada hem Genel Kurulda hem torba yasa mantığı itibarıyla hem belirlilik itibarıyla hem mükerrer cezalandırma itibarıyla hem aynı fiilden iki farklı cezanın olmayacağı durumuyla hem de Anayasa’ya aykırılık konularında defaaten belirttiğimiz çerçeveye içinde muhalefetimizi sürdüreceğiz.

Yine, bu kanun teklifinin 9, 10 ve 11’inci maddelerinde hâkim ve savcıların yetki ve görevlerine ilişkin Cumhurbaşkanına verilen yetkinin Anayasa Mahkemesi tarafından kaldırılması durumu söz konusu. 9 ve 10’uncu maddedeki düzenleme yerinde bir düzenleme şeklinde görülüyor ancak 11’inci maddede yine Cumhurbaşkanına biz yetki veriyoruz. Anayasa’nın iptal ettiği maddeyi düzenlerken bile yine Anayasa’ya aykırılık şeklinde 11’inci maddenin devamına biz Cumhurbaşkanına yine bu yetkiyi, Anayasa’nın bozmuş olduğu yetkiyi vermeye çalışıyoruz. Bu yetki devirleri ne zaman sona erecek? Ben gerçekten merak ediyorum. Artık Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin adalet kısmının çökmesi nedeniyle, biz, burada, yargıya verilen yetkilerin, yürütmenin eliyle yargıya dokunma, yargıyı dizayn etme durumunun ortadan kalkmasını defaaten dile getirdik, yine dile getiriyoruz ve talep ediyorum.

Yine, ceza yargılamasına dönecek olursak bizim mahkemelerimizin şu anki durumu gerçekten ortada. Her koşulda, her yerde biz bunları dile getirmeye çalışıyoruz ama maalesef ki karşımızdaki iktidar bloku böyle bir düzenin olmadığını, adaletin düzgün işlediğini ve herhangi bir sıkıntının olmadığını defaaten dile getiriyor. Biz de söylüyoruz, bu yargı çürümüşlüğü içerisinde artık liyakatsizlik mi desem, rüşvet çarkları mı desem ve defaaten bu soruşturmaların üstünün kapatılması durumu göz önünde bulundurulduğunda, biz, bunlara daha fazla yetkiyi... Yani insanları cezalandırmak için özgürlükleri öne çıkarmayı bırakıp, hukuku öne çıkarmayı bırakıp, adaleti tesis etmeyi bırakıp siz insanlara bazı kanunlarda, bazı durumlarda daha az ceza veriyorsunuz. Az önce Sayın Alp’ın da belirttiği gibi, özellikle örgüt üyeliği suçunda yaptığı tanımlamaya katılıyorum; yine, ahmak davasında, yine, gezi yargılamasında... Sizler bu insanlara bir fiilden bir ceza verdiniz ama yetmiyor, daha fazla cezalandırın ve biz bunları -tırnak içerisinde- fişleyelim, diyelim ki bu insanlar aslında casus, bu insanlar... Biz, ülkenin daha müreffeh olması için, daha adilane bir sistemin gelmesi için, daha özgürlükçü, daha demokratik bir ülke olması için söz kurarken, eylem yaparken, çalışma yürütürken kendimizi bir şekilde otosansüre mi götüreceğiz, kendimizi bir şekilde sansüre mi uğratacağız? Ya da özgür basın haber yapınca bizim suç olarak tanımlayamayacağımız, yargılamanın da bu konuda söz ve eylem

üretmeyeceği konularda biz onlara aman aman dezenformasyon yasası var, aman aman bu dezenformasyon yasasının devamında da etki ajanlığı var mı diyeceğiz? Etki ajanlığı olduğu için siz söz kurmayın, ülke daha demokratik olmasın, daha demokratik bir işleyişe kavuşmasın, hukuk daha da öne çıkmasın, adaleti tesis etmeyelim mi diyeceğiz?

Yine, Sayın Başkan, teklifin geneline baktığımızda hukuki güvenilirlikten eser yok ama Sayın Alan kendi sunumunda başlangıcı hukuki güvenilirlikle yaptı. Evet, biz hukuki güvenilirliği ötelemek, öncелеmek zorundayız ama bu, bu yasayla yapacağımız bir şey değil, bu torba yasayla yapacağımız bir şey değil. Bizim hukuki güvenilirliği tesis edecek iş ve işlemleri ivedilikle bu Komisyona getirmemiz ve ivedilikle buradan çıkacak sonuçlara bağlı olarak bu adalet mekanizmasını işler hâle getirmemiz gerekiyor. Ne yazık ki sekizinci yargı paketinde buna ilişkin bir düzenleme yoktu, dokuzuncu yargı paketinde yoktu, dokuzuncu yargı paketinin devamında yok. Onuncu yargı paketine biz tekrar havale ediyoruz.

Sayın Başkan, bizim öncelikle yapmamız gereken, Anayasa'ya uygun iş ve işlemler yapmak. Evet, biliyorum, her zaman söylediğiniz durum, Anayasa Mahkemesi henüz bir karar vermedi. Yalnız, Anayasa Mahkemesinin vereceği karara kadar biz bunları yürürlüğe sokup insanlara buradan ceza mı verdireceğiz, casusluktan ceza mı alacaklar, sonrasında mı Anayasa'daki o tartışmalar yürüyecek? Yani demek istediğim şu: Önce ceza, sonra özgürlükler mi gelecek? Yoksa biz özgürlükleri önceleyelim, Anayasa'ya aykırılık iddialarımızı değerlendirelim eğer Anayasa'ya aykırı değilse, Anayasa'ya aykırı olmadığını düşünüyorsak, bu tartışmaları burada yapalım, daha sonra kanun maddelerinin ihdasına geçelim diyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Düşünmez.

Şimdi, söz sırası Sayın Özer'e aittir.

Evet, Sayın Özer, buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, sayın milletvekillerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yine, bugün, torba kanun teklifi önümüze sunuldu. Noterlik Kanunu başta olmak üzere, Avukatlık Kanunu, Danıştay, Yargıtay, Hâkimler ve Savcılar Kanunu, Türk Medeni Kanunu, Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun, Türk Ceza Kanunu, Ceza Muhakemesi Kanunu, Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun, Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu hakkında bir torba kanunla her zaman olduğu gibi yine bugün de karşı karşıyayız.

Tabii, Kıymetli Hocamız Sayın Serap Yazıcı Özbudun en net şekilde hukuki açıklamaları yaptı; hukuki açıklamalara çok girmeden, daha siyasi bir konuşma yapmayı planladığımı şimdiden belirtmiş olayım.

Öncelikle, bundan yaklaşık üç ay önce, burada, dokuzuncu yargı paketini yine bu Komisyonda tartıştık; yirmi bir saatlik bir görüşme yaptık burada ve yaklaşık bir saat ara falan verdik diye hatırlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yirmi iki buçuk saat.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Yani yirmi iki buçuk saat görüşme ve yaklaşık bir saat ara verip görüşmelerin bu kadar soluksuz ve hızlı yapılmasından biz şunu anladık: Durum biraz acildi dokuzuncu yargı paketiyle ilgili yani bir an önce bitirmeye çalıştık ama Genel Kurula gelmedi. Yani yirmi iki buçuk saat çok acil bir biçimde burada tartıştık ama Genel Kurula gelmedi. Şimdi ise yeni bir torba kanun karşımıza geldi. Burada da Sayın Başkanımız diyor ki: “İşte, dokuzuncu yargı paketinin devamı niteliğinde gibi de düşünebiliriz.” Tam olarak o değil ama şimdi bunu da acil bir şekilde burada görüşeceğiz. Umarım, bu, Genel Kurula gider Sayın Başkanım. Buradaki beklentimiz budur. Dolayısıyla biz bu torba kanun hazırlanması mantığının ciddiyetsiz olduğunu düşünüyoruz, kurnazca bir yasama pratiğinden kaynaklandığını düşünüyoruz. Burada da kayıtlara geçmesi adına bir kez daha söyleyelim.

Şimdi, bu torba kanunda İç Tüzük gereğince yapılması gereken anayasa uygunluğu denetimi yapılmış mıdır? Eğer yapılmışsa bu rapor neden bize sunulmamıştır? Bunun da cevabının verilmesini istiyoruz ki bununla ilgili Komisyon sözcümüz de bir dilekçe sundu çünkü torba kanun teklifinde Anayasa'nın bir kısım maddelerinin açık ihlaline rastlıyoruz, bu konuları da buradaki arkadaşlarımızın birçoğu, vekillerimizin birçoğu açıkladı. Şimdi, diyorsunuz ki: “Bu teklifte Anayasa Mahkemesi kararlarına uygun kanuni düzenleme yapıyoruz.” Ama önümüze öyle bir madde getiriyorsunuz ki -16'ncı madde- ne Anayasa'ya uygun ne hukuka uygun, ne uluslararası hukuk kurallarına uygun ne hukuk ilkelerine uygun tamamen Anayasa'ya aykırı bir maddeyi getirip tekrar önümüze koyuyorsunuz. Dolayısıyla böyle bir

teklifin incelemesi hem Meclisin itibarını zedeliyor hem de bizler, hukukçular olarak bunu zül sayıyoruz. Zaten torba kanun mantığından bir yorgunluk var üstümüzde, bir de böyle Anayasa'ya aykırı maddeler bir torba içinde önümüze getirilince zül sayıyoruz.

Son günlerde yaşanan toplumsal olaylara baktığımızda, ülkenin içinde bulunduğu ekonomik sorunlar göz önüne alındığında kurumların yozlaştığı, devletin her yönüyle alarm verdiği -buradaki herkes şahit- ahlaki, vicdani ve hukuki bir çöküş yaşadığımız ortada, görüyoruz. Yasama organı olan Meclisin öncelikle bu sorunlarla ilgili gerekli çözümleri tespit etmesi, komisyonlarda tartışması ve gerekli yasal düzenlemeleri yapması gerekirken AK PARTİ iktidarının yani partinizin iktidarının ihtiyaçlarına göre düzenleme yapıyoruz. Bu da son derece manidar. Toplumun bizden beklediği bunlar değil ama burada sayısal üstünlüğünü kullanarak -teşbihte hata olmaz- kimsenin bu Meclisi babasının çiftliği gibi kullanmasına damüsaade etmeyiz, burada bu muhalefeti elbette yapacağız, elbette konuşacağız. Bu Meclisin bir itibarı var ve bizler toplumun ihtiyaçlarına cevap vermek, sorunlarına çözüm üretmek için buradayız.

Şimdi, Sayın Nurettin Alan diyor ki: "Milletin hassasiyetini gözettik. Bu kanun teklifini sunarken de buna göre bir hazırlık yaparak sunduk." Şimdi, bakın, Adalet Bakanı Yılmaz Tunç geçenlerde 2 kadının vahşice katledilmesinin ardından bir açıklama yaptı ve dedi ki: "İnfaz düzenlenmesi gözden geçirilmelidir." Şimdi, burada sabah da sordum Sayın Başkanım hatırlıyorsanız yani.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Hangi infaz düzenlemesi gözden geçirilmiş? Ben gözden geçirilmiş bir infaz düzenlemesi görmüyorum. Kaldı ki, diyelim ki gözden geçirildi infaz düzenlemesi, ya, İnfaz Kanunu 2004 yılında aynı isimle çıktı, 2004 yılından bugüne 9 kez yargı paketleriyle değiştirildi, biz hâlâ İnfaz Kanunu'nu mu gözden geçireceğiz? Bakanı samimi bulmuyoruz, burada açık açık söylemiş olalım.

Şimdi, kadınların aldıkları koruma ve uzaklaştırma tedbirlerine rağmen öldürülmeleriyle ilgili bu Meclisin yapacağı hiçbir şey yok mu? Süleyman Vekilim izah etti yani sokakta kadın cinayetleri oluyor, kadın tacizleri oluyor, kadınlar öldürülüyor, kafaları kesiliyor, bu Meclisin yapacağı hiçbir şey yok, noterlikle ilgili düzenleme yapıyoruz noterlik masrafları kredi kartıyla mı ödensin, elektronik şekilde mi ödensin yoksa başka türlü mü ödensin; bunları tartışıyoruz.

Çocukların cinsel istismara uğramaları, tecavüze uğramaları, öldürülmeleriyle ilgili bir düzenleme var mı bu teklifte? Maalesef o da yok. Şöyle mi düşünüyoruz: Acaba, bu Meclisin bu konularla ilgili hiçbir görev ve sorumluluğu yok mu? Sayfalarca suç kaydı olan kişiler -sayfalarca diyorum bakın- elini kolunu sallayarak sokaklarda geziyor. Organize suç örgütü liderleri özel infaz düzenlemeleriyle dışarıya salınıyor ama biz bu konularla ilgilenmiyoruz, daha çok esnaf ve sanatkârların olağanüstü toplantıya çağrı meselesi -biraz önce söylediğim gibi- noterlik meselesi gibi konularla ilgileniyoruz.

Cezaevlerinde yaşanan yüzlerce hak ihlaliyle ilgili, hasta tutuklu ve hükümlülerle ilgili, infaz ve koruma memurlarının haklarıyla ilgili bu Meclisin yapması gereken hiçbir şey yok mu?

Daha önemli bir konu, "MESEM" adı altında ucuz iş gücü yaratmak adına gencecik öğrencilerin... Bakın, gencecik öğrencilerin -her yerde eleştiri konusu şu an- ağır iş koşullarında sözde staj yaparken öldürülmeleriyle ilgili bizim hiçbir sorumluluğumuz yok mu, buradaki vekillerin hiçbir sorumluluğu yok mu? Bu kanun maddelerini tartışmamız, bu sorunları burada tartışıp konuşup çözmemiz gerekirken bizim hiçbir sorumluluğumuz yok gibi niye davranıyoruz? Yani bu cinayetlerle ilgili tek sorumlu o iş yeri sahipleri mi? Bu düzenlemeyi yapmayan sizler, bizler değil miyiz? Üstümüze mi almayacağız bunları? Özellikle, kanun teklifini sunan arkadaşlarımıza, vekillerimize bakarak söylüyorum.

Şimdi "yenidoğan çetesi" olarak kamuoyunun gündemine oturan ve bebeklerin ölümlerine -ya, bebek ölümü ya, bebek yani bebek daha-neden olan çete hakkında ben hiçbir tartışma görmüyorum, burada da bir tartışma görmüyorum yani bu metinde bir tartışma görmüyorum. Danıştay kadrosu, Sayıştay kadrosu, Anayasa Mahkemesine uygun hâle getiriyoruz vesaire ama bununla ilgili bir tartışma görmüyorum. Umarım, onuncu yargı paketinde görürüz. Umarım, hocamın dediği gibi "torba kanun" olarak gelmez de belirli kanun düzenlemelerinde münferit olarak görürüz, hiç sanmıyorum ama bir umuttur yaşamak dolayısıyla umarım o şekilde görürüz diyorum. Şimdi, burada eski Sağlık Bakanı Mehmet Müezzinoğlu'nun hastanesi bu skandala karışmış, çıkmış "Yüzlerce çalışmamız oldu, kimse yanlış yapmadı diyemeyiz. İddianameye bakmadım, kamuoyuna yansıyan dışında da bir bilğim yok ancak hastane yönetiminden bilgi aldım, o yüzden içim çok rahat. Çalışma arkadaşlarım işlerini iyi yapan kişilerdir, zaten 6-7 denetim geçiriyoruz, vicdani anlamda rahatım." diyebilecek kadar sorumsuz bir açıklama yapıyor ya, eski Sağlık Bakanı. Şimdi, buna bir kanuni düzenleme gerek, Genel Başkanımız konuştu bu işlere karışan hastanelerle ilgili. Sayın Başkanım, milletvekillerimiz; getirin kanun teklifini, hepsini kamulaştıralım, bilabedel kamuya katalım, varsanız getirin; bebek ölümü meselesine karışmış, bebekler üzerinden para kazanmayı düşünecek kadar vicdansızlaşmış bir yapıda hareket eden bu hastaneleri...

Hiç kimse bana şunu demesin: “Vay, ben nereden bileyim, işte benim yenidoğan ünitem özel işletmelerde kiralamaya müsaade ediliyordu, ben kiraladım, kiracı böyleymiş, ben bilemem.” Gelin, bu hastaneleri kamulaştıralım bilabedel, getirin kanun teklifini. Umutla bekliyoruz, bir sonraki yargı paketi de diyebiliriz, işte kanun teklifi de diyebiliriz, ne şekilde getirirseniz.

Hastanelerin özelleştirilmesi, hastaların müşteriye, hastanelerin de özel işletmelere dönüştürülmesi, yoğun bakım gibi servislerin başkaca kişilere hastanelerden kiralanarak işletilmesi, SGK sisteminin değiştirilmesi, sevk sisteminin altüst edilmesiyle ilgili Meclisin yapacağı hiçbir şey yok mu?

Yolsuzluk, rüşvet, taciz, dolandırıcılık, resmî belgede sahtecilik, aklınıza hangi suç geliyorsa bir tane kamu görevlisini yargılayabiliyor musunuz, bir tane? Buna ilişkin bir düzenleme getirebiliyor musunuz? Maalesef.

Şubat ayında yaşadığımız depremde binlerce bina çöktü, bir kamu görevlisi sorumlu tutulmadı biliyor musunuz, yargı önüne çıkmadı bir kişi. Dava sürecinde istenen bilirkişi raporları nereden çıktı? Tek bir yerden çıktı, Karadeniz Teknik Üniversitesi. Bu raporlardan milyonlarca lira para kazanıldı; raporlar ise âdeta “copy paste” yani kopyalayıştır.

İlîç’te yaşanan maden kazasında, o felakette bu madenin son izin imzasını veren kim, biliyor musunuz? Dönemin Çevre ve Şehircilik Bakanı, daha sonra İstanbul Büyükşehir Belediye Başkan adayı -seçimi kazanamadı, kaybetti- şimdinin tekrar Çevre ve Şehircilik Bakanı -hani, gidiyor, geliyor- Sayın Murat Kurum. Kurum’a kimse dokunabildi mi, herhangi bir soru sorulabildi mi? Buna ilişkin yasal düzenleme nerede? Yine yok. Biz Noterlik Kanunu’nu tartışalım, avukatlık stajını tartışalım, istinafa cumhuriyet başsavcı vekili, HSK mi atasın, en kıdemli olan mı olsun, onları tartışalım. Toplum ekonomik kriz içerisinde boğulsun, hukuksuzluk diz boyu ülkede ama biz bunları tartışalım.

Şimdi, sayısal çoğunluğunuzu kullanarak muhalefetin hiçbir itirazını kabul etmeden yasalaştırdığınız kanunların yarattığı sonuçlarla ya da kabul etmediğiniz araştırma komisyonu kurulması teklifleriyle ilgili hiçbir sorumluluk almıyorsunuz; değerli milletvekilleri, iktidar olan sizsiniz, biz sizi eleştireceğiz, yüzünüze bakarak bunları söylemek durumundayız. Bu kadar sorumsuzluk fazla değil mi arkadaşlar? Sizin için de fazla değil mi? Bunlara bir cevap veriyor musunuz vicdanınızda, içinizde? Umuyorum, veriyorsunuzdur.

Devlet organizasyonu artık yozlaşmış, yargı yozlaşmış ve bu yozlaşmış sistem düzelmeden siz hangi kanun teklifini getirirseniz getirin, burada isterseniz yüz kere Adalet Komisyonu toplantısı yapalım, bir madde üzerinde yüz ayrı değişiklik yapalım, biz bu sorunları çözemeyiz ancak burada sinek avlarız ama o bataklık bir türlü kurutamayız; aksine, o bataklık gitgide, gün güne daha da derinleşir. Çünkü yargı dediğimiz şey bir bütündür ve yargı sistemi tüm çarkları sağlam dönüyorsa, sağlam işliyorsa çalışır ve yargının devletin tüm organizasyonlarına doğrudan, direkt olarak etkisi vardır; ekonomiye etkisi vardır, çevreye etkisi vardır, sağlığa etkisi vardır, ticarete, aklınıza gelebilecek devlete dair tüm organizasyonlara yargının etkisi vardır. Kanunları yamalı bohça gibi her ekonomik krizde, her toplumsal infialde sadece günü kurtarmak adına birkaç madde üzerinden değiştiriyorsunuz, arkadaşlar, artık bundan vazgeçin. İşte, tam da bunu yaptığımız için bugün ülke de bu hâle gelmiş durumda, bütün sistem yozlaşmış, çürümüş yani hastanelerde yeni doğmuş bebeklerden para kazanmayı düşünen canilerin olduğu bir ülke hâline geldik. Uyuşturucu kullanımı, uyuşturucu dağıtımı almış başını gitmiş ama bizim hâlâ burada tartıştığımız konular belli, tekrar etmeyeceğim.

Hâkim ve savcıların başında bir siyasi vesayet, siyasi ikballer adına, istenilen kararların çıkarılması adına bu vesayet gün geçtikçe sertleşiyor ve derinleşiyor. Buna direnen hâkimlerin karşısında ne oluyor? Dosyadan el çektirme veya “Hadi! Seni şuraya sürdüm, buraya sürdüm...” Bunların yaşandığını hepimiz biliyorsunuz, örneği verildi, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımızın davasıyla ilgili olarak örnek verildi. Kendisi talep etmemesine rağmen, zamanı gelmemiş olmasına rağmen ilk derece mahkemesinde davaya bakan ilk hâkim Samsun’a gönderildi. HSK’ye itirazda bulunduk, gazete haberleri çıktı hâkim beyin neden Samsun’a gönderildiğine ilişkin, bu haberler çıkınca HSK’ye itirazda bulunduk, “Bu iddialar ciddidir, bu iddiaları araştırın.” Diye, bütün itirazlarımıza ret geldi, sıralı olarak Genel Kurula kadar.

Şimdi, biraz önce -Mustafa Bey burada mı, gitti herhâlde- Sayın Mustafa Arslan bir espri yaptı -yargı üzerindeki vesayeti anlatırken Sayın Bülbül- Mustafa Bey dedi ki: “Evet, gidiyoruz, mahkemeleri basıyoruz...” falan diye böyle bir...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Yok, sizin için söyledi.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Yok, yok, kendi için dedi, kendi için.

(Uğultular)

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Ben şimdi bir şey anlatmak istiyorum.

Sayın Başkanım, siz tarafsız olmak durumundasınız, rica edeceğim, müdahale etmezseniz, insicamımı bozmazsanız...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yok, yok, işte, tarafsız olduğum için...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Başkanım, arkadaşlar konuşur, ben şimdi size bir şey dinleteceğim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Tarafsız olduğum için düzelttim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Bir şey izletmek ve dinletmek istiyorum. Sayın Faruk Gökkuş, İBB Grup Sözcüsü, AK PARTİ. Ne diyor Sayın Faruk Gökkuş, buyurun, dinleyin.

(Hatibin cep telefonundan bir ses kaydı dinletmesi)

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Şimdi, ne diyor! “İzah edeceğim, niye Samsun’a sürdüğümüzü de izah edeceğim.” Kim? İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Adalet ve Kalkınma Partisi Grup Sözcüsü. İşte, tam da bundan bahsediyoruz, arkadaşlar, yargı üzerinde hâkimler ve savcılar üzerindeki, siyasi vesayetten bahsediyoruz.

Buyurun, dinlediniz, hep beraber dinlediniz. Hukukçu değil, partizan olan hâkimlerin yarattığı hukuk tanımaz bir sistem var, hakimlerin ve savcıların yarattığı ve hep söylüyorum, sorun ne Anayasa’da ne kanunlarda; sorun bu uygulayıcılarda ve uygulamada. Yargıda Türkiye’de hukuk uygulayıcıları yasaları uygulamadığı gibi artık Anayasa hükümlerini de uygulamıyorlar. Anayasa tanımaz bir yargı sistemi kuruldu. Yasa ve Anayasa tanımayan hâkimler âdeta hukuk yaratmaya başladılar. Yargıya bakıyoruz, yargıda Hakyolcular, Süleymancılar, Menzilciler, ocular, bucular, şucular, tarikatlar ve cemaatlerin kavgalarıyla dolu bir yargı sistemimiz var şu an. Hiç yüzüne bakmayın, gerçekleri hepiniz biliyorsunuz. Ve karşımızda Fetullahçı terör örgütünden zerrece ders almamış bir iktidar var. Bu kavgaları görüyorsunuz, arkadaşlar, duyuyorsunuz, biliyorsunuz, Adalet Komisyonu üyesisiniz, takip ediyorsunuz. Aylarca Yargıtay Başkanı seçilemedi ya, aylarca; sebeplerini biliyorsunuz.

Bakın, Adalet Bakanlığının sitesinde insan hakları eylem planları, yargı reformu belgeleri itinayla tüm kamuya açık. O kadar Adalet Bakanı değişti ki bu ülkede, biri de çıkıp demiyor ki: “Arkadaşlar, biz bu belgelerde bir dolu hedef koymuşuz, yapılması gereken işlemleri, işleri bir bir sıralamışız, şimdiye kadar bunların ancak yüzde 1’ini yaptık.” Ya, biri çıkıp sorsa ne cevap vereceğiz ya? Yüzsüzlük almış başını gitmiş ya. Adalet Bakanından cevap yok, önceki bakanlardan cevap yok, Bakanlık temsilcilerinden cevap yok ama önümüzde noterde kredi kartıyla mı işlem yapacağız, nakit parayla mı işlem yapacağız kanun teklifi var, itinayla hazırlanmış.

Sayın Nurettin Alan yine anlattı, dedi ki... Bundan on yıl önce, 2014’te hazırlanan 1’inci İnsan Hakları Eylem Planı’nda ifade ve medya özgürlüğünün en geniş manada sağlanması adına, bu eylem planı bunun için hazırlanmıştı. Türk Ceza Kanunu’nda yer alan, hakaret suçunu düzenleyen... Tekrar ediyorum: Türk Ceza Kanunu’nda yer alan, hakaret suçunu düzenleyen 125’inci ve Cumhurbaşkanına hakaret suçunu düzenleyen 299’uncu maddelerle ilgili Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarında belirlenen standartlarla ilgili uyumlu hâle getirmek adına böyle bir eylem planını koyalım. Koydular mı? Koydular. Hangisi yerine getirildi bu eylem planında belirtilen hususlardan? Hiçbiri. Aksine, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına rağmen, Yargıtay içtihatlarına rağmen, Anayasa Mahkemesi kararlarına rağmen bugün İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı iddia edildiği gibi YSK üyelerine söylemediği, dönemin İçişleri Bakanına iade ettiği bir kelimeden dolayı yargılanıyor.

Bakınız, Türk hukuk literatüründe ve dünya hukuk literatüründe “ahmak” kelimesini kullandı diye hiçbir kişiye iki yıl yedi ay on beş gün ceza verilmemiştir. Yerel mahkemenin verdiği ceza bu kelimeden ötürü, Türk hukuk literatüründe hatta dünya hukuk literatürüne bir ilktir. Yakinen takip ediyoruz, bütün süreci takip ediyoruz. Norm denetimi talebinde de bulunuldu avukatlar tarafından, Anayasa Mahkemesi başvurusu da yapılacak, diğer yargı tacizi raporları da hazırlanacak, o kadar meşru ve yasal bir zeminde mücadele ediyoruz ki Çorum 2. Asliye Ceza Mahkemesinden bir hâkim başkaca kendi bakmakta olduğu bir kamu görevlisine hakaret davasında dosyayı alıp resen, kendiliğinden norm denetimi için ciddilik iddiası gördüğü için Anayasa Mahkemesine başvuruda bulundu hakaret suçu 125/3a’yla ilgili.

İfade ve basın özgürlüğünü kısıtlayan etki ajanlığı teklifi... Arkadaşlarımız, vekillerimiz uzun uzun bahsetti, biz de bahsedelim. Türk Ceza Kanunu’nda “Devletin Egemenlik Alametlerine ve Organlarının Saygınlığına Karşı Suçlar” başlığı altında düzenlenen ve ifade özgürlüğünün önündeki en büyük engel olan, hatta AK PARTİ iktidarında muhalefeti cezalandırma aracına dönüşen 299’uncu ve 301’inci maddeleri kapsamında sadece 2023 yılında -dikkatle dinleyin lütfen- 25.520 yeni soruşturma, 18.866 kişi şüpheli, yine 2023 yılında 7.491 soruşturma da davaya dönüştü, 6.879 kişi sanık oldu. Bu ülkede ne düşüncenin ne dilin özgürlük güvencesi kalmamıştır; bu nu kimse inkâr etmesin, kimse kendini hukuki bir güvence içerisinde hissetmesin. Zaten sokağa çıkalım, vatandaşa soralım “Güveniyor musunuz hukuka, adalete?” diye -buyurun, birlikte çıkıp soralım- alacağımız cevabı hepimiz çok iyi biliyoruz çünkü bunları düzeltmek adına hiçbir işlem yapmıyoruz. Havanda su dövüyoruz, sinek avlıyoruz, bunları düzeltmek adına çalışmıyoruz.

Bugün, muktedirlerin yozlaşmış çıkarlarının karşısında duran herkesin hükmü önce siyasi iktidar tarafından, sonra da siyasi iktidarın atadığı yargıçlar tarafından kesiliyor. Tabii, burada elbette vicdanlı, hukuku gerçek anlamda uygulayan hâkimlerimizi bir kenarda tutuyorum, öyle hâkimlerimiz var. Gerçekten güvendiğimiz, bu ülkenin asıl temelini oluşturan hâkimlerimiz ve savcılarımız da var; kimlerden bahsettiğimi çok iyi biliyorsunuz, diğerleri. Onurlu bir yaşam hakkı dâhil tüm insan haklarını kullanmanın ölçütü kanunlar ya da Anayasa olmaktan çıkmıştır. Bunun ölçütü artık iktidarla aranızda bir mesafe var mı, yok mu, o. Eğer iktidara yakınsanız güvendesiniz, yakın değilseniz eyvah, vay hâlinize! İktidarsa bugün bu ceberut tavrını sonuna kadar kullanıyor. Maalesef önümüzde duran bu kanun teklifi de bunların hiçbirine, biraz önce saydığım hiçbir soruna, toplumun hiçbir problemine çözüm değil, çözüm olmuyor. Ya, öyle bir pozisyon oluşmuş ki sanki devlet içinde başka bir devlet var ve ikili bir hukuk sistemi var, ikili hukuk yapısı var devlette. Bakıyorsunuz, kendinden olana cezasızlık, kendinden olmayanlara bilfiil suç olmasa dahi en ağır ceza. Bu ancak Nazi hukukunda görülebilecek bir uygulama. Eğer derdiniz bunu hayata geçirmekse bunu size yaptırmayacağımızı, bunu yapamamanız adına elimizden gelen tüm muhalefeti, gerçekten özgürlük, hukuk devleti, demokrasi adına savaş veren tüm arkadaşlarımızla birlikte bu muhalefeti yapacağımızı sizlere bildiriyorum. Hukuk devletin ve adaletin bir gün hepimize lazım olacağını hatırlatarak Komisyonu ve herkesi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Özer.

Şimdi, sizin herhâlde uçağınız var Sayın Özcan.

Buyurun.

GİZEM ÖZCAN (Muğla) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Elbette bütün komisyonlar için önemlidir ancak özellikle Adalet Komisyonuna gelen teklif görüşülürken teklifin ne söylediği, neyi düzenlediği kadar toplumun beklentileri için teklifin nereye oturduğu da bir o kadar önemlidir. Yani bir teklif söylediği kadar söylemedikleri de görüşüldüğü döneme atılan bir imzadır. İktidarın neyi görmek istemediğini, ne konuda düzenleme yapmak istemediğini de bize gösteriyor. Biraz önce vekilimiz bahsetti, bugün hep birlikte sokağa çıksak, “Başımıza bir şey geldiğinde sorumluların yeterli ve gerekli cezayı alacağına inanıyor musunuz?” diye sorsak, alacağımız yanıtın ne olduğunu hepimiz çok iyi biliyoruz. İşte, bu nedenle bir şeyler iyi gitmiyor. Ülkemiz son zamanlarda derinleşen bir şiddet döngüsüyle sarsılıyor. Kadına ve çocuklara yönelik şiddet, istismar, tecavüz, kâr için yenidoğanların katledilmesi -bakın, bu kelimeyi kullanmak gerçekten istemezdim, bu açıkça bir katletme girişi- ve yine aynı şekilde geçtiğimiz haftalarda yaşadığımız hayvanlara yönelik eziyet, katliam; şiddet döngüsü genişleyerek hepimizin hayatını yutan, yutmak üzere olan bir sarmala dönüşmüş hâlde.

Değerli milletvekilleri, döngüsü genişleyerek hepimizin hayatını yutan bu sıkıntılı süreçlerde, bu döngüyü parçalayacak adımlara daha çok ihtiyaç duyduğumuz bir dönemden geçiyoruz. Bir hukuk devletini başka egemenlik biçimlerinden ayıran en önemli ilke toplumsal yaşamı tehdit eden durumlara karşı her kim olursa olsun gerekli tedbirleri almak, hukuksal cezaları vermektir. Eğer bir fail erkek diye kollanıyorsa, eğer bir yenidoğan katili siyasi bağlantılarına güvenip “Paçayı yırtarım.” diyorsa, eğer bir çocuğu katleden aile efradı makbul aile kabul edildiği için bana bir şey olmaz pervasızlığıyla hareket ediyorsa üzülerken ifade ediyorum orada bir hukuk devleti yoktur. Hukuk devleti olmanın en temel şartlarından biri suçu işleyen kim olduğuna bakılmaksızın cezalandırılmasıdır. Aksi durumda yürürlükte olan hukuk devleti değil, cezasızlık rejimidir. Bugün ülkemizde de bir cezasızlık rejimi hüküm sürmekte; Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan cezasızlık algısı kalkacak itirafında bulunurken bu konuyu da teyit etmiştir.

Değerli milletvekilleri, Uluslararası Organize Suç İnisiyatifi’nin Küresel Organize Suç Endeksi 2023 Raporu’na göre Türkiye Avrupa’da organize suç endeksinin en yüksek olduğu ülke. 2015’ten bu yana uyuşturucuyla ilgili suçlar yüzde 73, yağma yüzde 57, çocuğun cinsel istismarı yüzde 49, kasten öldürme yüzde 42, cinsel saldırı yüzde 24, kasten yaralama yüzde 20, hırsızlık yüzde 20 oranında artmış durumda. Elbette bunun küresel nedenleri var. Krizlerle, savaşlarla sarsılan bütün dünyada suçlar artıyor ancak bizlere düşen, bizim ülkemizde bu konuda neler yapabiliriz, işte burada, bu Meclis çatısı altında bunları konuşmak. Basit ve tarihsel deneyimlerden süzülen bir ilkeyi yeniden yürürlüğe koymak sağlam bir ilk adım olacaktır. Nedir o? Cezasızlığı bitirmek.

Değerli milletvekilleri, bu noktada kadına yönelik şiddeti özellikle ele almak istiyorum. Bir kere daha vurgulayalım ki cinsiyetçi bir suç olarak kadınlara yönelik şiddeti besleyen en önemli etkenlerden biri cezasızlık politikası. İlki, kadınların çeşitli nedenlerle adli makamlara başvuru yapamaması ve bunun neticesinde oluşan fiili cezasızlık hâli, adalet mekanizmasına olan güvensizlik, hakkaniyetli bir karar çıkmayacağından duyulan endişe, bürokratik engeller, kadının geçmişinin ve özel hayatının sorgulanması, suçlanması, mağdur kadının inandırıcılığını sorgulayan eril tavır, avukat desteğine erişememe, yoksulluk ve benzeri fiili cezasızlık konusunda etkili olan birçok husus

var. Cezasızlığın kurumsallaşmış hâlinin ikinci vahim cezasızlık biçimi; bu cezasızlığın temelinde kadın haklarını tüm boyutlarıyla koruyan bir yargı sistemimizin ne yazık ki olmaması yatmakta. Cezasızlığın kurumsallaşmış hâlinin görünümü ise mevcut yasaların kadın haklarını koruma konusundaki eksiklikleri, yasalarda güvence altına alınan mevcut hakların bile gerçek hayatta uygulanamaması, etkili bir soruşturma yapılamaması ve delillerin toplanmaması, mağdurun haklarının merkeze alınmaması, yargılamaların uzun sürmesi, şiddet failinin tutuksuz yargılanması, kolluğun kimi durumlarda pasifliği ve derhâl harekete geçmeyişi, kadınların ihtiyacı olan koruyucu ve önleyici tedbirlerin verilmemesi, geç verilmesi ya da yetersiz verilmesi, verilen tedbir kararını ihlal eden şiddet failine zorlama hapsinin uygulanmaması, mağduru yalnızlaştırmak için dosyalarda gizlilik kararlarının verilmesi, kadın hakları örgütlerinin müdahillik taleplerinin reddedilmesi, yargılama neticesinde şiddet failinin sembolik cezalarla cezalandırılması, hapis cezasının cüzi bir kısmının infaz edilmesi, verilen hapis cezalarının seçenek yaptırımlara çevrilerek sonuç itibarıyla hiçbir yaptırıma dönüşmemesi, haksız tahrik indirimleri olarak sıralanmakta.

Bitirirken, kadına yönelik şiddetin bütün toplumsal yaşamı sardığı bir zamandayız. Bu döngüden de ancak İstanbul surlarında kadınların kafasını kesen eril şiddetten, kadın politikacıların bedenini siyaset malzemesi yapan eril zihniyete çok büyük mesafe olmadığını anladığımızda ve bu sorunları ilmek ilmek çözdüğümüzde çıkacağız. Bunun için, kadına yönelik şiddet suçlarını önleyecek politikaların tespiti, cezasızlık sorunu bağlamında yargı ve kolluk mekanizmalarında gerekli dönüşümlerin sağlanması için atılması gereken adımlar burada ve diğer komisyonlarda enine boyuna tartışılmalıydı. Bunun tam sırası ancak karşımızdaki teklifin böyle bir mahiyeti olmadığını, aksine etki ajanlığı gibi hukuk devleti ilkeleriyle temelden çelişen bir teklif olduğunu söylemek istiyor, teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Özcan.

Şimdi söz sırası Sayın Uçar'da.

Buyurun Sayın Uçar.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben çok fazla söz almayacağım. Bu Anayasa'ya aykırılık meselesinde zaten Onur Vekilimiz de söz aldı, diğer vekillerimiz de söz aldı. Ben sadece buna ilişkin birkaç eklemeye bulunacağım ama genel değerlendirme kısmına geçerken orada söz kurmayı düşünüyorum ve aynı zamanda maddeleriyle ilgili de zaten değerlendirmelerimizi yapacağız.

Tabii, yine her zamanki gibi bir torba yasa mantığıyla karşı karşıyayız. Yine, burada iktidarın siyasi ikbalini sağlama almaya çalışan ve güçlendirmeye çalışan bir anlayışla yapılan bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız. Dolayısıyla, 12 farklı kanunda değişiklik yapılmasını öngören, temel olarak, ağırlık olarak da Noterlik Kanunu'nda değişikliği öngören bu torba yasayla birlikte gelen teklifin aslında bir kere en başta, kanun yapma tekniği, mantığıyla Anayasa'ya aykırı olduğunu burada söyleyelim.

Onun dışında zaten Onur Vekilim, Serap Hocam ve diğer vekil arkadaşlarımız tek tek maddelerden söz etti. Ben sadece şunu söyleyeyim: Birincisi, bir kere zaten Anayasa'nın 2'nci maddesine aykırı olan bir husustan söz ediyoruz. Yine, Anayasa'nın 19'uncu maddesi, 36'ncı, 38'inci maddesi, 25-26'nci maddesine aykırı olan durumlardan söz ediyoruz. Yani düşünün ki sadece etki ajanlığı yerine getirilen casusluk maddesi Anayasa'nın 2'nci, 13'üncü, 25'inci, 26'ncı, 36'ncı 90'ıncı maddelerine açıkça aykırılık teşkil etmektedir. Bunları Meclis tutanaklarına geçmesi için ifade ediyorum ama şunu da belirterek ben bitireceğim: Bunu her zaman söylüyoruz, burada bir rahatsızlık oluşuyor ama muhtemelen yine bir rahatsızlık oluşacak. Hakikaten benim bu teklifin hukuk bilen kişiler tarafından hazırlanıp hazırlanmadığı hususunda yine tereddütlerim var. Yine, acaba, gerçekten imzacılar bu teklifi okudular da öyle mi imzaladılar? Çünkü sadece bu done benim için yeterlidir. Teklifin 19'uncu maddesi...

SELMAN OĞUZHAN ESER (Karaman) – Meseleyi hukuki olarak tartışıp sonra da kişiselleştirmeyelim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Uçar, ikili görüşme yapmayalım lütfen.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Kişiselleştirme yapmıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Uçar, milletvekili hukukçu arkadaşlarımız, sizler gibi hukukçu...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sözümü bitireyim Sayın Başkan, sözümü bitireyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sözümü bitirdiğim zaman ne dediğim çok çok iyi bir şekilde anlaşılacaktır diye düşünüyorum çünkü teklifin 19'uncu maddesiyle eğitim hakkı Anayasa'nın 42'nci maddesinde güvence altına alınan ve çok net bir şekilde 42'nci maddede "Hiç kimse eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamaz." açık hükmüne rağmen teklifin 19'uncu maddesi kapalı cezaevlerinde bulunan hükümlüler, mahpuslar için iyi hâlli olma kriterini getirerek bir nevi mahpuslar eğitim hakkından mahrum bırakmayı amaçlayan bir teklif.

Şimdi, ben bunu söylerken boşuna söylemiyorum, hiçbir hukukçu ya da kanun bilen hiç kimse Anayasa'nın 42'nci maddesinde temel olarak güvence altına alınmış olan eğitim hakkını -ki eğitim hakkına, bugüne kadar eğitim hakkını sınırlayan bir düzenlemeyle karşı karşıya kalmamıştık ya da kalmışsak bile en azından bizim son katıldığımız toplantılarda, Komisyon toplantılarına denk gelmemiştik ama cezaevinde sırf iyi hâlli olmadığı için bir kişinin örgün eğitim programından yoksun bırakılmasını hangi mantıkla açıklayacağız? Ya da bu kaleme alınırken nasıl kaleme alındı? Anayasa'nın 42'nci maddesi gözden mi çıkarıldı yoksa Anayasa'nın 42'nci maddesi bilinmiyor muydu acaba bu kanunu düzenleyenler tarafından? Bu hakikaten önemli bir soru. Ben cevabını merak ediyorum, bunu kişiselleştirerek de söylemiyorum ve gerçekten samimi soruyorum. Anayasa'nın 42'nci maddesi neden ihlal edilerek mahpusların iyi hâlli...

NURETTİN ALAN (İstanbul) – “Okumadı.” demek niyet okumak. Niyet okuyarak söylüyorsunuz. Söylediğiniz şeyler hukuka aykırı.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Çok net söylüyorum yani Anayasa'nın 42'nci maddesi eğitim hakkını ortaya koyuyor.

Ben bitirdikten sonra söylersiniz Sayın Alan.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Ne biliyorsunuz okumadığımızı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Sayın Alan, karşılıklı konuşmayalım. Hatip sözünü bitirsin, ondan sonra zaten söz vereceğim yani kanun teklif sahiplerine de söz vereceğiz.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Şimdi, iyi hâlli olma meselesini biz zaten uzun süredir özellikle siyasi tutsaklar, siyasi mahpuslar için sürekli söylüyoruz; sadece burada değil, Genel Kurulda söylüyoruz, partimizin genel programı bu yönde, bu yönde çalışmalar yapıyoruz, kanun teklifleri veriyoruz, sürekli söz kurduğumuz bir husus. Şunu söylüyoruz: Cezaevlerinde mahpuslar için, özellikle siyasi mahpuslar, siyasi tutsaklar için çok basit nedenlerle, idare ve gözlem kurullarının keyfi gerekçelerle mahpuslar hakkında iyi hâlli olmama gibi ortaya koydukları durumlar var ve onları “İyi hâlli olmadı, değil.” şeklinde nitelendirerek disiplin cezalarıyla bir nevi hem koşullu salıverilmeden hem de diğer işte, denetimli serbestlik hükümlerinden, gibi gibi durumlardan yararlanmasının önüne geçen ve tamamen aslında siyasi saiklerle ortaya çıkan bir iyi hâlli olamama durumu var. Bu iyi hâlli olma durumu, şimdi de mahpusların cezaevlerinde eğitim alma hakkını engelleyen bir duruma dönüşüyor. Yani bu noktada bu değerlendirme yapılırken, bu düzenleme yapılırken hakikaten bu mahpusların anayasal bir hakkı olan, herkesin bir hakkı olan temel eğitim ve öğretimden mahrum bırakılmama gibi bir hakkı olan hakkın ellerinden alınması nasıl öngörüldü, buna dair nasıl bir yaklaşım ortaya konuldu? Ben bunun cevabını gerçekten merak ediyorum.

Tekrar ediyorum yani Anayasa'nın 42'nci maddesindeki... Aslında biz “Anayasa” diyoruz Anayasa'nın birçok maddesi birçok yönüyle sürekli ihlal ediliyor, sürekli ihlal ediliyor ama bu defa eğitim hakkı doğrudan kişilerin elinden alınıyor, mahpusların elinden alıyor. Buna dair nasıl bir yaklaşım var, bunun cevabını gerçekten merak ediyorum.

Dediğim gibi, geneline dair beyanlarımızı, değerlendirmelerimizi bir sonraki aşamada, zaten genel değerlendirme kısmında yapacağız. Bu aşamada söylediğim gibi, ilgili kanun teklifi birçok maddesiyle Anayasa'ya açıkça aykırılık teşkil ediyor. Özellikle casusluk maddesi, özellikle mahpusların eğitim, örgün eğitimden yararlanma hakkı gibi hakları ihlal ediliyor. Dolayısıyla Anayasa'nın 2'nci, 19'uncu, 36'ncı, 38'inci, 25-26'ncı, 42'nci, 90'ıncı, 13'üncü ve 36'ncı maddelerini açıkça ihlal eden, Anayasa'ya aykırılığı açıkça ihlal eden bu kanun teklifinin geri çekilmesini ve 12 ayrı kanunda düzenleme getiren bu kanun teklifinin her maddenin ilgili komisyonunca değerlendirilmek üzere yeniden ele alınmasını ve kaleme alınırken de Anayasa'nın özellikle dikkate alınmasını talep ediyoruz.

Şimdilik burada bitireyim, birazdan tekrar devam ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Uçar.

Şimdi söz sırası Sayın Uzun'da.

Buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlar, Sayın milletvekilleri, kıymetli hazırun; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin Anayasa'ya aykırılık iddiasıyla ilgili değerlendirmeler yapılmak üzere olan bölümünde söz almış bulunmaktayım, konuşmamı bunla sınırlı tutacağım; ancak, kanunun geneli ve maddeleri üzerindeki değerlendirme hakkımı saklı tuttuğumu ifade etmek isterim.

Anayasa'ya aykırılık son derece ciddi değerlendirilmesi gereken bir konu. Neden olduğunu söyleyeceğim ama ondan önce Sayın Başkanım, biz çalışma koşulları itibarıyla da Anayasa'ya aykırı olmayan çalışma koşulları talep ettiğimizi bütün Komisyon üyesi

arkadaşlarımızın ve milletvekili arkadaşlarımızın bu konuda hemfikir olduğunu belirtmek istiyorum. Biraz önce ifade edildi yirmi iki buçuk saat kesintisiz bir çalışmayla dokuzuncu yargı paketini görüştük. Elbette çok kıymetli bir özveri, elbette bu özveriyi her an göstermeye de hazırız. Ancak bu özverinin üzerinde, yirmi iki buçuk saat kesintisiz çalışmanın üzerinde hâlâ üç ay boyunca Genel Kurula getirilememiş olan bir çalışmanın yirmi iki buçuk saat kesintisiz çalışma hızına nasıl ihtiyaç duyduğu açıklamaya çok ihtiyaç gösteren bir durum olarak karşımızda duruyor. Eğer çok ivedi olarak Genel Kurula getirilmesi durumu söz konusu değilse, eğer öyle olduğu belirtilirse üç gün de çalışırız, hiç problem yok ancak böyle bir ivediyet yok ise ya da aşılabilir durumda ise insani, elbette Anayasa'ya uygun çalışma koşulları altında bu değerlendirmeleri ve çalışmaları yapmamızın daha verimli çalışma açısından da katkı sağlayacağını ifade etmek istiyorum.

Eğer burada bu teklif metnini bir iki bölüm hâlinde incelemek gerekir ise bugün burada iddia edilen Anayasa'ya aykırılık iddialarının bu Komisyonda yeterince irdelenmemiş olması nedeniyle oluşmuş, Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilmiş ve iptallerinin süresi dolmak üzere olan maddelerden bir bölümünün oluştuğunu hepimiz okuduğumuzda çok net görüyoruz. Elbette Anayasa'ya aykırılık bir muhakeme sonucu yapılacaktır, elbette Anayasa Mahkemesi bunu enine boyuna yapacak ve ortaya koyacaktır ancak Anayasa Mahkemesindeki kişilerin de bizler gibi hukukçular olduğunu düşündüğümüzde biz, Anayasa'ya aykırı kanuni düzenleme yapmamak sorumluluğu altında olan Komisyon üyelerindeniz. Biz, burada Anayasa'ya aykırı olmayacak şekilde düzenlememize rağmen ya da doğrudan Genel Kurulda gündeme getirildiği için biz, Anayasa'ya aykırılık yönüyle değerlendirme yapamadığımız ve hukukçu da olmayan milletvekillerimizin katılımıyla yasalaşmış olan yasalarda Anayasa Mahkemesinin iptalleri nedeniyle kendimizde bir sorumluluk görmeyebiliriz ama biz Adalet Komisyonu üyeleri ve kendi alanında yetkin hukukçular olarak buradan Anayasa'ya aykırı kanun metinleri çıkarıyor ve gönderiyorsak bu ancak -üzerinde yeterince- Anayasa'ya aykırılık iddialarını ya da buradaki sözcüleri dikkatli irdelemediğimiz ya da dikkate almadığımızdan kaynaklanmış olabilir. O nedenle, şimdi üzerinde görüşmekte olduğumuz bölümde Anayasa'ya aykırılık iddia edilen alanların somutlaştırılması ve bu alanlar üzerinde gerçekten Anayasa'ya aykırı olup olmadıkları konusunda bu kadar değerli hukukçu heyetinin fikir ortaya koyması, eğer Komisyonda bununla ilgili yeni düzenleme ya da geri çekmeler yapılacaksa onların burada yapılması gerekliliği olduğunu bir kez daha ifade etmek isterim.

Geçen, dokuzuncu yargı paketi çalışmaları sırasında olsa gerek, burada TMSF'nin kayyum olarak görev yapacağı bölümle ilgili bir çalışma yapmıştık ve orada hepimiz hemfikir olmuştuk. Milletvekillerinde dahi olmayan cezai, hukuki, idari ve mali sorumsuzluk hâlinin bir şekilde verilmekte olduğunu fark etmiş ve sonra bunun, böyle, hukuk devletinde olma ihtimalinin hiç olmadığı konusunda hemfikir olmuştuk ve daha sonra da bunu sorumluluk ama ön koşullara bağlı sorumluluk hâline getirmiştik, yine aynısını yapabiliriz.

Biraz önce Sayın Uçar, Anayasa'da eğitim hakkının engellenemeyeceğine ilişkin maddeyi dikkatlerinize sundu ve bu dikkate sunulan maddede hakikaten eğitim hakkının engellenmesi mümkün değilken, bir başka yasada şarta bağlanması Anayasa Mahkemesi tarafından Anayasa ihlali olarak görülecektir. Hakeza, bugün görüşeceğimiz ve yeniden düzenlenerek belirli hâle getireceğimiz maddelerin bir kısmı Anayasa Mahkemesinin Anayasa'nın hukuki öngörülebilirlik ilkesine aykırılıklardan dolayı gelen ve bu öngörülebilirlik kısmını güçlendirerek, somutlaştırarak ortaya koyduğumuz yeni düzenlemeler şeklinde teklifte yer almakta. O nedenle, yine, buna ilişkin yöneltilecek eleştirileri çok ciddiyetle ele almak ve Anayasa'ya aykırılık iddialarını tek tek irdeledikten sonra, buna ilişkin kaygıları tamamen ortadan kaldırdıktan sonra geneli hakkındaki görüşmeye geçmeyi değerli, sizlerin bu konudaki katkılarının çok kıymetli olacağını ifade ederek hepimizi bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, herhâlde Anayasa'ya aykırılıkla ilgili sayın milletvekillerimizin, Komisyon üyelerimizin sözleri bitti, Komisyon üyesi olmayan arkadaşlarımız...

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bir şey soracağım, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili mi?

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çünkü ara vereceğim.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – O zaman ben de bir söz rica edeceğim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Hayır, çok özür diliyorum, ara vereceğim, aradan sonra sizlere söz vereceğim.

Toplantıya yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.35

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 18.19

BAŞKAN: Cüneyt YÜKSEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Orhan KIRCALI (Samsun)

SÖZCÜ: Emine YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa)

KÂTİP: Oğuzhan KAYA (Çorum)

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın milletvekilleri, (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Verilen 3 adet Anayasa’ya aykırılık önergesi üzerindeki konuşmalarla devam edeceğiz.

Şimdi söz sırası Sayın Sevdâ Karaca Demir’in.

Buyurun.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Teşekkür ediyorum.

Süre olarak ne öngörüyorsunuz?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sevdâ Hanım, bu soru hiç sorulmadı burada.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Şimdi, bir defa bu soru için çok teşekkür ediyoruz çünkü gerçekten vekillerimiz bu konuda...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Bu Komisyonunda bu soru hiç sorulmadı şimdiye kadar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Siz, hukukçu muydunuz?

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Ben gazeteciyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – İşte ondan dolayı, hukukçu olsaydınız...

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Başlayabilirim herhâlde.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Şimdi, aslında AKP iktidarının istisnai bir yöntem olarak kullanılması gereken “torba yasa” dediğimiz bu garabet düzenleme biçimini bir temel yasa yapma biçimi hâline getirdiğini daha önce de konuşmuştuk. Ne yazık ki yine aynı şeyi yaşıyoruz. Biz, böyle bir torba yasa mantığında gerçekten her şeyin iktidarın canının istediği gibi komisyonlara getirildiğini ve yetkince bir tartışma olmadan da komisyondan bir iki günde geçirdikten sonra Meclis önüne getirildiğini görüyoruz. Bunu daha önce ifade etmiştim, burada da kayıt altına aldırarak isterim.

Bakın, torba yasalar milattan önce 98 yılında bile eski Roma’da siyasi rüşvet olduğu söylenerek yasaklanmış. Şimdi, Roma’da “karmakarışık yasa” denilen, iki bin yüz yirmi iki yıl önce yasaklanan “Her yasanın bir konusu olması gerekir.” denilen ve reddedilen bu yöntemin biz AKP iktidarında sürekli olarak kullanıldığını görüyoruz ve bunun da temel niyetinin, temel maksadının toplumu ve siyaseti dizayn etmek için olduğunu da görüyoruz. Bunun en yakıcı örneklerinden bir tanesi bu torba yasadaki etki ajanlığı düzenlenmesi. Kamuoyunda “etki ajanlığı” adıyla anılan düzenlemenin gerçek bir garabet olduğunu buradan vurgulamak istiyorum. Şimdi, tam da AKP dönemindeki diğer düzenlemeler gibi tümüyle soyut, kapsamı belirsiz, istenildiğinde başvurulacak bir düzenlemeden bahsediyoruz ve “Benzer düzenlemeler farklı ülkelerde de var.” diye savunusu yapılıyor burada. Doğru, otoriter bir rejim oluşturma çabasındaki iktidarların aslında başta demokratik toplumsal kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları olmak üzere bir biçimiyle yurt dışıyla bağlantılı kurum ve kuruluşları, gazetecileri, fikir önderlerini baskı altına almak için kullandığı bir düzenleme bu. Kendine güvensiz, eleştiriden kaçınan ülkelerdeki iktidarlara mahsus bir düzenleme. Başta gazeteciler olmak üzere, tüm muhaliflere sopa göstermek üzere dünyanın pek çok ülkesinde, baskıcılığıyla meşhur ülkelerde benzer düzenlemeler var. Bu konu gene karşımızda.

Bakın, Türkiye’de bugün devlet ile iktidar arasındaki makas neredeyse kapanmış durumda; iktidarın yararı kamu yararının üzerinde tutulur durumda. Şimdi, bu madde geçerse -çeşitli örnekler vereceğim- diyelim ki Bayraktar gibi şirketlere dair haber yapmak suç kapsamına alınabilir. Şimdi, mesela, Stockholm Uluslararası Barış Araştırmaları Enstitüsü bir rapor yayınladı geçtiğimiz günlerde. Dünyanın en büyük

100 silah ve askerî üretim yapan savaş tekeli içinde satış gelirlerini en çok artıran şirketin Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın damadı olan Bayraktar'ın şirketi Baykar olduğunu verilerle ortaya koydu. Şimdi, bu raporu haberleştirip yahu, madem gelirlerini en çok artıran şirket Baykar, niye Selçuk Bayraktar devletten 2 birim teşvik alıp çeyrek birim vergi verince “vergi rekortmeni” diye anılıyor. Bir de “Onu halka alkışlatıyorsunuz.” diyen kişi casus mu ilan edilecek?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Devletten 1 kuruş teşvik almadı, devletten 1 lira almadı, kredi kullanmadı.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Belgelerle konu ortaya.

ÖMER ÖZMEN (Aydın) – Ne belgesi, hani nerede belgeler?

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Hiç buradan itiraz etmeyin.

ÖMER ÖZMEN (Aydın) – Belgeyi koy, görüşelim.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Bayraktar'ın çıkarının devletin çıkarı olarak gösterildiği bütün örneklerde biz mesela bu zamana kadar bu konuyla ilgili haber yapan basın kuruluşlarına nasıl tehditler gösterildiğini de gayet iyi biliyoruz.

Şimdi, mesela bir örnek daha vereyim, madem onu kabul etmiyorsunuz: Tosyalı Holding örneği. İktidarın gayet iyi bildiği “ortağım” dediği Tosyalı'dan bahsedeceğim. Geçtiğimiz sene Tosçelik'te bir patlama oldu ve işçiler yerlerde yanarak kıvrandı. Bunun haber yapılması bu yasa geçerse suç kapsamına alınabilir. Bakın -ki bunu atmıyorum, yapılmışlığı var- hiçbir işçi sağlığı önleminin alınmadığı, patlama sonrası yanan işçinin üzerine damacanayla su dökülen Tosyalı Demir Çelik fabrikasıyla ilgili haberlere geçen sene erişim engeli getirilmişti. Sebep neydi peki? Şirketin çıkarları, şirketin ürettiği çeliğin devletin çıkarlarının gereği olarak korunması gerektiği. Şimdi, demek ki artık bu yasayla sadece erişim engeli getirmekle kalmayacaksınız, iktidar ortaklarının şirketlerinde yaşananlara ilişkin yazılıp çizilenlere de casusluk suçlaması getirilebilecek,

Şimdi, mesela Batman Milletvekiliniz Ferhat Nasıroğlu'nun sahibi olduğu FERNAS Holdingde yaşanan insanlık dışı koşulları ele alalım ya da daha iyi bildiğim Antep Milletvekiliniz Derya Bakkak'ın, Mehmet Eyup Özkeçeci'nin kamu ihalelerinden milyarlarca lira kâr ettiği haberleri ele alalım. Bu yasa geçerse bunlar da suç kapsamına alınabilir. Neden? Çünkü bu düzenleme de deniliyor ki: “Devletin iç ve dış siyasal yararları ile güvenliği arasında sıkı bir ilişki var.” Bakın, bugün, biz burada bu görüşmeleri yaparken AKP iktidarı, Nijer'de geçtiğimiz yıl gerçekleştirdiği darbeye göreve gelen Nijer'in darbe Hükûmetiyle madencilik alanında iş birliği mutabakatı imzalamış. O darbe girişiminde Baykarın sattığı İHA'ların SİHA'ların kullanıldığına ilişkin haberler çıkmıştı. Nijer'de belli bölgelerde maden kaynaklarının aranması ve işletilmesiyle ilgili iş birliği mutabakatı bugün söz konusu. Şimdi, mesela bu yasa yürürlükte olsaydı ve biz gazetelerde bu mutabakata ilişkin, bugün imzalanan bu mutabakata ilişkin şöyle haberler okuyabilecek miydik acaba? “Bu mutabakatla hangi şirketler ihya edilecek? Bu şirketlerin ortakları arasında AKP'li siyasetçiler var mı? Nijer'deki darbeye Türkiye'nin bir desteği oldu mu?” diye soruşturup araştırma yapacak acaba kaç gazeteci olacaktı, bunu sormamız lazım.

Şimdi, bakın, neye dayanarak bu örnekleri veriyorum: Taslağın gerekçesine dayanarak. Verdiğim örnekler uç örnekler değil. Yasa taslağının gerekçesinde “Bu kapsamda iktisadi, mali, askerî, millî savunma, kamu sağlığı, kamu güvenliği, kamu düzeni, teknolojik, kültürel, ulaştırma, haberleşme, siber alan -bakın, nefesim kesiliyor okurken- kritik altyapılar, enerji gibi diğer yararlar da devletin iç veya dış siyasal yararları kavramı içinde kabul edilir.” yazıyor. “Dolayısıyla, bu gibi yararlar aleyhine gerçekleştirilen faaliyetler de suçun konusunu oluşturabilecektir.” deniyor. Ne kadar kocaman ve muğlak bir torba değil mi? Şimdi, memleketin tüm kaynaklarını sermayeye peşkeş çeken, kurtuluşunu dış kaynakta arayan, borsasını dahi Katar'a satmış, Esad'a “kardeşim” deyip sonra düşman ilan edip yenilerde yine zeytin dalı uzatan, dün düşmanlaştırdıklarını bugün dost hâline getiren, İsrail'e yağış gürlerken ülke limanlarından İsrail'e, hâlen tonlarca askerî malzemenin “ticaret” adı altında gönderildiği bir ülkenin hükûmeti için bile çok cüretkâr bir maddeden, yasadan bahsediyoruz.

Şimdi, mesela gazeteci Metin Cihan AKP'nin hangi kurumlarının nasıl fonlandığını araştırıp belgelemişti. SETA vakfı listeler yayınlayıp Avrupa'dan fon alanları vatana ihanetle suçluyordu, meğer kendisi de fon alıyormuş. TRT, TÜGVA, TÜRGEV, SETA, İHH, ÖNDER İmam Hatipliler Derneği, Bilal Erdoğan'ın Dünya Etnospor Konfederasyonu; şimdi, bunlara fonlar helal ama onlardan olmayana haram herhâlde. Metin Cihan bir de çarşaf çarşaf belgeledi İsrail'le ticaretin durmadığını, Filistin üzerinden tam gaz devam ettiğini. Bu şirketlerle iç içe geçen iktidar yapısının çıkarları bu gerçeklerle sarsılacağı için bu belgeleri paylaşan “Yahu, siz hangi ticareti kesmiştiniz, bu ne ikiyüzlülük!” diyen herkesi casus mu ilan edeceksiniz bu yasa geçtikten sonra? Vallahi söyleyeyim: Çoğunluğunuza güvenip bu yasayı geçirmeyi düşünüyorsanız eğer, şimdiden milyonlarca insanı bu listeye almanız lazım çünkü milyonlar size bu soruyu soruyor: “Hani siz ticareti kesmiştiniz? Nedir bu belgeler?” diye.

Ciddi bir meşruiyet sorunu yaşadığı zaman bu iktidar sürekli alet kutusuna yeni düşmanlar ve yeni düşmanlık projeleri eklemeye çalışıyor. Toplumu korkutup susturarak yöneteceğini açıkça ilan etmektir bu madde ve ayrıca iktidarın hazırlamakta olduğu Anayasa tartışmalarının da özünü yansıttığını düşünüyoruz biz. Bu maddeyle iktidarın iç cephe tahkikatı arasında açık bir bağ var. İç cephe için kendisine düşman bellediği herkesin dış güçlere dâhil edilmesi gerekiyor, bu madde de bu nedenle yeniden gündemde. Anayasa’da yazan fikir ve ifade özgürlüğü, basın özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, haber alma hakkı gibi en temel hak ve özgürlüklere düşman bir torba bu. Dolayısıyla, bu torbada bu maddenin özellikle gündemden çıkarılmasının çok hayati olduğunu düşünüyoruz.

Bir noktaya daha vurgu yapmak istiyorum kısaca. Şimdi, iktidar, söz konusu olan kadınlar olduğunda sürekli en ileri hakları kendi döneminde sağladığını anlatıyor. Şimdi, bu anlatı, bu hikâye kadınların en temel haklarının tam da bu dönemde tırpanlandığının üstünü örtmek için çok kullanışlı bir anlatı gerçekten de.

Şimdi, biz bu torba yasayı neden bugün konuşuyoruz? Çünkü Anayasa Mahkemesi kararlarına uygunluk için güya birtakım düzenlemeler yapılması lazım. Şimdi, 21 madde var bu torbada, 11’i AYM iptal ettiği için yeniden düzenleme içeriyor. “Konuştuk, getireceğiz götüreceğiz, şöyle yapacağız, böyle yapacağız.” deniliyor ama ortada somut hiçbir şey yok.

Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği ve Meclise yeni bir düzenleme için süre verdiği kadınların soyadına ilişkin olumlu bir düzenleme yapma neden bu torba içerisinde yok? Bunun açıklanması lazım ve bu açıklamayı “Şöyle getireceğiz, böyle götüreceğiz.” diye yapmanızın özellikle kadınlar açısından bir anlamı yok; kesin, net bir bilgi istiyoruz. Bu konuda, 21 maddenin 11’i AYM iptal ettiği için yeniden düzenleniyorsa AYM’nin iptal ettiği, kadının soyadını kullanabilmesi için verdiği karar neden burada yok? Bunun açıklamasına ihtiyacımız var çünkü artık beklenemeyecek bir noktaya geldi. Eğer yakın bir zamanda bu düzenleme yapılmazsa o zaman daha önce kadınların haklarını gasbetmekle değerlendirilen maddenin yeniden karşımıza çıkarılmasından endişe ediyoruz. Kadınlar soyadlarını geri istiyor, bu konuda açık, net bir düzenlemenin ne zaman yapılacağını açıklama borcu var bu iktidarın; kadınlara bu borcu ödemenizi bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Demir.

Daha evvel de Serap Hocamıza bu konuyla ilgili bilgi verirken aynı şeyleri söylemiştim, bir daha tekrar edeyim. Dokuzuncu yargı paketinden Komisyonumuzdan kadının soy ismiyle ilgili bölüm geçmişti fakat Genel Kurulda bu görüşülecek ve tekrar buradaki görüşmeler doğrultusunda ele alınacak diye ifade etmiştim; dolayısıyla dokuzuncu yargı paketi önümüzdeki günlerde Genel Kurulda görüşülecek, o zaman Genel Kurulumuzun zaten gündeminde olacak.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Yani önerge mi verilecek?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Şimdi, Genel Kurulda tabii, milletvekillerimizin takdirlerinde olacak, öyle söyleyeyim.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Bu daha diplomatik oldu sanki.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet.

Sayın Suiçmez, buyurun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyesi vekillerim, olmayan vekillerim, Değerli Bakanlık bürokratları ve diğer katılımcılar; hepinizi selvi ve saygılarımla selamlıyorum.

Aslında teknik konuşmaların çoğu yapıldı, o yüzden teknik konuşma yapmayacağım ancak konuşmama başlarken özellikle şunu söylemek istiyorum. Yüce Meclis diye söyleyip duruyoruz ama baştan beri ben de şunu söylüyorum: Yüce Meclis sıfatı eğer Meclis kaliteli yasa yaparsa olur, eğer biz kalitesiz yasa yapmaya devam edersek sürekli Anayasa Mahkemesinden dönen yasalar yapmaya, kanunlar yapmaya devam edersek korkarım ki yüce Meclisin yüce kısmını benim gibi sizler de ileride kullanmamaya başlayacaksınız.

Şimdi, Değerli Başkanım, öncelikle şu hâle geldik ki bu Meclis, Anayasa’yı bizzat çiğneyen bir Meclistir. O yüzden önce kendimize bakmadan başkalarına işte, yargı Anayasa Mahkemesi kararlarına uymuyor gibi yakınmalarda bulunuyoruz ama Anayasa Mahkemesi kararlarına esas uymayan ve Anayasa’yı çiğneyen de maalesef Türkiye Büyük Millet Meclisidir. Bunu niye diyorum? Sayın Can Atalay’ın, Sayın Milletvekili Can Atalay’ın milletvekilliğinin düşürülmesine ilişkin bir girişim yapılmıştı Mecliste, ona karşı Anayasa Mahkemesine yapılan başvuru sonucunda Anayasa Mahkemesi “yok hükmünde” kararı verdi. Peki, biz Meclis olarak ne yaptık? Biz bu karar hiç olmamış gibi 1 Ekimde Meclisi güle oynaya, alkışlarla, ayağa kalkmalarla açtık; ben bunu utanç verici olarak buluyorum, bunun altını bir kere daha çizmek istiyorum.

Meclis açılmadan önce Meclis Başkanlığına bir dilekçe verdim, Meclisi tekrar toplanınız filan gerekmiyor, yok hükmündedir, gelirsiniz “Şu anda Can Atalay Anayasa Mahkemesi kararına göre milletvekilidir.” beyanında bulunursunuz, mahkemesine de yazı yazarsınız dersiniz ki: “Daha önce sizin yaptığınız işleme karşı Anayasa Mahkemesinin verdiği kararı da uygulayın, gereğini yapın.” Bu kadar basit. Şimdi, bunu yapmayan, yapamayan, yapma iradesi göstermeyen ve bundan da açıkçası rahatsız olmayan milletvekillerinin bulunduğu Meclisten artık Anayasa’ya uygun karar yapma iradesini göstermesini beklememiz de hayal; benim anladığım o. O yüzden benim özellikle Adalet Komisyonu olarak sizden beklentim bu hususu güçlü bir şekilde Meclis Başkanlığına iletmenizdir yani Anayasa Mahkemesi, Meclisin aldığı bir işleme karşı “Yok hükmündedir.” diyorsa, bunun gereği Mecliste yapılmıyorsa Adalet Komisyonu gereğinin yapılması için başvuruda bulunmak zorundadır. O nedenle çok nettir, Can Atalay, Türkiye Büyük Millet Meclisinin tıpkı bizim gibi bir milletvekilidir ve milletvekilliği yeminini yapması için de başta Adalet Komisyonu olmak üzere Meclisin harekete geçmesi gerekmektedir.

Sayın Başkanım, yine Adalet Komisyonu ile ilgili başka bir şeyi söyleyeyim. Yasalar görüşülürken tali komisyon olarak diğer komisyonlara hemen gönderilip de süre de tanınmadığı için genelde tek bir yazıyla “Komisyonumuzda görüşülmemiştir.” şeklinde bir beyanla geri geliyor esas komisyona. Şimdi, Adalet Komisyonu olarak size böylesine kanunu ya da yönetmeliği, Meclis İktisadî’nü dolanmak için gelen bu tür tali komisyona sevk kararları üzerine de yapmanız gereken, gerekçelendirerek tarafınıza uygun sürenin verilmesi için talepte bulunmanızdır, geriye gönderip de Adalet Komisyonunda tartışılmayan bir yasanın çıkarılması değildir. O yüzden benim burada Adalet Komisyonu Başkanı olarak sizden ve tüm üyelerden talebim bu, yine aslında nitelikli yasa yapma tekniğine uygun olmayan bu alışkanlık üzerine de sizin kırmızı çizgi çizerek esas komisyonlara bunun doğru olmadığını, size uygun süre verilmesi gerektiğini belirterek o yazıları gönderip tekrar süre istemenizdir.

Bunun dışında, Sayın Başkanım, şimdi, baktığımız zaman -dedim ya, şimdi, kime ne diyeceğiz- yani Anayasa’ya aykırı davranan bir Meclis olarak bu yaptığımız yasanın da paketin de yasaya uygun, Anayasa’ya uygun olduğunu beklememiz hayal.

Bütün arkadaşlarım söyledi, en az 10 maddeye, Anayasa’nın 10 maddesine genelde getirilen maddeler aykırı; tek tek saymama gerek yok ama özellikle şunu söylemek istiyorum: Biz nitelikli kanun yapmak zorundayız ama yaptığımız kanunların birçoğu Anayasa Mahkemesinden geriye dönüyor; bundan rahatsızlık duymuyor muyuz? Eğer bundan rahatsızlık duymuyorsak bizde bir tuhafılık var. Az önce Sevda Vekilim dedi, 11 tanesi, çoğu da görüştüklerimiz zaten Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği kararlar üzerinde yaptığımız, hatta onu dolanarak yapmış olduğumuz yeniden düzenlemeler, dolayısıyla bizim Anayasa Mahkemesinden dönmeyecek yasaları yapabilmemiz gerekiyor ki bu bilgi donanımı bizde var. Olmayan ne? Bu anlayış, bu anlayış. Siyasete biat etmiş anlayıştan vazgeçmemiz lazım. Bizden halkın beklediği nitelikli ve halkın istediği yasaları geçirmek.

Peki, bu önümüze getirdiğiniz yasa halkın gündeminde mi? Gündemde böyle bir talep yok, hiçbirisiyle ilgili bir talep yok. Peki, halkın bir ihtiyacını mı gideriyor? Hayır. Öyle de bir şey yok, halkın ihtiyacından kopuk, halkın gündeminden kopuk bir yasayı burada görüşerek enerjilerimizi de boşa harcıyoruz.

Şimdi, Sayın Başkanım, şöyle bir veriyi aldınız mı bilmiyorum; şimdiye kadar yapılan yasaların kaç tanesi Anayasa Mahkemesinden geri döndü, iptal edildi ya da kanunların kaç maddesi iptal edildi? Buna ilişkin bir istatistiki bilginiz varsa, öğrenirsem çok memnun olurum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Genel Müdürüm, böyle bir istatistik var mı Adalet Bakanlığında?

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Kaç madde iptal edildi, bu saate kadar kaç kanun iptal edildi?

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Kaç kanun veya kaç kanun maddesi iptal edildi?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Genel Kurul gündeminde olan dokuzuncu yargı paketinde de Anayasa Mahkemesinin iptallerine ilişkin hükümler var, sekizinci yargı paketinde de yine iptalle alakalı hükümler vardı, onlar kanunlaştı. Tabii ki Anayasa Mahkemesinin zaman zaman iptalleri oluyor; süreç içinde toplum geliyor, hukuk geliyor, ihtiyaçlar değişiyor, teknoloji geliyor, bu minvalde yapılan düzenlemeler bakımından Anayasa Mahkemesinin değerlendirmeleri oluyor, aynı şekilde, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri bakımından da Anayasa Mahkemesinin değerlendirmeleri oluyor. Bu çerçevede yapılan iptalleri kanuni düzenlemelerle yüce Meclisimiz karşılıyor ve yeni düzenlemeler içeriyor ama net bir sayı yok. Şu ana kadar olan iptallerin hepsi bu paketle bitmiş olacak esasında, onu söyleyebiliriz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Şimdiye kadar olanlar...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Evet, bugüne kadar olan iptaller bu paketle tamamlanmış olacak.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Müsaade ederseniz Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Soru mu?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Soruyla karışık hatırlatma.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Ben konuşmamı bitirmedim yalnız Sayın Başkanım.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Tutanağa geçireyim, hemen söz alıp çıkacağım.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Yok, yok, sizinle ilgili demedim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Suiçmez, izin veriyor musunuz?

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Tabii ki.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Sayın Genel Müdürüm, biz dokuzuncu yargı paketini yirmi iki buçuk saatlik maratonda burada konuşurken de size aynı soruyu sormuştuk, yine “Yok.” dediniz, bugün bir daha sorduk, yine “Yok.” dediniz. Sizden ricamız, mümkünse bir dahaki Adalet Komisyonu toplantısında bu verileri bize sunmanızdır.

Teşekkür ederiz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Paketler bitmez bizde!

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Daha gelecek belli ki; rica ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Alan, buyurun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sadece Sibel Hanım’a veri olması açısından söylüyorum, bizim paketimizde bulunan iptallerden 2 tanesi yaklaşık 2001 yılı düzenlemesiyle... Ad, soy adın değişiminin ilan şekli, biliyorsunuz, 2001’de kişisel verilerle ilgili hem uluslararası hukuk açısından hem bizim yasalarımız açısından böyle bir şey yoktu, şimdi ilan şeklini düzenliyor. Yine, öbür taraftan, boşanmanın kesinleşmesinden sonra üç yıl bekleme zorunluluğu vardı, onu bir yıla indiriyor.

Şimdi, burada şunun algılanması yanlış. Ben eski paketten de söyleyebilirim, kadının soyadı kanunu nihayetinde ilk çıktığı Soyadı Kanunu’ndan başlatırsak yüz yıllık bir kanun, günün hâl ve şartlarına göre Anayasa Mahkemesi değerlendiriyor ve iptal ediyor. Yani burada söylemek istediğim şey şu: Anayasa Mahkemesi iptal edince biz sanki iyi yasalar yapamıyoruz da Anayasa Mahkemesi iptal ediyor gibi bir algı doğurmak yanlış çünkü Anayasa Mahkemesi yüz yıllık kanunu da iptal ediyor, AK PARTİ iktidarımızdan önce 2001 yılında çıkan Medeni Kanun hükümlerini de iptal ediyor. Elbette ki yasama olarak Anayasa Mahkemesinin denetimleri doğrultusunda biz de yeni şeyleri hem uluslararası hukuk açısından hem Anayasamız açısından yenilerini getiriyoruz. Elbette ki iptal kararlarının tamamı bu dönemi kapsamıyor.

Bir hususta şunu bir cümleyle ifade etmek isterim: Cumhurbaşkanlığı sistemine geçilmesinden dolayı Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenenler ve yasayla düzenlenenler arasında zaman zaman hukuki görüş farklılıkları ortaya çıkabiliyor, ister istemez burada da Anayasa Mahkemesi kararlarıyla bu alan da gelişiyor. Diyor ki: “Bu alan Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlenemez.” Ne diyor? “İdari bölümde değil de yargı bölümündedir, bunlar yasama, yürütme, yargı erkinin ayrılığı çerçevesindedir ve yasayla düzenlenmesi lazım.” diyor. Yani tamamı şey gibi algılanmasın diye böyle bir katkı sunmak istedim.

Teşekkür ederim.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) – Sayın Başkanım, ben, tabii, dedikleri o teknik bölümü de anlayabiliyorum ama bence elimizde “Ne kadar kanun iptal edildi ya da maddesi iptal edildi ve iptal edilme nedenleri nedir?” diye bir verinin olması gerekiyor. Elbette ki yüz yıllık kanun değişiyor, hukuk zaten durağan değil ama sürekli olarak belirsizlik nedeniyle, hukuki güvenliği yoktur nedeniyle, muğlaklık nedeniyle iptal edilen muhakkak yasa, düzenlediğimiz metinler var. Dolayısıyla elimizde böyle bir çizelge olursa o zaman bizim bu söylediklerimizde hani siz de haklı olabilirsiniz, ben de haklı olabilirim ama önümüzde de bir gerçeklik olur, onun üzerinden konuşuruz.

Şimdi, Sayın Başkanım, hep bütün gelen tekliflerde olduğu gibi bu teklifte de “Demokrasi güçlendirilecek, hak ve özgürlükler genişletilecek.” diye söylüyorsunuz. Bu, tabii güzel, kulaklar duyunca iyi oluyor ama uygulamada bunun böyle olmadığını yaşayarak görüyoruz.

İnfaz Kanunu 2004'ten beri 40 kez değişmiş; 3 tane Yargı Reformu Strateji Belgesi yayınlanmış, şimdi 4'üncüsü gelecek; birinci yargı paketi 2019'da başlamış, o da devam ederek geliyor. Peki, bu yapılan işlemler karşısında, bu kadar gururla söylenilen yargı reformları, paketler karşısında adalet sistemimiz gelişmiş mi; bunu da sorgulamamız lazım. Ne olmuş? Suç sayısı artmış, suçlu sayısı artmış, mağdur sayısı artmış. Şimdi, benim size burada istatistik verileri vermeme gerek yok, elinizde de var, hatta Adalet Bakanlığının verileri var burada; 2015-2023 arası kasten yaralama suçu yüzde 31, cinsel saldırı yüzde 26, dolandırıcılık yüzde 146, uyuşturucu yüzde 225 gibi veriler var. Şimdi, bu gerçek karşısında biz niye bu hâldeyiz diye düşünmemiz gerekmiyor mu? Yani "Adalet sistemimiz çok güzel, sağlık sistemimiz harika, zaten eğitim sistemimize de hiçbir şey demeye gerek yok." diyerek bu problemi görmezden gelemeyiz. Elbette ki eğitim sistemimiz bu hâle gelirse, sonuç itibarıyla suç da, suçlu sayısındaki artış da bu hâle gelecektir; adalet ve eğitim politikalarının biraz da birlikte değerlendirilmesi gerektiğini düşünüyorum o nedenle.

Şimdi, 2024'te yapılan araştırmaya göre adalet sistemine güvenen sayısı yüzde 67 olmuş. "Suçlular cezalandırılıyor mu?" sorusuna bundan da fazla, 75-80'lere varan... Ki herhâlde bugün yapılırsa yüzde 100 noktasında da "Suçlular cezalandırılmıyor." diye bir sonuç çıkacak. Şimdi, biz bu kadar iyi paketler, eylem planları yapıyorsak, bu vahim duruma nasıl geliyoruz? Yani insanlar sokakta yürümekten korkar oldu. Çoluk çocuğumuza ne diyoruz? "Haklı da olsan biri sana bir şey dediği zaman kaç, cevap verme, hemen uzaklaş." Kadınlar gece sokağa çıkmaktan korkuyordu, bugün artık insanlar gündüz yürümeye, çocuklar da kadınlar da korkuyor.

(Uğultular)

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Ben senin yerinde olsam dururum, oraya bakarım, dururum.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Ya, ben herhâlde çok etkili bir şey konuştum da siz aranızda konuşup cevap mı...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Kayıt açısından, kayıta bir sıkıntı yok; arkadaşlar dinliyorlar.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Ha, öyle mi, tamam...

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Ben dinliyorum, ağzınıza sağlık.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Memnun oldum bir kişi dinliyorsa!

Şimdi, dolayısıyla, bu söylemlerimizi sadece siyaseten bir eleştiri, siyaseten bir yıpratma aracı gibi görmeyin. Bu gerçeği siz de bizim gibi görüyorsunuz, görmemeniz mümkün değil. Öyleyse, bu güzellemeleri yapmaktan vazgeçelim ve birlikte bunları nasıl önleyeceğimizi tartışalım.

Hepimiz biliyoruz ki -hukukçuyuz çoğunlukla burada- Türkiye'de cezalar az değil. Nerede ceza sistemi çürümüşse, ne zaman cezasızlık algısı toplumda varsa toplum iki şeye yönelir zaten; birincisi "Bunun sebebi medya." denilir, ikincisi de "Cezalar artırılmalı, idam getirilsin." denilir. Ama hepimiz biliyoruz ki ne medya tek başına bunun sebebidir ne de cezaların artırılması bir çözümdür; tam tersidir, cezalar artırıldığında hâkimler o cezayı vermekten imtina ederler; hepimiz çok iyi biliyoruz.

Şimdi, peki, o zaman, bu durumda ne yapacağız? Türkiye'de problem, cezaların azlığı değil, birçok Avrupa ülkesinden daha fazla; sizin döneminizde de getirildi, cezalar fazla durumdadır. Peki, problem ne? Problemimiz, verilen cezaların uygulanmaması problemi. Bu gerçeği kabul edip bunun üzerinde çalışma yapmamız gerekiyor. Yani bir İnfaz Yasası bu kadar sık değişebilir mi? Ki çok tekniktir, çoğumuz anlamayız; avukat olarak bile anlamakta güçlük çekiyoruz. Şimdi, dolayısıyla bizim, verilen cezanın uygulanacağı konusunda çok somut, güzel örnekleri vermemiz gerekiyor. Kapıdan girecek arkadan çıkacak... Düşünebiliyor musunuz; bir ülkede Adalet Bakanı ile İçişleri Bakanı geçenlerde birbirini suçladı. "Biz yakalıyoruz, onlar salıyor." O da diyor ki: "Delilli işlem yapmazsanız, soruşturmayı doğru yürütmezseniz tabii ki bırakırız."

Şimdi karşı karşıya olmayacağız, hep birlikte hareket edeceğiz ve gerçekten bu cezasızlık problemi, algısını da ki cezasızlık artık ülkemizde bir olgudur; bu cezasızlık olgusunu da ortadan kaldırmak üzere komisyonlar çok ciddi çalışmalar yapmak durumunda. Bunu niye diyorum? Şu anda bizim bugün, burada, Adalet Komisyonunda konuştuğumuz, milletin de -bir vekilim de söyledi- kimsenin de umurunda değil artık. Meclis de artık milletin umurunda olmadı çünkü milletvekilliğini bir irade göstermeden o kadar alıkoymuş durumdayız ki... "Elini kaldır, yukarıdan ne diyorlar, onu mu diyor, tamam." "Hop indirdik, hop kaldırdık." Şimdi, böyle bir milletvekilliği örneği gösterdiğimiz zaman, halkın bize bakış açısını da zaten biliyorsunuz ve artık eskiden "Sayı indirilsin." diyordu, şimdi "Meclis kapatılsın." noktasına gelmiş millet.

Dolayısıyla Sayın Başkanım, Adalet Komisyonuna çok büyük görevler düşüyor. Adalet Komisyonu, eğer yapması gerekeni yapmazsa bu yasama döneminde çok kötü örnekler sunmuş olacağız. O nedenle, ben, gündem ile halktan kopuk yasalar yapmaktan vazgeçmemiz

gerektiğinin altını bir kez daha çiziyorum. Cezasızlık olgusunun ortadan kaldırılması için İnfaz Yasası sınırlarının uygulanması ve insanların aldığı cezaların uygulanacağı hissini getirecek şekilde önlemlerin alınması gerektiğinin altını çiziyorum. Açıkça Anayasa'ya aykırı olan bu kanun teklifinin de Komisyondan geri çekilmesini ve öncelikle -Cumhurbaşkanım da çok güzel ifade etti- Anayasa'ya aykırı olan kısımlarının tekrar bir komisyon aracılığıyla incelenmesini talep ediyorum. Ayrıca, diğer komisyonlarda da söylüyorum; uzun çalışma saatleri, insan haklarına aykırı bir çalışma sistemidir. Bu Komisyonun da bugün, kötü muamele ve işkence sonucunu doğurmayacak şekilde bir çalışma saati düzenlemesi gerektiğini, çalışmayı ne zaman sonlandıracağını şimdiden ifade etmesi gerektiğini belirtiyor, herkesi saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Suiçmez.

Şimdi, Sayın Özbudun, Anayasa'ya aykırılıkla ilgili mi söyleyecekleriniz?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Teşekkür ederim söz verdiğiniz için Sayın Başkan.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Başkanım, konuşmadı mı?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bir şey ekleyecek herhâlde; onun için söz istediniz değil mi Sayın Özbudun?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Evet, evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Tamam, buyurun.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Kısa galiba, değil mi?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Net, kısa mı olması gerekiyor?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yok, yok, hayır.

Buyurun Sayın Özbudun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ben Sayın Suiçmez'in ortaya koyduğu açıklamalar üzerine Sayın Alan'ın yaptığı bir açıklamaya istinaden söz aldım Anayasa'nın üstünlüğünün önemini vurgulamak üzere, kayıtlara geçmesini özellikle istiyorum.

Şimdi, Sayın Alan dediler ki: “Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle ilgili Anayasa Mahkemesinin kararları oluyor. Dolayısıyla orada ortaya çıkan iptal hükümleri neticesinde biz burada yeni kanun tekliflerini görüşmeye mecbur kalıyoruz.” Doğrudur, biçimsel olarak baktığımızda böyle fakat burada bir hususun özellikle altını çizmek istiyorum. Şimdi, genellikle Genel Kurulda Adalet ve Kalkınma Partisine mensup milletvekilleri Sayın Cumhurbaşkanına övgüler içeren sözler sarf ediyorlar onun gözünde yücelmek ve yükselebilmek için.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Ne münasebet...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Ama bir saniye, müsaade edin...

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Böyle bir ithamda bulunup da “bir saniye” diyemezsiniz.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Peki, buyurun, cevabınızı verin, ben öyle devam edeyim.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Yani niye aşağılayarak konuşuyorsunuz? Türkiye'nin Cumhurbaşkanı ve Genel Başkanımız, ona yaranmak...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Ben “Niçin böyle dediniz?” demiyorum; bir konuşmamın devamını dinleyin.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – Hakaret edin, biz de dinleyelim!

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Hakaret etmiyorum, bir sabrederseniz...

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) – Bu ara hakaret algımız da çok hassaslaştı ama yani.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) – “Yaranmak” ne demek...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Peki, Sayın Yüksel, hakemlik yapın, ben kurallara riayetkâr bir insanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Şimdi, bakınız, Cumhurbaşkanlığı Ofisinde Hukuk Politikaları Kurulu var ve bu kurul Cumhurbaşkanlığı kararlarının muhtemelen içeriğini belirleyen merci oluyor. Sayın Cumhurbaşkanının yüzlerce madde içeren metinleri bizzat kendisinin kaleme alması, bunları Anayasa’ya uygunluk yönünden analiz etmesi eşyanın tabiatına aykırı; Sayın Cumhurbaşkanı bir hukuk profesörü olsaydı dahi buna imkân yoktu. Neden yoktu? Kararnamelerin sayısal çokluğu ve içerdği maddelerin de çok sayıda olması nedeniyle. Şimdi, çok açık bir hüküm var Anayasa’da; 104’üncü maddenin on yedinci fıkrası çok önemli, her okuyanın anlayacağı bir sınır getirmiş yürütmeye ilişkin konularda. Öbür sınır ne? Münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülmeleyen konularda. Demek ki bu iki kriter çok önemli bir ölçüyü ifade ediyor. Şimdi, bugün görüşmekte olduğumuz teklifin çeşitli maddelerinde kendisine referans verilen Anayasa Mahkemesi kararlarını okuduğumuzda; -neleri kastediyorum? 4 Mayıs 2023, 28 Eylül 2023, 8 Kasım 2023- o kadar net ifadelerle verilmiş iptal hükümleri var ki Anayasa Mahkemesinin; aynen bunları söylüyor, diyor ki: “Yürütmeye ilişkin konularda Cumhurbaşkanlığı kararnamesi çıkarılamaz.” “Münhasıran kanunla terk edilen alanda kanun çıkarılamaz.”

Şimdi asıl gelmek istediğim, Sayın Karşı’nın sabırsızlık yaptığı konuya değineyim; bakınız, hukukun bir temel prensibi var: Yetki ve sorumlulukta paralellik ilkesi. Şu anki Anayasa düzeninde Cumhurbaşkanlığı kararnamesini düzenlemeye ve imzalamaya yetkili olan kimdir? Sayın Cumhurbaşkanıdır. Öyleyse, bunun sorumluluğu kime aittir? Kendisine aittir. Oysa bu metinleri yazan hukukçular -yani Hukuk Politikaları Kurulundan bahsediyorum- eğer daha özenli bir çalışma sarf etseler, Sayın Cumhurbaşkanı yönünden gereksiz bir sorumluluk doğurmayacaklar, bu kadar çok ve sistematik Anayasa’ya aykırılık sorunu ortaya çıkmayacak. Daha önemlisi, bakınız; bu özensizlik, neticede Anayasa Mahkemesinin iş yükünü artırıyor. Anayasa Mahkemesi karar veriyor, o karara istinaden biz burada kanun yapıyoruz ve bu kanunlar yapılırken de o Anayasa Mahkemesi kararlarına gerekçe metinlerinde yeterli referans verilmediği için, o kararın hangi ifadesine uygun bir yasa yapılacağı da sarıh olmuyor. Dolayısıyla benim dikkat çekmek istediğim husus şu, bakın: Anayasa’nın üstünlüğü ilkesini düzenleyen 11’inci madde “Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz.” demekle yetinmiyor, diyor ki: “Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını bağlar.” Yürütme yetkisi ve görevini düzenleyen 8’inci maddede “Cumhurbaşkanı yürütme yetkisi ve görevini Anayasa’ya ve kanunlara uygun olarak yerine getirir.” deniliyor. Dolayısıyla, bu Cumhurbaşkanlığı kararnameleri kaleme alınırken eğer Hukuk Politikaları Kurulu yeterli özeni gösterirse, birçok sorun ortaya çıkmadan çözülmüş olacak; buna dikkat çekmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum.

Başka söz talebi yoksa oylamalara geçeceğim.

Önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler reddedilmiştir.

Değerli arkadaşlar, İç Tüzük’ün 34’üncü maddesi uyarınca verilmiş olan 1 adet önerge vardır, önergeyi okutup işleme alacağım.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Alan, oylamayı yaptık.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Anayasa’ya aykırılıkla ilgili bir şey söyleyecektim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Anayasa’ya aykırılıkla ilgili mi?

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Evet Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Geçtik.

Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas no.lu Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesi 1512 sayılı Noterlik Kanunu’na ilişkin olup noter işlemlerinde güvenli elektronik imza atılmasını düzenlemektedir. Bu çerçevede, İç Tüzük 34 gereği tali komisyon olarak Dijital Mecralar Komisyonuna gönderilmesini ve rapor alınmasını talep ediyoruz.

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Turan Taşkın Özer

Aydın

Karaman

İstanbul

Gizem Özcan

Cumhur Uzun

İnan Akgün Alp

Muğla

Muğla

Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Söz talebi var mı?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Var Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Sayın Başkanım, İç Tüzük bizim anayasamız, Meclisin anayasasıdır. Meclisin anayasasının 34’üncü maddesi açık. Madde 6’nın Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilmesini talep etmiştik, Plan ve Bütçe Komisyonuna gitmiş Meclis Başkanlığı tarafından.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Cevabı geldi bize.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Cevabı gelmiş. Plan ve Bütçe Komisyonu bu konuda bir çalışma yapmayacağına ilişkin cevap vermiş.

Madde 8’in de Dijital Mecralar Komisyonuna gönderilmesi bizim için önemli yani bu konu etkili, kaliteli yasama açısından çok önemli. Bu çerçevede, tali komisyon olarak Dijital Mecralar Komisyonuna gitmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, çok teşekkür ediyorum Sayın Bülbül.

Madde 6’yla ilgili görüş gelmiş Plan ve Bütçe Komisyonundan “Görüşülmesi öngörülmemektedir.” diyor; onu da Sayın Komisyon üyelerimizin bilgilerine sunuyorum.

Şimdi, bu az önce okuttuğumuz önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Sayın milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisine mensup Komisyon üyelerimiz tarafından görüşülmekte olan teklife ilişkin olarak Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı tarafından hazırlanan bir ön norm denetimi raporu ve teklife ilişkin bir etki analizi raporu olup olmadığını soran ve varsa birer nüshalarının taraflarına verilmesine ilişkin bir talep gelmiştir. Hatırlarsanız, bir önceki toplantımızda da yine aynı konuyu görüşmüştük. Bu önceki toplantımızda da gelen aynı mahiyetteki talebe ben yazılı olarak cevap verdim, onu da Değerli Başkanımıza göndermiştim. Şimdi, diğer Komisyon üyelerimizin de konu hakkında bilgilenmeleri için vermiş olduğum cevabi yazıyı size okutturacağım izniniz olursa.

Cevabi yazıyı okutuyorum:

İlgi yazınızla (2/2258) esas numaralı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hakkında İç Tüzük’ün 38’inci maddesi uyarınca Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı tarafından hazırlanan bir ön norm denetim raporunun ve kanun teklifine ilişkin etki analiz raporunun bulunup bulunmadığı sorulmakta, eğer bulunuyorsa bunların birer nüshasının tarafınıza iletilmesi talep edilmektedir.

İç Tüzük’ün 38’inci maddesinin 1’inci fıkrasında “Komisyonlar, kendilerine havale edilen tekliflerin ilk önce Anayasa’nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler.” hükmü yer almakta olup kanun tekliflerinin Anayasa’ya uygunluğunu inceleme görevi teklifin havale edildiği komisyona verilmiştir.

1/12/2011 tarihli ve 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu’nun Kanunlar ve Kararlar Başkanlığının görevlerini düzenleyen 6’ncı maddesinin 1’inci fıkrasının (c) bendinde “TBMM Başkanlığına sunulan kanun tekliflerini kanun yapım tekniğine uygunluk açısından inceleyerek rapor hazırlamak.” hükmü yer almaktadır. Söz konusu hüküm uyarınca hazırlanarak komisyon başkanlıklarının bilgisine sunulan inceleme raporlarının nitelikleri ve içerikleri göz önüne alındığında, İç Tüzük’ün 38’inci maddesi uyarınca yapılan bir incelemeyi içermediği, hukuki niteliği itibarıyla kanun yapım tekniği, kanun yazım dili gibi teknik bilgiler içeren bir bilgi notu mahiyetinde olduğu ve komisyon başkanlığına yardımcı olmak amacıyla hazırlandığı görülmektedir. Bahse konu teknik bilgi notu komisyon yönetiminden sorumlu komisyon başkanının bilgisine özel olarak sunulmakta olup bir komisyon evrakının niteliği taşımamaktadır.

Söz konusu kanun teklifine ilişkin Komisyonumuza iletilmiş bir etki analizi raporu da bulunmamaktadır. Dolayısıyla ilgi yazınızda belirtilen talepleriniz hakkında Başkanlığımızca yapılacak herhangi bir işlem bulunmamaktadır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Cüneyt Yüksel

İstanbul Milletvekili

Adalet Komisyonu Başkanı

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Yani Başkanım, biz de sanki bir rapor açıklayacaksınız diye bekliyoruz. Raporun olmadığını mı açıkladınız?

NURETTİN ALAN (İstanbul) – O da bir açıklama.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Cevabımızı açıkladık çünkü bunu -tabii, Sayın Tanal burada değil ama- defalarca dile getirdiğimiz hâlde, tekrar tekrar ya önergeyle ya da istekle, taleple bu bizden istendiği için biz de bunun... Hatırlarsanız, dokuzuncu yargı paketini görüşürken böyle bir cevap yazacağımı söylemiştim, onu yazdığımı ve ilettiğimi Sayın Başkanınıza bildirdim, bunun da sizlere açıklanmasını uygun bulduk.

Şimdi, teklifin tümü üzerinde söz talep eden Komisyon üyelerine istem sırasına göre söz vereceğim.

Buyurun Sayın Öztürk.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Sayın Başkan, Değerli Komisyon üyeleri, basınımızın birbirinden kıymetli temsilcileri ve Bakanlığımızın değerli bürokratları; öncelikle görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin tümü hakkında kabul oyu vereceğimizi başta söylemek istiyorum.

Bu noterlikle ilgili ciddi anlamda sıkıntı olan ve burada kanun teklifi olarak önümüze gelen maddeleri görüşeceğiz.

Şimdi, kanun teklifimizde ciddi anlamda önemli düzenlemeler var. Cinsel suç mağdurlarına yönelik hizmet veren merkezlerin devlet üniversiteleri tarafından da kurulabilmesine imkân tanınması bizim açımızdan yerinde bir karardır. Yine, bilim yuvası olan üniversitelerimizin bu sorunu yüklenmesi de oluşan hasarların onarılması bakımından son derece önemlidir.

Söz konusu cinsel suçlar olunca birkaç konuyu da ifade etmek isterim. Özellikle son dönemlerde -esasinda insanlığın var olduğu tarihten bugüne kadar var ama- kadına karşı cinsel şiddet ve taciz suçları olmak üzere, özellikle çocuklara karşı cinsel taciz ve tecavüz suçları büyük anlamda toplumda bir infial uyandıran ve ciddi bir yara açan, sosyal bir erozyona sebep olan konular arasındadır. Şimdi, burada özellikle çocuklara ve savunmasız kadınlara yapılan taciz ve tecavüzleri biz şiddetle kınamakla birlikte çok ciddi anlamda da bir cezayla cezalandırılması gerektiğini değerlendirmekteyiz. Geçtiğimiz günlerde 2 gencin sokağın ortasında bir genç kızımızı taciz etmesi, daha sonra sevk edildiği mahkemece tutuklanmaması, arkasından savcının itirazı üzerine tutuklanması; bunlar esasında hiç kabul edilemez davranışlar, tavırlar ve görüntülerdir. Esasında o mahkemenin onu hiç bırakmadan tutuklaması ve bir süre yatırması lazımdı.

Şimdi, bizler, bu cinsel suçların caydırıcı olması bakımından çok daha ciddi tedbirlerin alınması gerektiğini değerlendiriyoruz. Cinsel şiddet, cinsel istismar gibi suç işleyenlerin cerrahi kastrasyonla cezalandırılması esasında bu tedbirlerden biri olmalı ve uygulanmalıdır diye değerlendiriyoruz. Yani bu cerrahi kastrasyon konusu biraz önemli, spesifik bir konu. Burada bizim kastettiğimiz, özellikle anlaşılması açısından altını çizmek istiyorum; kimyasal kastrasyon değil, cinsel, cerrahi kastrasyon. Kimyasal kastrasyonda bir ilaç veriliyor, dürtüleri bir şekilde bastırıyorsunuz ama o ilacı, hapı kestiğiniz vakit, o dürtüler tekrar farklı bir şekilde daha da artarak gün yüzüne çıkabiliyor. Ama bu cerrahi kastrasyonda bu cinsel dürtülerle baş edemeyen bireye -bildiğim kadarıyla- hormon üzerinden cerrahi bir işlem yapılarak o dürtülerin tümünü yok edebiliyorsunuz. Ben birey olarak çocuklara ve kadınlara tecavüz suçlarında bunların uygulanması gerektiğini, bu şekliyle uygulanması gerektiğini iddia ediyorum ki suçların azalmasının önlenmesi açısından. Bu cinsel suçları işleyenlerin hapis cezası yatıp çıktıktan sonra da yine aynı suça meyilli olduğunu hepimiz bilmekteyiz ve görmekteyiz; onun için bunu kesin çözüm olarak değerlendirmekteyiz.

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Bunun uygulandığı hiçbir ülkede böyle bir veri yok, hiçbir ülkede. Neye dayanarak bunu söylüyorsunuz?

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) – Cerrahi kastrasyon mu?

SEVDA KARACA DEMİR (Gaziantep) – Evet.

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Yani bilmiyoruz da her toplumun kendine özgü şeyi vardır, bizim Türk toplumunda uygulanacağı kanaatindeyiz. Aksi hâlde çocuklarımızı koruyamayız, çocuklarımızı da öyle ulu orta bırakamayız, bırakmamalıyız.

Yine, kanun teklifinin tümüne baktığımızda önemli gördüğümüz hususlar var. Biz hem içeriğinin sıcak olması, çok sayıda konuşmacının olması ve sair sebeplerden dolayı kanun teklifinin tümü hakkında şimdilik bunları söylüyoruz.

Sayın Başkanım sizi ve Komisyon üyelerimizi tekraren saygıyla selamlıyoruz.

İnşallah, konuşmalar kısa sürer ve hızlı bir yol alırız, yarın da öğlen bitiririz diye ümit ediyoruz.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

Buyurun Sayın Bülbül.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) –Sayın Başkanım, biz bu torba yasa teklifinde madde 1, 2, 3, 14, 15, 16’nın geri çekilmesini istiyoruz vermiş olduğumuz önergelerde.

Madde 7, 12, 17, 19’da da değişiklik yapılmasına ilişkin vermiş olduğumuz önergeler var, 4 madde için değişiklik yapılmasını talep ediyoruz. Bu çerçevede, geneli konusunda Turan Vekilim konuşma yapacak ve devamında arkadaşlar ile biz yaparız.

Bugün önemli bir karar geldi Rusya’yla ilgili, onu da izah edecek Turan Vekilimiz.

Teşekkür ederim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi etki ajanlığı konusunda 22 Ekim tarihli bir karar vermiş, onu da anlatacağım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Peki, teşekkür ederim.

Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; öncelikle bu teklifin, torba kanun olarak önümüze getirilen teklifin Anayasa’nın 2’nci maddesine, 4, 5, 6’ncı maddelerine; temel hak ve hürriyetlerin kullanımına dair 13, 14, 15’inci maddelerine; Anayasa’nın ifade ve basın özgürlüğünü sekteye uğratacak nitelikte olan, açık olan teklifin Anayasa’nın 25, 26, 27, 28’inci maddelerine; siyasal faaliyette bulunma hakkını düzenleyen 67’nci maddeye; dernek kurma ve toplantı haklarını düzenleyen 33 ve 34’üncü maddelere aykırı olduğu düşünceleriyle geri çekilmesi gereken maddeleri, zaten talep ettiğimiz maddeleri Komisyon sözcümüz belirtti, o maddelere tekrar girmeyeceğim.

Ben özellikle burada bu etki ajanlığı meselesi üzerinde konuşma yapmak istiyorum. O da bu teklifin 16’ncı maddesinde önümüze getirilen konudur. Şimdi, dokuzuncu yargı paketiyle bu mesele bizim önümüze getirilmek istendi; burada bayağı tartıştık, konuştuk vesaire ancak geri çekildi. Şimdi, kamuoyunda büyük tartışmalara neden olan bu madde, dokuzuncu yargı paketinin eki mahiyetinde olan veya devamı mahiyetinde olan bu toplantıda yeniden önümüze getiriliyor. Biraz önceki konuşmamda bahsettim, kamuoyunun bambaşka bir gündemi var ama maddeyi apar topar bir geçirme niyeti var; neden olduğunu biz çok iyi biliyoruz ama öyle her toplantıda önümüze gelen bir maddeden bahsediyoruz. Her ne kadar bu yasa teklifi maddesinde “etki ajanlığı” ifadesi yer almasa da bu açıkça bir etki ajanlığı düzenlemesidir ki bütün arkadaşlarımız, vekil arkadaşlarımız, teklifteki bu maddeye muhalif olan bütün vekillerimiz bu konuda “etki ajanlığı” ifadesini kullandı. Dolayısıyla, siyasi bir bakışla, bazı tutuklamalar yapılamadığı için -daha uygun bir ifadeyle- kılıfa uydurulamadığı için bazı tutuklamalar, bazı hükümler bu kılıfa uydurulup verilemediği için böyle bir yasal düzenleme istenildiğinin de farkındayız ki durmadan önümüze gelen bir etki ajanlığı maddesi. Bu farkındalıkla birlikte bu maddeyi biraz hukukçu olarak da tartışmak gerekir. Gerçi hocam gayet güzel izah etti ama biz de birkaç cümle edelim kayıtlara geçmesi açısından.

Öncelikle teklif edilen madde, kanun yapma tekniği ve Anayasa’ya uygunluk açısından ciddi sorunlar içeren bir maddedir. Hukuki güvenlik ilkesi ile belirlilik ilkesi hukuk devletinin ön koşullarındandır ve kanununda bulunması gereken bu nitelikler hukuki güvenliğin sağlanması bakımından da zorunludur.

Bakın, doktrin açısından bakarsak, hukuk devletinin temel özelliklerinden biri de davanın taraflarının medeni şekilde savunacakları adil yargılanma koşullarını sağlayacak mekanizmalara sahip bir hukuki kesinliktir. Hukuki kesinlik ilkesinin geniş şekilde anlaşılması gerekir. Bu doğrultuda hukuk kuralları da kesin olmalıdır. Hukuk aracılığıyla kesinlik sağlanmalı, temel hak ve özgürlüklerin içerikleri kesin olmalı, hukuk önünde yani yargı mercileri vasıtasıyla kesinlik sağlanmalı ve hukukun kendi içerisinde tutarlılığı ve kesinliği sağlanmalıdır. Tüm bu görünümün hepsinin ilkenin kapsamı içerisinde yer aldığını da burada belirtmiş olalım.

Venedik Komisyonuna göre hukuki kesinliğin unsurları, Venedik Komisyonunun 106’ncı Genel Oturumunda 11-12 Mart 2016’da kabul edilen “Rule of Law Checklist” metnine göre hukuki kesinlik ilkesi 8 alt başlıkta inceleniyor. Alt başlıklardan 3’üncü maddede “Kanunların Öngörülebilirliği” başlığı altında Komisyona göre sağlanması gereken kıstaslar şunlardır: “Bir: Kanunlar anlaşılabilir şekilde yazılmış mıdır? İki: Yeni yapılan bir yasal düzenleme açık şekilde önceki yasal düzenlemeyi ortadan kaldırmış veya değiştirmiş midir ve öngörülebilir midir? Öngörülebilirlik yalnızca yasanın uygulanmadan önce sunulması ve etkileri konusunda mümkün olduğunca öngörülebilir olması gerektiği anlamına gelmez, aynı zamanda hukuka tabi kişilerin davranışlarını kendisine uygun biçimde düzenleyebilmesi için yeterli

hassasiyet ve netlikte yani kesinlikte formüle edilmesi gerekir.” Önümüzde bulunan yasal düzenlemenin bu koşulların hiçbirini taşımadığı açıkça görülmektedir.

Anayasa’mız açısından hukuki kesinlik ilkesine bakarsak, 2’nci maddede düzenlenen hukuk devletinin temel ilkelerinden birisidir. Belirlilik ilkesi, bireylerin hukuk kurallarını önceden bilmeleri, tutum ve davranışlarını bu kurala göre güvenle belirleyebilmeleri anlamını taşımaktadır. Belirlilik ilkesi yalnızca yasal belirliliği değil, geniş anlamda hukuki bir belirliliği ifade etmektedir. Bir başka deyişle, hukuk kurallarının belirliliğinin sağlanması yalnızca kanunla düzenleme yapılması anlamına gelmemektedir. Yasal düzenlemeye dayanarak erişilebilir, bilinebilir ve öngörülebilir gibi niteliksel gereklilikleri karşılaması koşuluyla mahkeme içtihatları ve yürütmenin düzenleyici işlemleriyle de hukuki belirlilik sağlanmalıdır.

Nasıl bir öngörülebilirlik olmalı? İlkeye göre, yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfî uygulamalarına karşı koruyucu birtakım güvenceler içermesi gerekir ki bu maddede bu keyfiliği net olarak görüyoruz. Belirlilik ilkesi hukuksal güvenlikle bağlantılı olup, birey belirli bir kesinlik içinde hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların kamu otoritesine hangi müdahale yetkisini doğurduğunu, kanundan öğrenebilme imkânına sahip olmalıdır. Sabah burada bilgilendirme toplantısında tartıştığımız zaman bunu söyledik. İfadeler son derece muğlak, son derece geniş ifadeler, yelpaze o kadar geniş ki biz belirleyemiyoruz neyin suç olduğunu, neyin suç olmadığını ama yeni bir suç ihdası olarak karşımıza gelen bir maddeden bahsediyoruz. Birey ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörüp davranışlarını düzenleyebilir. Hukuk güvenliği kuralların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de kanuni düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Öyle mi davranılmış madde metninde? Hayır. Yani kanunlar öngörülebilir olacak açık şekilde. Yasal düzenlemeye bakalım, belirlilik ilkesinden kesinlikle bir eser yok.

Yine, bugün daha önceki toplantıda konuştuğumuz bir mesele vardı, o meselede şunu söyledik: Bu tarz bir etki ajanlığı maddesi konusu birtakım ülkelerde uygulanıyor Macaristan, Çin Rusya gibi. Şimdi, bugün Strazburg Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi 22 Ekim 2024 tarihli bir karar vermiş, biraz önce elimize ulaştı. Bunu sizle paylaşmak isterim, birkaç bilgilendirme yapmak isterim: Kobaliya ve diğerleri ile Rusya devleti arasında görülmekte olan davada mevcut dava Rus sivil toplum kuruluşlarının yani STK’lerinin, medya kuruluşlarının ve “yabancı ajan” olarak tanımlanan kişilerin haklarına getirilen kısıtlamalarla ilgilidir. Başvuranlar Yabancı Ajan Mevzuatı tarafından getirilen yasal gerekliliklerin ve uygulamasının ifade ve örgütlenme özgürlükleri üzerindeki kısıtlamalar oluşturduğundan ve bu kısıtlamaların sözleşmenin 10, 11, 8, 14, 18’inci maddelerine aykırı olduğundan bahisle bu davayı ikame ediyorlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde. Belgeleri bu arada burada, okumak isteyen herkese temin edebilirim. Şimdi, burada dikkate aldıkları mevzuat 2022 Yabancı Ajanlar Yasası. Aynen burada önümüze gelen madde metni gibi Türk Ceza Kanunu’ndaki “ajanlık” yani bu literatürde ajanlık, bizim “etki ajanlığı” dediğimiz, burada “casusluk” olarak gelen madde. 2022 Yabancı Ajanlar Yasası yani Rusya da yapmış benzer bir uygulamayı. İşte gördüğümüz gibi, gerekçeleriyle davalar açılmış. Devam ediyorum biraz daha. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, hükümetin buna ilişkin tüm itirazlarını reddetmiş ve bu nedenle şikâyetçilerin davasının kabul edilebilir olarak ilan edilmesi gerektiğini de burada belirtmiş. Bunu da söylemiş olayım.

Devam ediyorum yine biraz önce baktığım karardan. Son hüküm metninde de -hepsini okumayayım tabii kararın burada ama- şunu söylüyor: “Bu nedenlerle mahkeme oy birliğiyle sözleşmenin 10’uncu ve 11’inci maddelerinin tüm başvuranlar bakımından ihlal edildiğine karar verir. Yabancı ajan olarak tanımlanan bireysel başvuranlar bakımından sözleşmenin 8’inci maddesinin ihlal edildiğine karar verir.” diyor.

Bunu şimdi niye okudum? Şunun için: Biz burada bu madde metnini ortaya koyacağız, tabii ki Anayasa’ya aykırılığıyla ilgili davayı da açacağız. Konuyu daha ileriye götürmek gerekirse Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine de taşınacak, yeni sorunların ortaya çıkmasına bu madde metni sebebiyet verecek ve muhtemeldir ki bireysel başvuruyla Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine de başvurulacak ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de bizi bu anlamda mahkûm edecek. Burada da emsalini ve örneğini hep beraber görüyoruz. Okumak isteyenler için temin edebilirim, tekrar söylemiş olayım.

Dolayısıyla, teklif edilen bu madde sınırları belli olmayan soyut kavramlar üzerine inşa edilmiş bir maddedir. “Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları aleyhine yabancı bir devlet veya organizasyonun stratejik çıkarları veya talimatı doğrultusunda suç işleyenler...” deniliyor. Şimdi, devletin güvenliği, iç veya dış yararı, yabancı bir devletin veya organizasyonun stratejik çıkarı; bu kelime gruplarının şu anda ne anlama geldiğini burada öyle net tanımlarla ne anlama geldiğini açıklayabilecek teklifte imzası olan milletvekillerinden “Bu tanım burada yapılmıştır, bu tanım burada yapılmıştır.” diyecek biri olduğunu ben düşünmüyorum, varsa dinlemek isterim.

Hadi bu teklifi siz hazırlamadınız diyelim, sabah Adalet Bakanlığı temsilcilerine de sordum, temsilciler teknik, hukuki konulardan bahsettiler, dediler ki: “Öncelikli olarak bir suçun işlenmesi gerekir, peşinden bu suç devreye girer.” vesaire. Dolayısıyla herhangi bir tartışmaya ya da katkıya yer bırakmayacak şekilde açık, net ve somut olarak bu maddenin kapsamının ne olduğunu biz hukukçular olarak anlayamadık ki buradaki hukukçu milletvekillerinden birçoğu da burada bu hususu ifade etti. Suç tanımının ne olduğunu anlayamadık. Ortaya muğlak bir ifade bırakılmış ve bu muğlak ifade üzerinden de bir suç ihdası cihetine gidilmiş, önümüze de teklif olarak gelmiş.

İnan Akgün Alp Sayın Vekilimiz bahsetti, örneğin, Dışişleri Bakanlığının dış politikasını eleştirmek, gündeme getirmek veya haber yapmak acaba suç teşkil edecek mi? Bunu ilerleyen günlerde göreceğiz. Ben şu an bu maddenin cevabını veremiyorum, burada verebilecek biri olduğunu da sanmıyorum.

Maddenin özellikle muhalif kesimler açısından yeni bir baskı ve tehdit aracı olacağına, basın özgürlüğüne, özellikle yabancı basın kuruluşlarına ciddi sınırlamalar ve kısıtlamalar getireceğine, halkın haber alması adına çalışan gazetecilerin ajanlıkla, casuslukla suçlanacağına kuşku yok. Mevcut düzenlemelerle, Adalet ve Kalkınma Partisi gibi düşünmeyenlerin büyük çoğunluğunun terörist ilan edildiğini daha önce yaşadık, İstanbul seçimlerinde bile yaşadık. Kendileri gibi düşünmeyenler terörist, kendileri gibi düşünmeyenler vatan haini, bu yaftalar ortaya atıldı. Hatta çok çarpıcı bir örnek vereyim: 2019 yılında iptal edilen İstanbul seçimlerinde sandık başlarında görev alan sandık başkanlarına bile terörist yaftasıyla soruşturma açıldı. Ne oldu o soruşturmanın sonucunda? Bir kişiye dahi dava açılmadı, tek bir kişiye dahi. Dolayısıyla, daha önceden böyle yapılıyordu, artık “terörist, vatan haini” demeyeceksiniz de bunun yerine yeni bir ifade olan “casus, ajan” kelimelerini kullanmaya başlayacaksınız.

Yine, İnan Vekilimiz bahsetti, işte, dün Esad’a “Esed “deniliyordu, bugün “Esed” dediğimiz kişiye “Esad” deniliyor; acaba hangisini eleştireceğiz? Dün “darbeci” dediğimiz Sisi’yi bugün turkuaz halılarda sarayda karşılıyorsunuz. Yani iktidarın siyasal yararları her gün değişiyor, bir gün A iken öbür gün Z olabiliyor. Bugün A’yı eleştiren bu suç ihdasından dolayı bir ceza yerken yarın serbest mi bırakılacak? Dolayısıyla bunu da anlamış değiliz. O zaman kimi hangi siyasal yararlar aleyhine davranmakla suçlayacaklar, bunu biz meraklı bekliyoruz. Bu maddenin Türkiye’deki muhalifler, gazeteciler, aktivistler için hazırlanmış madde olduğu o kadar açık ki herkes söyledi, tekraren madde üzerinde konuşurken yine söyleyeceklerdir eminim.

Geçtiğimiz dönemde yürürlüğe konulan dezenformasyon yasasıyla iktidarın politikalarını eleştiren, haberler yazan çok sayıda gazeteci hakkında dava açıldığına, bazı gazetecilerin bu yasayla cezaevine girdiklerine tanık olduk. Önümüze getirilen bu düzenleme çok daha vahim, çok daha tehlikeli bir düzenlemedir. Dokuzuncu yargı paketi döneminde bizim bunu açıkça ifade etmemize rağmen tekrar apar topar ilk Adalet Komisyonu toplantısında bu düzenleme tekrar önümüze getirildi. Sadece gazeteciler değil, bakın, insan hakları savunucuları, aktivistler de çembere alınıyor burada. Hatta eleştirel bakışını özgürce ifade edebilecek herhangi bir vatandaş dahi dolaylı olarak bu çemberin içerisine, hedefe alınmış durumdadır.

Uluslararası kuruluşlar adına insan hakları gözlemleri yapanlar, vakıflar adına hareket edenler de casus olarak adlandırılacak ve cezalandırılacaktır. Bunların hiçbirisi de niyet okuma değildir. İşte, Vekilimiz biraz önce bahsetti bir SETA raporundan, biz bu raporu unutmadık. SETA Vakfı “Uluslararası Medya Kuruluşlarının Türkiye Uzantıları” adı altında bir rapor yayınladı. İfade ve basın özgürlüğüne yönelik ciddi bir tehdit olan bu rapor aynı zamanda bir fişleme ve ihbar raporuydu, unutmadık. Raporda Avrupa’dan fon alanlar vatana ihanetle suçlandı, yabancı basın kuruluşlarında çalışan gazeteciler tek tek fişlendi, sosyal medya hesaplarından paylaştıkları haberler ve yorumlar, hatta 8 Mart Kadınlar Günü eylemleriyle ilgili attıkları “tweet”ler bu rapora konuldu. Tam anlamıyla da işte bu kanun maddesi için hazırlanmış bir rapor olduğunu söyleyebiliriz. Ama bu raporda kimler var? TRT, TÜGVA, TÜRGEV, SETA Vakfı, İHH, Önder İmam Hatipliler Derneği, Dünya Etnospor Konfederasyonu, Ensar Vakfı ki biraz önce Vekilimiz de saydı, ben de kayıtlara geçmesi adına sayıyorum. Şimdi, “Gençlerin kendi gelecekleri hakkında söz sahibi olmasını ve farklı kültürlerle tanışmasını amaçlıyoruz.” diyerek işte bu vakıf da yurt dışı fonlara başvurmuş. SETA Vakfının kurucusu kim? Bugünün MİT Başkanı. SETA Vakfının koordinatörlerinden biri kim? Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun. Dolayısıyla bırakın da bunun biraz ikiyüzlülük olduğunu biz de düşünelim. Çünkü SETA Vakfı da yurt dışı fonların birçoğuna başvurmuş bir vakıf.

Madde teklifiyle kovuşturma yapılması izninin Adalet Bakanlığına bağlanması da... İşte tam da bu yüzden Adalet Bakanlığına bağlanmış. Biraz önceki konuşmamda onu da belirttim, iktidara yakına dokunulmadan sizden olmayan STK’lere, basın mensuplarına, aktivistlere yönelik çok ciddi bir tehdit içeriyor bu madde. Dolayısıyla, bu maddenin Anayasa’nın birçok maddesine aykırı olduğundan bahisle kanun teklifi metninden çekilmesi gerektiğini zaten Süleyman Vekilim de söyledi.

Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyorum Sayın Özer.

Sayın Ünver, buyurun.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Komisyon üyelerimizi de saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bu arada siz konuşmaya başlamadan önce... Karaman Milletvekili olduğunuzu biliyorum, Selman Bey bugün bize Karaman’dan gofret ikram etti yani gelen gofretler Karaman gofretleri.

Selman Bey, çok teşekkür ediyoruz.

SELMAN OĞUZHAN ESER (Karaman) – Sağ olun Başkanım, beğenmenize sevindim.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Bu vesileyle bizim kanun teklifimizi Komisyon kabul etsin, biz de getiririz yani. Hatta çikolatalısını getiririz Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Memleketimizin böyle güzellikleri var. Sayın Vekilimizin bunu göstermeye vesile olduğu için kendisine de teşekkür ediyorum ayrıca.

Sayın Başkanım, şimdi, alışlagelmiş bir uygulama var, iktidarın yıllardır sürdürdüğü bir uygulama, bu uygulama torba yasa uygulaması. Önümüze geldikçe biz bu torba yasa uygulamasını dile getirmeye, aslında hukuksal bir tabanı olmadığını, temeli olmadığını ifade etmeye devam edeceğiz. Bunun yanında, Anayasa’nın 153’üncü maddesini yani “Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazete’de hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlar.” hükmünü de sık sık hatırlatmamız gerektiğini bir defa daha Komisyonumuzda dile getirmek istiyorum çünkü iptal kararlarına uyma yükümlülüğünün yasama ve yürütmede olduğunu ifade etmek istiyorum. Bu maddenin yasama organı bakımından anlamı ve getirdiği en önemli yükümlülük, eğer iptal kararı sonrasında da hukuk düzeninde yeni bir düzenleme yapma ihtiyacı devam ediyorsa Anayasa Mahkemesinin iptal kararında var olan sonucu ve bu iptal kararına dayanak oluşturan gerekçeyi dikkate alarak Anayasa’ya uygun yeni bir norm tesis etmek gerekir. Yasama organı, verilen bir iptal kararı sonrasında iptal edilen normu lafzıyla aynı ya da benzer olan ya da iptal kararına dayanak oluşturan gerekçeyi dikkate almayan ve aynı hukuki sonucu doğuracak yeni bir norm oluşturamaz; bunu yapmak Anayasa’nın 153’üncü maddesinin son fıkrasının ihlali anlamına gelmektedir. Yine, aynı şekilde, Anayasa Mahkemesinin bireysel hak ihlallerine yönelik tespit kararlarında da mahkeme kararına uymanın zorunluluk olduğunu, Anayasa hükmü gereği olduğunu ifade etmek istiyorum.

153’üncü maddeyi söyledikten sonra tekrar torba yasayı ifade etmezsek olmaz. Bu teklif bir grup milletvekili arkadaşımızın bir araya gelip hazırlayabileceği bir teklif değil çünkü ne milletvekillerinin ulaşabileceği bilgi dağarcığı ne de bu noktada bu kadar kapsamlı, 12 ayrı kanunda değişiklik öngören 20’den fazla kanun maddesinin, ihtiyaçlar öngörülüp, bir araya getirilip, belirlenip ve bununla ilgili düzenlemeler hazırlanıp Komisyona sunulması eşyanın tabiatına aykırı. Bu, her zaman bildiğimiz gibi, Adalet Bakanlığı nezdinde hazırlanan kanun teklifi Komisyonun önüne getirilmiş bulunuyor. Bu, şimdi olmayanı oluyormuş gibi gösterme çabasıdır.

Yine, 16 Nisan 2017 referandumunda aslında yasamanın yürütmeden bağımsız olarak kanun tekliflerinin milletvekilleri tarafından hazırlanacağı şeklinde birçok propaganda yapıldı ama geldiğimiz noktada bunun böyle olmadığını defalarca gördük. Bu kanun teklifi de aynı şekilde, yürütmenin hazırlayıp teklif olarak milletvekillerimizin önüne getirdiği, onların da imzalayıp Komisyonumuza sundukları bir teklif. Şimdi, bu, şuna yol açıyor: Yıllarca vesayetten, askerî vesayetten, bürokratik vesayetten bahseden Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarında 16 Nisan 2017’den itibaren yürütmenin yasama üzerinde kurduğu bir vesayetin göstergesi olarak ortaya çıkıyor bu uygulama. Cumhurbaşkanlığı Hukuk Politikaları Kurulu Başkan Vekili Mehmet Uçum bu noktada hem Türkiye’ye hem Türkiye Büyük Millet Meclisine hem milletvekillerine hem de iktidara istikamet belirliyor, hukuk konusunda ne yapılması gerektiği noktasında yaptığı çeşitli açıklamalarla yürütmenin yasama üzerindeki vesayetini defalarca ve ısrarla, herkesin gözüne âdeta sokarcasına ortaya koyuyor; bunu da bir tespit olarak burada dile getirmek istedim.

Şimdi, bu teklifle ilgili olarak, teklifin imzacılarından milletvekilimiz Sayın Nurettin Alan, teklifin temel hak ve özgürlüklerin daha etkin korunması, 2002’den günümüze kadar devam eden reform iradesi, vizyon olarak güven veren ve erişilebilir bir adalet sistemi için, teklifin bu amaçla getirildiğini ifade etti. Aslında teklifin en önemli maddesi 16’ncı maddesi. Casusluk eylemleriyle yani diğer bir adlandırmayla “etki ajanlığı” konusunda daha iyi mücadele edebilmek için bu teklifin getirildiğini ifade etti ve bu en önemli maddeyle, aslında hepimizin bugün, yarın en çok tartışacağı maddeyle ilgili tek bir cümle ifade etti yani bu da aslında teklifin çok özümsemediğini

bence ortaya koyuyor yani teklif aslında bu madde için getirildi. Noterlikle ilgili düzenlemeler çok zaman almayacaktır kanunlaşması açısından ama bu madde üzerinde herkesin söyleyecek birçok sözü olduğunu düşünüyorum.

Aslında Türkiye’de yargının bugünkü gündemi -biz Adalet Komisyonunda bu kanun teklifini görüşüyoruz ama- görüştüğümüz teklif değil. Yeni doğan çetesiyle ilgili hepimizin söyleyeceği şeyler var. Anayasa Mahkemesinin kararlarının uygulanması ve bağlayıcılığı noktasında problemler var. Cezasızlık olgusuyla ilgili herkesin dile getirdiği, Sayın Cumhurbaşkanının da dile getirdiği durumlar var. Sokaklarda şiddet, cinayet vakaları almış başını yürümüş, hepimiz bundan şikâyet ediyoruz. Küçük çocuklara yapılan çeşitli saldırgan eylemler, cinayet, öldürme, tecavüz, taciz var. Mesela -daha ikinci günü zannedersen- Narin kızımızın, evladımızın cinayetiyle ilgili bir iddianame mahkemeye sunuldu. Sayın Adalet Bakanı bu konuyla ilgili değerlendirme yaparken “İddianame ortaya çıktığında halkımız katilin kim olduğunu tahmin edebilecek.” diyerek bir açıklama yapmıştı soruşturmanın ne aşamada olduğuyla ilgili bir soru üzerine. İddianame mahkemeye sunuldu. Şimdi, öyle bir iddianame var ki karşımızda, katilin kim olduğunu söylemiyor, cinayet sebebini bulamıyor. Böyle iddianame olur mu? Şimdi, hepimiz hukukçuyuz. Bazı itirazlar, bazı eleştiriler sussun diye iddianame düzenleniyor. Şimdi, böyle bir hukuk sistemiyle, böyle bir yargılama metoduyla varacağımız hiçbir yer yok.

Yine -mesela az önce dedik- bu casusluk eylemleriyle ilgili olan madde gerçekten hepimizi tedirgin eden, herkesi düşündüren bir madde. Aslında düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti demokratik toplumlarda olmazsa olmaz şartlardır. Devletler iç hukuklarında bu özgürlüğü sağlamaya çalıştıkları gibi uluslararası hukuk düzenlemelerinde de bu hak koruma altına alınmıştır. Anayasa’mızın 25’inci ve 26’ncı, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 10’uncu, Birleşmiş Milletler Siyasi ve Medeni Haklar Sözleşmesi’nin 19’uncu maddelerinde bu hakkın kullanılması ve hangi sınırlamalara tabi tutulacağı düzenlenmiştir. “Anayasa’mızda ve tüm uluslararası hukuk düzenlemelerinde herkesin düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahip olduğu, bu hürriyetin resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsadığı belirtilmekte, bu hürriyetlerin kullanılmasının millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, cumhuriyetin temel nitelikleri ve devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret ve haklarının, özel ve aile hayatlarının, yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gerçeğine, gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabileceği belirtilmiştir. Bu tür düşünce açıklamalarının suç olup olmadığını değerlendirecek olan soruşturma aşamasında cumhuriyet savcılarımız, kovuşturma aşamasında da tarafsız ve bağımsız mahkemelerimizdir.” demiş. Kim demiş? Sayın Adalet Bakanı 16 Haziran 2024’te demiş. Şimdi, buna, bu değerlendirmeye büyük oranda hepimiz ittifak ederek katılabiliriz ama uygulamaya geldiğimiz zaman bu söylenenler gerçekleşiyor mu? Bir defa yargı kararları siyasi saiklerle alınıyorsa ne yapacağız? Yargı makamlarının kararlarını siyasi olarak aldığı durumlarda bu kararlarla, Sayın Adalet Bakanının ifade ettiği gibi, hukuksal yöntemlerle nasıl mücadele edeceğiz? Anayasa Mahkemesinin kararlarının uygulanmadığı, tanınmadığı bir ortamda hukuk yoluyla bu kararlarla nasıl başa çıkacağız? Bu anlamda, 2 Ağustos 2024 Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından Instagram’a erişim engeli getirildi İsmail Haniye’nin katledilmesinin ertesi günü. Aynı günlerde yine Anayasa Mahkemesinin İletişim Başkanlığına geniş yetki veren yasayı iptal ettiği gün Anayasa Mahkemesinin internet sayfasına da erişilemedi, iptal kararına ulaşamadı. Şimdi, yürütme, elindeki yetkilerle, iletişim teknolojilerine olan hâkimiyetiyle ve bu konudaki yetkileriyle hukuku ulaşılamaz hâle getirirse, yargı kararlarını uygulanamaz hâle getirirse -az önce ifade ettiğim gibi- bu uygulamalarla hukuksal anlamda nasıl mücadele edeceğiz? Bunun bir yolunu gerçekten bulmak zor. Bu anlamda değerlendirdiğimizde, teklifin 16’ncı maddesiyle düzenlenen -aslında burada suçun adı da yok, bir ad da bulunamamış- “etki ajanlığı” denilen bu suç yeni bir suç. Önceden gelmişti hepinizin bildiği gibi, getirilmek istenmişti, sonra tartışmalara sebep oldu, çekildi, tekliften çıkarıldı, sonra o kadar tartışmaya, o kadar eleştiriye rağmen, çıkarılmasına rağmen, iktidar bu kanun maddesini, bu suçu getirmekten vazgeçmiyor. Aslında az önce sayın milletvekilimizin de belirttiği gibi, 2002’den günümüze kadar devam eden “reform iradesi” denilen zannedirim olsa olsa bu olsa gerek yani kamuoyunun tartıştığı, kamuoyunun şiddetli şekilde eleştirdiği, hiçbir hukuksal gerekçeye, hukuksal temele dayanmayan, düzenlemesiyle de Anayasa’ya aykırı olan bu suçu Ceza Kanunu’muza sokmaya iktidar azmetmiş ve tekrar getirdi. Bu, aslında reform iradesinden değil ceza hukukunun bir tehdit ve cezalandırma aracı olarak görülmesinden kaynaklanmaktadır, bu konuda ısrardan kaynaklanmaktadır. Bir defa, maddedeki düzenlemeye genel hatlarıyla baktığımızda, suçu oluşturacak fiil tanımlanmamış, öngörülebilirlik yok, belirlilik ölçütlerini karşılamıyor. Mesela, burada teklifte “organizasyon” şeklinde bir ifade var. Bu organizasyon yabancı organizasyon, Türk hukukunda kurulmamış veya oluşturulmamış organizasyon olarak açıklanmış. Şimdi, bu organizasyonun da ne olduğu muğlak. Az önce Sayın Süleyman Bülbul bazı uluslararası kuruluşların istatistiki verilerinden bahsederken espriyle karışık “Etki ajanlığı suçu işleniyor.” dedi yani bu kadar geniş yorumlanabilecek bir muğlaklıkta. Aslında yasallık ilkesi, bir kanun maddesinin hukukçu olmasa da tüm yurttaşların davranışlarını kontrol edebileceği düzeyde

anlaşılır olması demektir; bu madde bu özelliği taşıyor, bilinebilir, öngörülebilir değil, hukuk güvenliği ilkesine aykırı, “Kanunu bilmemek mazeret sayılmaz.” ilkesini boşa düşürecek nitelikte. Kanunu bilsek ne olacak? Kanun maddesi önümüzde. Hangi fiil suç oluşturacak bilebilir miyiz? Bilme şansımız yok, hukukçu olarak bilme şansımız yok, sade vatandaşın bilme şansı hiç yok. Aslında kanun, hâkimin kafasında; daha doğrusu, kanun, iktidarın hâkimin kafasına soktuğu yerde. İşte bu kanunun da ne olduğunu hiç kimsenin bilme ihtimali yok. Fail kim olabilir bu suçla ilgili? Herkes olabilir; sosyal medya kullanıcıları, gazeteciler, siyasetçiler. Devletler, yaptıkları kanunlarla insan haklarını ihlal edemez, yurttaşları cezalandırmak için tuzaklar kuramaz. Eğer bir kanun maddesi ihdas ediliyor ve yeni bir suç oluşturuyorsa bunun olanca öngörülebilirliğiyle, olanca berraklığıyla, hiçbir muğlaklığa yer bırakmadan ortaya konulması lazım. Aslında devletin güvenliğini bu tür düzenlemelerle sürekli tehlike altında görmenin veya göstermenin de aynı zamanda bir acziyetin de ifadesi olduğunu belirtmek istiyorum. Devleti acziyet içine düşürenler asıl hesap vermelidir.

Mesela, madem böyle bir kanuni düzenleme getiriyoruz, bunun cezası neden az? Benzer suçlarda müebbet hapisken ceza, burada üç yıl ile yedi yıl arasında öngörüyoruz. Çift ceza uygulaması var, bir fiile iki ceza vereceğiz. Neden Adalet Bakanının iznine bağlı? Adalet Bakanı bu izni hangi koşullarda kullanacak, nasıl kullanacak yoksa Demokles’in kılıcı gibi bir tehdit unsuru olarak mı kullanacak? Aslında bu suç bugüne kadar icat edilen en ilginç suçlardan biri ve sıralamada en önde gelen suçlardan biri. Aslında amaç, yıllardır sürdürülen tek sesli medya oluşturma çabasının tezahürü; gazeteciliği yapılamaz hâle getirmek, vatandaşın sosyal medya veya çeşitli yollarla hak arama hürriyetini, doğru bilgiye ulaşma hürriyetine engel olmak. Buradan hareketle halkın haber alma hakkı konusunda en önemli kaynağı hâline gelen sosyal medyayı susturmayı hedeflediği çok açık.

Teklifte “yabancı bir devlet veya -az önce bahsettiğim gibi- organizasyonun stratejik çıkarları doğrultusunda hareket etme” gibi ne olduğu belli olmayan bir ifade kullanılıyor. Aslında “iktidarın aleyhine hareket etme” yazılmadığı için böyle yazıldığını düşünüyorum ben. Eğer bu yazılabilseydi “iktidarın aleyhine hareket etme” suçu konulabilseydi, ihdas edilebilseydi, böyle yazılacağından eminim ama o kadar da olmaz demişler herhâlde, onu yazamamışlar. Bunu nereden çıkarıyorum? Mesela muhalefetin siyasi liderlerine yönelik herhangi bir hakaret hatta linç girişimi olduğu zaman “protesto hakkı” deniliyor, AK PARTİ Genel Başkanına eleştiri veya mizah söz konusu olunca “Cumhurbaşkanına hakaret” suçlamasıyla hemen dava açılıyor, kişiler susturulmaya çalışılıyor. Adalet terazisinin ayarı bozuldu, bunu da elbette yirmi iki yıldır getirdiği düzenlemelerle iktidar bozdu. Mesela “yabancı bir devlet veya organizasyonun stratejik çıkarları” denilen bu muğlak ifadeyle dile getirilen, kanuna eklenen hüküm kamuoyunun ve yurttaşların çıkarlarıyla örtüşüyorsa ne olacak, o zaman da mı suç var diyeceğiz? İşte, az önce demokrasi, hukukla ilgili istatistiklerde ifade edilen hususlar yerel aktörler tarafından, siyasiler, gazeteciler veya çeşitli sade vatandaşlar tarafından dile getirildiği zaman da mı aynı suçun varlığından bahsedeceğiz? Bunların hepsi ortada cevaplanması gereken sorular.

Ben konuşmamı şimdilik bu kadarla tamamlıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, teşekkür ediyoruz Sayın Ünver.

Evet, şimdi Sayın Olgun.

Buyurun Sayın Olgun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkan, Saygıdeğer Komisyon üyeleri, Bakanlık bürokratları, Noterler Birliğinin Genel Sekreteri; hepinize saygılarımı sunarak konuşmama başlıyorum.

“Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” isminde yeni bir torba kanunla karşı karşıyayız. Hangi kanun denildiğinde cevabı olmayan, kanuni bir hukuk devleti anlayışının ürünü ve anlayışı olabilir mi? Kanun yapma tekniğine, hukuki belirlilik, öngörülebilirlik, hukuki güvenlik ilkelerine aykırı bir teklifi görüşüyoruz.

Şimdi, bu teklifin teknik yönleri hakkında hemen hemen her şey söylendi; ben başka bir konuya temas etmek istiyorum. Ülkemizde bir Adalet Bakanı var, birkaç ayda bir, herhangi bir toplumsal olay ortaya çıktığında, mesela bir “Narin” olayı olduğunda veya “yenidoğan” olayı çıktığında kamuoyunu rahatlatmak için beyanlarda bulunan ve bu arada “Birkaç haftaya kadar bir yargı reformu geliyor.” diye bir laf atıp yargı reformunda toplumun tüm kesimlerini bir beklentiye sokan Sayın Bakan, ardından bu bir yargı paketinin gelmesi için beklentiye karşılamak üzere de Bakanlıkta bekleyen, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği ve Anayasa Mahkemesinin öngördüğü sürelerin sonuna gelindiğinde bir paket gönderiyor ama bu pakette de -biz de bunu böyle sandık- Sayın Komisyon Başkanımızı ve teklif sahibi arkadaşımızı dinlediğimizde bizim gerçekten kulağımıza hoş gelen şeyler oldu ama çıka çıka arkasında şunu gördük: 23 maddelik bir teklif, 12 kanunda değişiklik yapıyor, 11 maddesi de Anayasa Mahkemesinin iptalleriyle ilgili ve bunların arasına da her zaman yapıldığı gibi 16’ncı madde

gibi bir etki ajanlığı maddesi sıkıştırılmış ve sonuçta amaç da ortaya çıkıyor. Öncelikle Bakanlar Kurulu kanun tasarısı verilebiliyordu önceki sistemde, şimdi Sayın Bakanın böyle bir yetkisi yok. İkinci konu, Anayasa Mahkemesi iptalleri devamlı surette sürelerinin bitmesine az bir zaman kala Komisyona getiriliyor ve buradan da Genel Kurula indiriliyor yani resmen sıkıştırılıyor. Bence Sayın Bakanın bundan önce yargıdaki diğer sorunlarla da ilgilenmesi gerekiyor. Öncelikle yargıdaki cemaatlara el atması lazım. Bugün Adalet Bakanlığında kendisinin bile başa çıkamadığı bir cemaat sorunu var, bunu kapıdaki odacıdan bütün en üst makama kadar herkes biliyor. İkincisi, Hâkimler ve Savcılar Kurulundaki yapılanmaya bir el atması lazım. Yine, bir örnek vermek istiyorum: Bakın, Yargıtaya üye seçiliyor, en son 8 üye seçildi. Bu seçilen 8 üyenin 3'ü başsavcı, 1'i başsavcı vekili, 1'i HSK Genel Sekreter Yardımcısı, 1'i de Komisyon Başkanı. Yani bu 8 kişiyi biz analiz ettiğimizde bunun 6'sı idari görevden gelmektedir. Ve sonra da Yargıtaya diyoruz ki: Dosyalar Yargıtaya gidiyor, Yargıtaydan dosya çıkmıyor, hukuk yerini bulmuyor. Böyle bir seçim yapılırsa bu arkadaşlar hangi dalda uzmanlar da bu gittikleri dairelerde bizim vatandaşımızın beklediği davaları çezecekler? Yargıtayda 12 Hukuk, 12 Ceza Dairesi var arkadaşlar, 1 hukuk kökenli üye seçildi, 7'si ceza kökenli ki bunun 3'ü de idari görev. Bunlar yarın hukuk mahkemelerinde dosyalar hakkında karar verecekler, ondan sonra da bu dosyalar geldiğinde hem kararı veren mahkemenin hâkimi hem de taraflar "Ne oldu, bu karar uzaydan mı geldi?" şeklinde bir kaniya kapılacağız.

Ben şunu söylemek istiyorum: Mesleğimizin başında bizlerin Yargıtay Kararları Dergisi olurdu, bir dava aldığımızda biz ona bakardık, o kararlardan bir emsal karar bulduğumuzda yerel mahkemeden ta ki Yargıtay sürecinin sonuna kadar aynı karar çıkardı. Şimdi hangi dosyadan nasıl karar çıkacağını Yargıtaydaki üye de bilmiyor, Başkan da bilmiyor.

Tüm bu sorunlar ortada dururken ve bunların çözümü için bir tek adım atılmamışken mevcut Bakanlık tarafından bu teklifte 16'ncı maddede bir düzenleme getirilmek isteniyor. Yapılacak düzenleme "Devletin güvenliği veya siyasal yararları aleyhine suç işleme" başlığında yeni bir suç tanımlıyor. 339/A maddesinin (1)'inci fıkrasında "Bu Bölümde düzenlenen suçları oluşturmamak kaydıyla, Devletin güvenliği veya iç veya dış siyasal yararları aleyhine yabancı bir devlet veya organizasyonun stratejik çıkarları veya talimatı doğrultusunda suç işleyenler hakkında üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezası verilir. Fail hakkında hem bu suçtan hem de işlediği ilgili suçtan dolayı ayrı ayrı cezaya hükümlenir." denilmektedir. Sonuç olarak (1)'inci fıkradan varılan sonuç; kişinin yaptığı eylemin suç oluşturmaması hâlinde gerçek işitima hükümleri uygulanacaktır ve iki ayrı cezayla cezalandırılacaktır. Hâlihazırda Türk Ceza Kanunu'nda 326 ve sonrasında zaten casuslukla ilgili düzenlemeler varken bu yeni bir suç tanımlaması olacaktır, keyfî uygulamalara sebebiyet verecektir çünkü yeni tanımlanan bu suçta suçun ispat edilmesine yönelik bir taahhüt ve tanım yoktur. Bu nedenle, kanuni belirlilik ilkesine aykırı olan bu düzenlemenin de bu taslaktan çıkarılması gerektiğine inanıyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Olgun.

Şimdi, Sayın Yazıcı Özbudun.

Buyurun Hocam.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Teklifin geneliyle ilgili görüşlerimi kısaca özetlemeye çalışacağım. Birincisi, teklifin ilk maddesini incelediğimiz zaman kazuistik bir yöntemle yazıldığını görüyoruz; bunun doğru bir yöntem olmadığını düşünüyorum. Burada bulunan herkes hukukçu, ben de hukukçuyum; bir hukukçu yönünden dahi böylesine kazuistik bir maddenin kaleme alınışındaki anlamını tespit etmekte güçlük yaşıyorum. Muhakkak ki biraz daha özenli bir çalışma gösterilirse daha kısa ve daha yalın bir ifadeyle bu hüküm kaleme alınabilir.

İkincisi, bu hüküm yönünden bir çelişkiye dikkat çekmek istiyorum. Dokuzuncu yargı paketi kapsamında o paketin, teklifin 4'üncü maddesiyle hukuk mesleğine giriş sınavlarının kapsamı genişletilmişti ve oradaki ana gayenin de hukuk mesleğinin icrasındaki kaliteyi yükseltmek olduğu belirtilmişti yani sözüm ona güçleştirici bir düzenleme vardı.

Şimdi, bu iki hükmü birlikte değerlendirdiğimiz zaman bakın, sadece arada ay farkı var, birini temmuz ayında burada görüştük, diğerini şu anda ekim ayında görüşüyoruz. Burada kolaylaştırıcı bir düzenleme var, dolayısıyla bu teklif metinleri hazırlanırken bir kafa karışıklığının hâkim olduğunu görüyorum. Amacımız hukuk mesleğinin kalitesini mi yükseltmek yoksa çok sayıda hukukçuya küçük, küçük, küçük ekmek yaratmak mı? Bu metinler kaleme alınırken hukukun bir bütün olarak düşünülmediği kanısındayım. Bu da bize bir şeyi daha kanıtlıyor; böyle torba kanun yapma metoduyla hareket ettikçe aslında birbiriyle çelişen, hukukun bütünlüğünü bozan pek çok norm yürürlüğe girmiş olacaktır.

Bununla bağlantılı olarak benim cevap vermekte zorlandığım başka bir husus daha var. Bütün kamu hukuku işlemlerinin, kanunlar ve onları izleyen işlemlerin amaç unsuru kamu yararı olmalıdır. Şimdi, böyle torba kanunlar bakımından ben hangi kamu yararının gözetildiğini tespit etmekte güçlük çekiyorum. Bir kere, bunu siz de belirttiniz, 12 ayrı kanun üzerinde değişiklik getirdiğini söylediniz teklifin.

Dolayısıyla metnin tamamı bakımından hangi kamu yararı gözetiliyor; ben bu soruya cevap arıyorum, cevap verilmesini bekliyorum. Dahası, tek tek maddeler yönünden de bakın, ay farkıyla buradan geçen hükümler yönünden çelişkili düzenlemeler ortaya çıktığına göre bunlardan hangisi kamu yararına yöneliyor? Eğer kamu yararı hukuk mesleğinin icrasını kalite bakımından yükseltmekse güçleştirici düzenlemeler lazım. O zaman doğru olan, temmuzda kabul ettiğimiz hüküm. Eğer doğru olan, çok sayıda hukukçuya kolay elde edilir imkân yaratmaksa o zaman doğru olan bu. Hâliyle bu kafa karışıklığının giderilmesi gerekiyor ve bu bağlamda bir kez daha belirtmek istiyorum: Torba kanun yapma metodu derhâl terk edilmelidir.

Şimdi bir başka hususa daha değinelim. Şu anda toplumu çok canevinden vuran ciddi sorunlar yaşıyoruz. Bu yenidoğan çetesi herhâlde insan olan herkesin yüreğini yaralayan bir olay. Böylesine ciddi olaylar dışarıda vuku bulurken... Bakın, 5 Ekimde İstanbul'da surlarda bir genç kızın kafası kesildi, annesinin önüne atıldı, bir başka genç kız aynı gün aynı fail tarafından öldürüldü. Narin'in cinayeti ve Rojin'di zannedersem Van Gölü kıyısında bulunan genç kızın ismi, onun öldürülmesi. Bu bize bir şey söylüyor: Türkiye'de çok ciddi bir şiddet sorunu var ve bu şiddet, herkesin yaşama hakkını ortadan kaldırmış durumda. Şimdi, genellikle kadınlara dikkat çekiyoruz; doğru, şiddetin hedefi kadınlar ama ben yakın çevremdekilerden gayet iyi şunu biliyorum: Artık erkekler de kendilerini güvende hissetmiyorlar. Dolayısıyla bu kadar ciddi problemler yaşanırken bizim burada yıllardan beri noterlerde zaten kredi kartıyla yaptığımız ödemelere yasal mesnet sağlamak üzere şu hükmü getiriyor olmamız neye benziyor biliyor musunuz? "Bizans düşerken meleklerin cinsiyeti var mı yok mu, varsa erkek mi kadın mı?" tartışmasını yapmak kadar bana abes görünüyor; bilmiyorum, diğer arkadaşlarım bu fikrime katılıyorlar mı.

Şimdi, bununla bağlantılı bir başka maddeye değinmek istiyorum. 16'ncı maddeyle ilgili bütün arkadaşlarımız fikirlerini söyledi, ben de ilk turda söylemiştim fakat bu vesileyle Sayın Turan Özer'in bugün verilmiş olan bir Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararından bizleri haberdar etmesinden dolayı kendisine teşekkürü bir borç biliyorum, çok önemli bir karara dikkat çekti. Bu vesileyle de bu madde bakımından bir başka Anayasa'ya aykırılık sorununa değinmek istiyorum. Biliyorsunuz, siz mesleğiniz gereği gayet iyi biliyorsunuz; Türkiye, 1989 yılında Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığını kabul etti yani şu anda Türkiye, uluslararası ortamda bu kararların bağlayıcılığını kabul etmiş, bunun gereklerini yerine getirmeyi taahhüt etmiş bir ülke pozisyonunda. Zaten 90'ıncı maddeye 2004'te yapılan değişiklik de Adalet ve Kalkınma Partisinin tasarrufu olarak karşımıza çıktı ve biz bundan dolayı da Adalet ve Kalkınma Partisini çok övdük. Neden? Çünkü yapılan bu Anayasa değişikliği Türkiye'de insan hakları standardını, demokrasi standardını güçlendirmeye matuf bir değişiklik diye. Fakat şimdi bu 16'ncı maddeye baktığımızda, zaten Anayasa'ya aykırılık sorunu var bu hükümde çünkü Anayasa'mızın 13'üncü maddesi bütün temel hak ve hürriyetleri sınırlayan düzenlemelerin ölçülülük ilkesine uyması gerektiğini ve hakkın özüne dokunmaması gerektiğini söylüyor. Hâlbuki 16'ncı madde bakımından getirilen düzenleme öyle bir düzenleme ki hem ölçülülük ilkesini ihlal ediyor hem hakkın özünü. Hangi hakkın özünü? İfade hürriyeti ve ondan mülhem olan bütün hakların özünü ihlal ediyor, bunlara dokunuyor.

Şimdi, çok eminim ki arkadaşlarımız şöyle bir savunmaya girebilirler yani "Türkiye Cumhuriyeti devletin güvenliğini göz ardı mı edelim?" diyebilirler. Ben burada hemen Anayasa'nın 15'inci maddesine atıfta bulunmak istiyorum. 15'inci madde; savaş, seferberlik ve olağanüstü hâle ilişkin bir düzenleme. Bu düzenleme ne diyor bize? Diyor ki: "Savaş hâlinde, seferberlik hâlinde, olağanüstü hâllerde dahi temel hak ve hürriyetler kısmen veya tamamen durdurulurken riayet edilmesi gereken hususlar vardır." Nedir onlar? Milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler, ölçülülük ilkesi ve hemen maddenin ikinci fıkrasında atıf verilen bazı haklar var, onlardan biri de ifade hürriyeti. Şimdi, hemen bir hususa işaret edeyim: Bu madde, Milli Güvenlik Konseyi rejiminin kabul ettiği bir maddedir yani askerî yönetimin tasarrufu olan bir maddedir. Bunu niye söylüyorum? Sık sık yeni anayasa taahhüdü zikredilirken askerî yönetimden miras olan Anayasa düzeninin ne kadar sıkıntılı hükümler içerdiği bize telaffuz ediliyor ama ben doğrusunu isterseniz her zaman askerlere, askerî müdahalelere eleştiri getirmiş bir kişi olarak şu madde bağlamında bu hükmü kaleme alan Milli Güvenlik Konseyi üyelerine şükranlarımı sunuyorum. Çünkü bakınız, onların asker olarak en çok gözettikleri husus millî güvenlik olduğu hâlde bu kadar önemli koruma alanları sunmuşlardır haklar ve hürriyetler için. "Ölçülülük ilkesi" demişler, "milletlerarası hukuktan doğan yükümlülükler" demişler, "ifade hürriyeti" demişler. Yani biz bugün şu kanunu yaparken 1982 yılının gerisinde bir düzenlemeye imza atmış olacağız ve gerekçesi ne olacak? Millî güvenliğin, devletin güvenliğinin korunması olacak ki ben bunun hiç inandırıcı olmadığını söylemek isterim. Dolayısıyla bu hükmün tekliften çıkarılması yönünde diğer milletvekili arkadaşlarımla beyan ettikleri bütün gerekçelere katılıyorum ve bu hükmün metinden çıkarılması gerektiğini bir kez de ben ifade etmek istiyorum. Kaldı ki biliyorsunuz, Anayasa'mız 2'nci maddesinde hukuk devleti ilkesine yer veriyor ve bu ilkenin unsurlarından biri de suç ve cezanın kanuniliği ilkesi. Hepimiz hukuk fakültesinde okurken ceza hukuku hocalarımızdan bu kavramın önemine dair çok şey dinledik, çok şey okuduk. Anayasa koyucu -bakın, askerler- bu kavramın önemine binaen hukuk devleti ilkesi için de zımnen mündemiç olmasıyla yetinmemişler, 38'inci maddede ayrıca ve açıkça demişler ki: "Suç ve cezalar kanuni olmalıdır." Suç ve cezanın kanuniliği ilkesine ayrıca ve açıkça referansta bulunmuşlardır.

Şimdi, getirilen bu maddeye bakalım, 16'ncı maddeye. İçerdiği fevkalade soyut, müphem, muğlak kavramlarla bu aslında yargı kuruluşlarına çok ciddi bir takdir yetkisi tanımakta. Dolayısıyla, aslında, bu hüküm kapsamında kanunla suç yaratılmıyor, bizzat kanun koyucu eliyle suç yaratma yetkisi yargı kuruluşlarına devredilmiş oluyor.

Şimdi, sizlerin de takip ettiğini düşünüyorum, Ömer Faruk Gergerlioğlu kararında Anayasa Mahkemesi özellikle suç ve cezanın kanuniliği ilkesini çok sarıh olarak ifade etti ve bu bağlamda yargı kuruluşuna takdir yetkisi tanınamayacağını çok net ifadelerle altını çizdi. Buna rağmen, ortaya çıkan hak ihlali sebebiyle Can Atalay, açtığı her iki bireysel başvuru davasında aynı hususu çok yalın olarak ifade etti; suç ve cezanın kanuniliği ilkesi, bu ilkenin Anayasa'da nasıl zikredildiği, hukuk devleti bakımından taşıdığı önem ve bu yetkinin yargı kuruluşu tarafından kullanılamayacağına dikkat çekti. Hâliyle, 153'üncü maddenin açık hükmü karşısında bu da aslında bağlayıcı bir nitelik taşıyor.

Şimdi, sabahtan beri hep bütün devlet organ ve makamlarının her türlü tasarrufunda hukukun üstünlüğünü, Anayasa'nın üstünlüğünü dikkate alması gerektiğinden bahsediyoruz. Bu bağlamda, bir kez daha ifade etmek isterim, eğer teklifin 16'ncı maddesi bu biçimiyle burada kabul edilirse, Genel Kurula sevk edilir ve orada da aynı şekilde kabul edilirse buradan çok ciddi bir Anayasa'ya aykırılık sorunu doğuracak.

Bu vesileyle bir hususa daha işaret edeceğim. 5 Ekim günü 2 kişiyi öldüren, adı "Semih" olan fail vesilesiyle gazetelerde okuduğumuz bir habere referansta bulunmak istiyorum. Haber şöyleydi: Kökleri dışarıda olan "involuntarily celibate" yani gönülsüzce bekar kalanlar veya zorunlu bekarlar derneği... Nedir bu derneğin mahiyeti? Mahiyeti şu: Herhangi bir vesileyle evlenmemiş olan veya kız arkadaşı olmayan erkeklerin oluşturduğu bir örgüt. Bu örgüt, kadınlara karşı düşmanlığı kendi arasında yaygın hâle getiriyor, kadınlara karşı şiddet eylemlerini teşvik ediyor ve bu "Semih" adı verilen fail de aynı gün içinde 2 kadını öldüren fail de bu örgütün bir elemanı ve üstelik çok popüler bir elemanı. Neden bunu zikrettim? Anayasa'mızın ifade hürriyetini düzenleyen 26'ncı maddesi bu hürriyetin sınırlayıcı kavramlarından birinin suça mücadele olduğunu söylüyor. Keza, tarafı olduğumuz Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10'uncu maddesi de suçun önlenmesi gerekçesiyle ifade hürriyetinin sınırlanabileceğini düzenliyor. Hâliyle, eğer biz gerçekten ülkemizin güvenliğini, gençlerimizin varlığını ve geleceğini düşünüyorsak şimdi ifade hürriyetini böylesine ölçsüzce sınırlayan bu 16'ncı maddeyi tekliften çekelim; onun yerine, benim bahsettiğim, kökleri dışarıda olan bu örgüt ve benzerleriyle nasıl mücadele edebiliriz, gençlerimizi bu örgütlerin tuzağından nasıl koruyabiliriz, ona odaklanalım. Eğer bunu yaparsak Anayasa'nın bize yüklemiş olduğu yasama yetkisini layıkıyla yerine getirmiş oluruz; aksi hâlde, ben yasama yetkisinin Anayasa'nın 14'üncü maddesine aykırı bir biçimde kullanıldığını yani bu yetkinin kötüye kullanıldığını düşünüyorum.

Çok teşekkür ederim sabrınız için. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Özbudun.

Şimdi söz sırası Sayın Uçar'da.

Buyurun Sayın Uçar.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben de bütün Komisyon üyelerini ve Bakanlık bürokratlarını selamlıyorum.

Tabii, Anayasa'ya aykırılık kısmında bir kısım hususta beyanda bulunmuştuk, teklife ilişkin birkaç cümle kullanmıştık ama şöyle tekrar baştan söylemek gerekirse yine bir torba yasa mantığıyla aslında toplumun beklentisine, halkların beklentisine hiçbir şekilde cevap vermeyen, tamamen aslında siyasal iktidarın ikbalini güvence altına almaya çalışan bir yasa teklifiyle karşı karşıyayız. Evet, Noterlik Kanunu'nda çoğunlukla yapılan değişiklikten söz ediyoruz ama öbür tarafta etki ajanlığı gibi yerine casusluk düzenlemesinin getirilmek istendiği bir yasa teklifi. Aslında zaten bu yasa teklifinin özünü de bu oluşturuyor. Elbette başka sorunlu maddeler de var. Tekrara düşmemek adına ben de tekrar söylüyorum, hocamızın ve diğer milletvekillerimizin aynı şekilde tekliften çıkarılması gerektiği ya da değiştirilmesi gerektiği noktasındaki ilgili maddelere dair beyanlarını ben de tekrarlıyorum ve açıkça söyleyelim: Toplum, artık ciddi manada bir beklenti içerisinde, özellikle Adalet Komisyonunun bu noktada çalışma yapması noktasında ciddi bir beklenti içerisinde ama hele hele infaza dair -ki bu sanırım onuncu pakette düşünülüyor- çok ciddi bir beklentisi varken bugün infaza dair hiçbir maddenin ya da infaz düzenlenmesine dair hiçbir düzenlemenin bu pakette olmamasının açıkçası toplumun beklentisine karşılık olmadığı bilinmeli. Toplum, bu noktada, özellikle sekizinci yargı paketinde, dokuzuncu yargı paketinin ilk bölümünde, ikinci bölümünde -ki bugün devam eden görüşmelerde- bu noktadaki taleplerini yoğun bir şekilde hepimize iletiler, sizlere de ilettiklerini biliyoruz. Bu noktada onuncu yargı paketinde çıkarılması gereken infaza dair düzenlemeler olacaksa bunun, toplumun beklentisinin daha fazla geciktirilmeden bir an önce yapılması ve daha önce yapıldığı gibi, daha önce siyasi suçlardan mahkûm olanlar noktasında yapılan ayrımcılığa son verilerek bütün mahkûmları, bütün mahpusları kapsayıcı, eşit, adil

bir düzenlemenin yapılması elzemdir diyorum. Bu noktada Adalet Komisyonumuzun da bir çalışma yürütmesi gerektiğini belirtmek gerekiyor.

Tabii, teklifin içerisinde birkaç sorunlu madde var. Bunlardan birincisi stajyerlerle ilgili bir düzenleme ki o da kamu kurumlarında çalışan stajyerlerin stajlarını ücretsiz izinli olarak yapabilmesini sağlayacak bir düzenlemeydi. Tabii, bu düzenleme her ne kadar mevcut, şu an iki yıldır uygulanmakta olan yasada olumlu bir anlamda bir değerlendirme olarak görülebilirse de... Ki ben iki yıl önce yasa çıktığında yasaya şiddetle karşı çıkan biri olarak söylüyorum çünkü ciddi bir ayrımcılık öngörüyordu ki nitekim de öyle gelişti ama mevcut hâliyle kamuda çalışan hukuk mezunlarının stajlarını ücretsiz izin alarak devam ettirebilmeleri noktasında özellikle Anayasa Mahkemesinin de bu noktadaki kararları doğrultusunda bir düzenleme yapılması olumludur ama burada esas olan, aslında stajyerlerin, stajyer avukatların stajlarını yaparken... Çünkü tamamının, bütün stajyer avukatların çalışmadığı ya da herhangi bir iş sahibi olamadığı ve staj eğitimi süresi içerisinde ciddi bir ekonomik sorun yaşadığı bir süreçten bahsediyoruz. Bu nedenle, genel bir bakış açısıyla, stajyerlerin başta ekonomik olmak üzere yaşadıkları tüm sorunlarına cevap verebilecek bir düzenlemenin yapılmasının daha faydalı olacağını düşünüyor ve bu noktada özellikle iktidar kanadına artık stajyerlerin sesini duyun ve çözüm üretelim diyoruz.

Tabii, boşanmaya ilişkin de yine bir düzenleme var; üç yıllık fiilî ayrılık süresini bir yıla düşüren bir süre. Buna ilişkin zaten ilgili maddede arkadaşlarımız söz kuracak, değerlendirmelerini yapacak ama şimdi bizim, özellikle son yıllarda, hele hele İstanbul Sözleşmesi'nin kaldırılmasından sonra yaşadığımız süreçte gördüğümüz çok net, bariz bir durum vardı ki o da boşanma aşamasında olan kadınların, aynı zamanda çocukları varsa çocukların bu koruma altından giderek uzaklaştığı ve korunamadığı ve boşanma sürecinde eşleri tarafından katledildiği, öldürüldüğü süreçlere hepimiz şahitlik ettik ki neredeyse her hafta birkaç kadının bu şekilde katledildiğini hepimiz görüyoruz, öğreniyoruz, duyuyoruz. Dolayısıyla bu noktada fiilî ayrılık süresine yönelik bir düzenleme yerine İstanbul Sözleşmesi'nin tekrar imzalanması toplumun beklentisidir, bu noktada çalışma yapılması beklentisidir. Kadının yaşamını, çocuğun yaşamını güvence altına alacak, koruyacak önlemlerin alınmasına dair yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bunu da Adalet Komisyonunun -özellikle iktidar tarafına söylüyorum tekrardan- gündemine alması ve bu noktada çalışma yürütmesi kıymetli olacaktır diye belirtiyim.

Narin cinayetini gördük, İstanbul'daki yani "katliam" diyeceğimiz... Ben tanımlayamıyorum, açamıyorum, şöyle oldu böyle oldu diyemiyorum ama yaşanan bu cinayetler bize artık gerçekten toplumun tamamını, özellikle kadınları, çocukları koruyacak bir düzenlemenin yapılması gerektiğini net bir şekilde ortaya koyuyor.

Van'da, hocam bahsetti, Rojin yaklaşık 18'inci, 19'uncu günde bulundu ama vücudunda darp izleri olduğuna dair ön otopsi raporunun sonucunda bulgular vardı. Henüz kesin otopsi raporu çıkmış değil. İlk başta bir intihar vakasıymış gibi bir algı yaratılmaya çalışıldı ama aslında Rojin'in vücudundaki darp bizleri de bize net bir şekilde gösteriyor, -hocamızın da söylediği gibi- şüpheli bir ölümdür, bir cinayete kurban gitme ihtimali yüksektir. Hele hele bir üniversite içerisinde, kapalı bir alan içerisinde, yurttan çıktıktan kısa bir süre sonra hemen yurdun yanında, sahilde bu şekilde bir durumla karşı karşıya kalmasını hakikaten açıklamakta zorlanıyoruz. Biz de kesin otopsi raporu sonuçlarını bekliyoruz ama tüm bu yaşananlar, artık koruyucu, önleyici bir düzenlemenin yapılmasını ve İstanbul Sözleşmesi'nin tekrardan gündeme alınması gerektiğini ısrarla, ısrarla, ısrarla önümüze koyuyor.

Etki ajanlığıyla ilgili yine bir düzenleme daha önce de getirilmişti, bu defa değiştirildi, casusluk olarak önümüze getiriliyor yani herkesin potansiyel bir suçlu olarak kabul edilebileceği bir düzenleme. Yurt dışında herhangi bir panele katılan, yurt dışında herhangi bir çalışmaya katılan ya da başka bir programda yurt dışında bulunan herkesin bir şekilde, doğrudan ya da dolaylı bir şekilde bu casusluk maddesi kapsamında mahkûm edilebileceği ve hakların ihlal edilebileceği bir süreçten bahsediyoruz. Dolayısıyla, en başta söyleyeyim, ben de bu maddenin yasa teklifinden çıkartılması gerektiğini partimiz adına ifade edeyim. Yani teklif maddesi hiçbir şekilde belirli değil, muğlak ifadeler içeriyor, kanunilik ilkesini zaten tamamen ortadan kaldıran bir düzenleme, kişi özgürlüğü ve güvenliğine karşı ciddi bir tehlike barındırıyor ve kovuşturmanın Adalet Bakanının iznine bağlı olması da yine yargının bağımsızlığını ihlal eder nitelikte. Yani fiil ve ceza zaten oransız bir düzeyde, adil yargılanma hakkı ihlal ediliyor. Temel hak ve hürriyetleri açıkça sınırlayan bir düzenleme olduğunu belirtelim. Yani muğlak ve geniş kapsamlı olması nedeniyle düşünce, kanaat ve ifade özgürlüğünü kısıtlayacak bir düzenleme olduğunu da belirtmemiz gerekiyor. Dolayısıyla bu etki ajanlığı yerine getirilen casusluk maddesine ilişkin maddeyle ilgili daha ayrıntılı beyanda bulunacağız ama tekrar en baştan söyleyelim, bu maddenin kesinlikle tekliften çıkarılması gerekmektedir.

Bunun dışında, tabii, kamuoyunda bir cezasızlık... Özellikle iktidar tarafından "Cezasızlığa son vereceğiz." şeklinde bir algı oluşturuluyor ama açık söyleyelim, bu cezasızlıkla ne anlaşıldığı ya da nasıl bir algı yaratıldığını hepimiz görüyoruz. Çünkü biz cezasızlığı nasıl biliyoruz? Cezasızlığı biz Roboski davasından biliyoruz, biz cezasızlığı Kulp davasından biliyoruz, biz cezasızlığı Ceylan Önkol davasından biliyoruz, Diyarbakır Baro Başkanının katledilmesinden, Tahir Elçi davasından biliyoruz -ki yakın zamanda hepiniz şahit

oldunuz, beraatla sonuçlandırdılar- Uğur Kaymaz davasından biliyoruz, Cizre davasından biliyoruz, Vartinis davasından biliyoruz ve özellikle 1990'lı yılların faili meçhullerinin yargılanmasında son olarak mahkemelerce verilen kararlardan biliyoruz. Dolayısıyla "Cezasızlıkla mücadele edilecek." derken cezasızlıkla kastedilen bizim açımızdan çok nettir, açıkça ifade edelim: Özellikle muhalefet ve başta Kürt halkı olmak üzere geçmişte yaşanan katliamlarda faili devlet memurları olan, kamu görevlileri olan kişilerin korunması bir cezasızlıktır. Saydığım davaların tamamında da failer kamu görevlileridir. Kamu görevlilerinin korunması bir cezasızlıktır. Dolayısıyla her ne kadar söylenen "Hiç kimsenin cezaevinde herhangi bir süre geçirmeden çıkmasının önüne geçer." şeklindeki cezasızlık algısı doğru bir algı olsa da ama asıl şu an özellikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ve bizim en fazla mücadelesini yürüttüğümüz alanlardan biri olan cezasızlık algısı kapsamında doğru olan tanımlama, cezasızlığın kamu görevlilerinin aklanması, korunması noktasında algılanması bilinmesi, gerekmektedir. Bu noktada eğer bir düzenleme yapılacaksa bu düzenlemenin özellikle bu noktada ele alınması ve kamu görevlilerinin korunmasına yönelik olan bu cezasızlık algısına nasıl son verilebilir buna yönelik bir çalışma yürütülmesi gerekmektedir. Eğer bu noktada samimi bir çalışma yürütülecekse, cezasızlık algısına geçmişle de hesaplaşmaya sebep olabilecek şekilde son verilmesine yönelik bir çalışma yürütülecekse biz de buna katkı sunmaya hazırız. Çünkü biz istiyoruz ki özellikle 1990'lardan başlayıp günümüze kadar gelen bu tarz vakaların tamamında, bu tarz katliamların tamamında, faili kamu görevlisi olsun olmasın, bu işledikleri suçlardan, katliamlardan dolayı cezalandırılmaları sağlansın, toplumun vicdanı en azından bir noktada olsa rahatlatılsın. Ama bu hâliyle, cezasızlık sadece kişilerin birkaç ay cezaevinde kalması yönünde bir değerlendirmeye gidiliyorsa açık söyleyelim, toplumun beklentisi bu değil.

Ben çok fazla uzatmayacağım, sadece bir cezaeviyle ilgili bir iki noktaya değinip... Çünkü aslında cezaeviyle ilgili sürekli sorun yaşıyoruz -Onur Vekilim devam edecek- cezaevleriyle ilgili biz sürekli dillendiriyoruz, sürekli söylüyoruz; özellikle son zamanlarda yaşanan ölümlere, hasta tutsakların ölümlerine hepimiz şahidiz, görüyoruz, yakın zamanda da yine gördük. Tabii, bu son süreçte özellikle -Sayın Bakanlığın bilgisi var mı ama- Giresun Espiye'de ciddi manada bir sıkıntı var. Giresun Espiye Cezaevi Müdürünün oradaki mahkûmlara yönelik ciddi bir hak ihlaliyle birlikte ciddi bir baskısı söz konusu. Giresun Cezaevi Müdürünün doğrudan mahkûmlara, mahpuslara yönelik "Size rahat yok; sizin odalarınızı dağıtacağım, sizi süründürerek dağıtacağım." şeklinde mahkûmlara yönelik çok ağır baskıları var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Giresun'un neresi dediniz?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Espiye.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Espiye mi?

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Evet.

15 kişilik yemeğin 25 kişilik olarak mahkûmlara dağıtılmasıyla beslenme hakları da ihlal ediliyor. Hastanelere gidişleri, tedavileri noktasında ciddi bir engellemeyle karşı karşıyalar. Bununla ilgili biz geçen hafta içerisinde cezaevi idaresine bir başvuruda bulunduk, bir yazı da gönderdik, iletişime de geçmeye çalıştık ama hâlâ sorunun devam ettiğine dair bugün dahi bize bilgi geldi. Bu noktada ben Sayın Bakanlık bürokratlarının önlem alması gerektiğini -ki bu noktada birçok cezaevinde sorun var ama- en son gelen sorun, bize yansıyan sorun bu olduğu için aktarmak istedim.

Ben yine ilk bölümde söylediğim üzere, teklifin 19'uncu maddesindeki düzenlemeyi özellikle eğitim hakkı noktasında, bu noktada, inanıyorum ki sizler tarafından, iktidar tarafından teklifi ele alanlar, imzalayanlar, kaleme alanlar -neyse artık- tarafından tekrardan dikkate alınıp iyi niyetli olma hâlinin çıkarılarak bütün mahpusların Anayasa'nın 42'nci maddesinde tanımlanan eğitim hakkından yararlanmaları noktasında yeniden değerlendireceklerine ve bu maddeyi de tekrardan gözden geçireceklerine inanıyorum. Zaten o maddeye gelindiğinde de tekrardan ayrıntılı beyanda bulunacağız. Aksi hâlde ilk bölümde söylediğim cümlelerimi tekrar ediyorum ama ben inanıyorum ki siz burada bir düzeltmeye gideceksiniz.

Onun dışında, umuyoruz ve bekliyoruz ki yakın bir zamanda onuncu yargı paketi infaz düzenlemeleriyle adil, herkesi kapsayacak, siyasi-adli suç ayrımı yapılmaksızın bütün mahpuslar için eşit bir düzenlemeyi ortaya koyacak bir düzenlemeyle gelir; biz de burada hep beraber bunun çalışmasını birlikte yürütürüz.

Daha fazla uzatmayacağım, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyorum Sayın Uçar.

Şimdi söz sırası Sayın Düşünmez'de.

Buyurun Sayın Düşünmez.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, ben de hepinizi tekraren saygıyla selamlıyorum.

Yine ilk başta söylediğim kısmı baştan belirtiyim, biz torba yasa mantığına defaatle muhalefetimizi ettik. Bugün karşımızda bulunan yasa teklifinde de bizim onaylayacağımız maddeler, olumlu anlamda düzenlemeler yer alıyor fakat biz geneli üzerinde oylamaya geçtiğimizde geneli üzerinde maalesef ki kanun teklifini reddetmek zorunda kalacağız. Bu mantık, aslında yasa yapma tekniğinin ne kadar farklı sonuçları olduğunu da gözler önüne seriyor. Gelin, bu torba yasa mantığından vazgeçelim Adalet Komisyonu olarak ve maddeleri teker teker getirip olumlu bulduklarımızı oy birliğiyle, değiştirebildiklerimizi değiştirerek, değiştiremediklerimiz hakkında muhalefetimizi yaparak bunu Genel Kurula taşıyalım diyorum. Çünkü iki yargı paketidir biz bu olanaklara sahip olmadık, bir virgülü dahi değiştirme şansımız olmadı ama arkadaşlarımızın her durumda, hem Komisyonunda hem Genel Kurulda Anayasa'ya aykırılık iddialarını ve toplumun beklentileri çerçevesinde bu yasalara yaptığımız muhalefeti tekraren yapacağımızı da bildiriyorum.

Şimdi “Toplumun beklentileri ne düzeyde?” diye bir durum söz konusuydu. Bütün arkadaşlar burada söz kurdular, toplumun beklentilerine yönelik değinilmeyen alanlardan birine değinmek istiyorum tekrara düşmemek adına. Örneğin değinmek istediğim yer: Cezaevleri ve hasta mahpuslar, hasta mahpusların sağlığa erişim haklarının önündeki engellemeler.

Abdurrahman Gemicioğlu, 67 yaşında bir hasta mahpus. Kendisi şu an Van F Tipi Ceza İnfaz Kurumunda bulunmakta. Rektum kanseri olması nedeniyle hem kemoterapi hem radyoterapi almış bir hasta tutsak. Aynı zamanda kalp yetmezliği, hipertansiyon, şeker ve prostat büyümesi hastalıkları var. Bu hastalıklara bağlı olarak psikolojisinde de ciddi bir yıpranma söz konusu ve bu nedenlerle vücudunu kontrol edemeyecek derecede titreme var. Ayrıca, nefes almada güçlük yaşıyor ve iştirmede de güçlük çekiyor. İnfaz erteleme talebi var, maalesef ki bugüne kadar aradan üç hafta geçmesine rağmen bu talebe bir yanıt söz konusu değil. Bir an önce infaz erteleme talebinin yerine getirilmesini talep ediyoruz. Bunu ben bizzat Bakan Yardımcımıza bildirmiştim, kendisi not aldığını söylemişti ama henüz hiçbir gelişme söz konusu değil.

Yine, bugün, cezaevlerindeki hasta mahpuslar sorunu kelimenin tam anlamıyla önümüzde duruyor. Hasta mahpuslar, yalnızca hasta mahpusları ve onların ailelerini, yakınlarını ilgilendiren bir sorun değil; hukuken de vicdanen de kabul edilemeyecek toplumsal bir sorundur. Bu sorunlar çözülmeden devam ettiği sürece ne modern ve demokratik bir hukuk devleti olmak mümkündür ne de sağlıklı bir toplum olarak yaşamamız mümkündür.

Bakın, size bir isim söylemek istiyorum: Abdulkadir Kuday... Yakın dönemde hayatını kaybetti, katledilen hasta tutsak diyoruz. Abdulkadir Kuday hepimizin gözleri önünde katledilmiş bir hasta tutsaktır. Nedenlerine gelince: Bizler kendilerini defaaten ziyaret ettik, Bakanlık bünyesinde görüşmeler gerçekleştirdik, bizzat Yılmaz Tunç Bakanımıza bildirimde bulunduk; hastaneye sevki konusunda kendisinin 40 kilonun altına düştüğünü hem kamuoyuyla paylaşmamıza hem bütün sürecin aktörleriyle bunu görüşmemize rağmen maalesef ki infaz erteleme talebi yerine getirilemedi. Bunun nedeni, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezalarında infaz ertelemenin söz konusu olmaması yani infazın kesintisiz olarak devam ettirilmesi durumu. Biz buna ilişkin bir yasa tasarısı önerisi de verdik Meclis Başkanlığına. Hani, toplumun beklentilerini konuşuyoruz ya, bir an önce bizim bu yasaları buradan geçirmemiz gerekiyor, bir an önce ağır hasta tutsakların yaşam hakkını güvencelemek için bu ağırlaştırılmış müebbet hapis cezaları başta olmak üzere ağır hasta tutsakların infaz erteleme taleplerini ivedilikle çözüme kavuşturulacak bir yasal düzenlemeye ihtiyacımız var. Adalet Komisyonundan beklentimiz bu yöndedir.

Yine, aslında geçtiğimiz gün tahliye olmasına rağmen -19 Ekimde- Van'a götürülüp burada tek kişilik hücreye konularak aslında katledilen bir tahliye edilmiş... Yani statüsü de belli değil; tutuklu değil, bir mahkûm değil, tahliyesi gerçekleştirilmiş; yalnız, Hakkâri'ye mahkemeye getirilmişti Serhat Temizer, Erzurum Dumlupınar Cezaevine götürülmek üzere yola çıkmış ancak havanın kararıması nedeniyle Van F Tipi cezaevine alınmış, burada tek kişilik hücreye konulmuş, tek kişilik hücreden sonra fenalaşınca oradan alınıp hastaneye sevki gerçekleştirildiğinde hayatını kaybetmiş. Aslında katledilmiş bir mahpustan bahsediyoruz. Biz tanımı “mahpus” olarak da yapmak istemiyoruz çünkü hürriyeti tahdit durumu da söz konusu; mahkemede tahliye olmasına rağmen herhangi başka bir dosyadan tutuklu olması ya da mahkûmiyeti bulunmamasına rağmen, bu şahıs cezaevine götürüldü, o gece cezaevinde kalacaktı eğer hayatını kaybetmeseydi, hürriyeti tahdit suçu oluşacaktı. Biz, bütün bunlara rağmen kendisinin ne şekilde hayatını kaybettiğini bilmiyoruz, muğlak bir durum söz konusu; kendisinin sara nöbeti geçirmesi akabinde kalp krizinden vefat ettiği ön otopside belirlenen durum bu. Ancak biz, tahliye olduktan sonra Hakkâri ve Van arasındaki yolda ne yaşadığı, Van'da cezaevine konulduğunda idarenin hangi iş ve işlemler yaptığı, niye tahliye olmuş bir tutsağın tek kişilik hücrede kaldığı sorularını cevaplandıramadığımız gibi...

Adalet Komisyonunda tekraren söylüyorum: Hem Abdulkadir Kuday hem Serhat Temizer hepimizin gözleri önünde katledilmişlerdir, bunun başka bir açıklaması yoktur. Bizim eğer Adalet Komisyonu olarak ivedilikle toplumun beklentilerini karşılayacak düzenlemeleri

getirecek pozisyonumuz varsa lütfen bir an önce bu iş ve işlemlere, cezaevi idarelerinin keyfiliklerine son verecek, yasal düzenlemeleri hayata geçirecek iş ve işlemleri yapalım diyorum.

Diğer maddelere ilişkin arkadaşlarımızın hepsi söz kurdu. Ben de süresi geldiğinde, maddelere geçildiğinde söz hakkımı saklı tutarak şimdilik geneli üzerinde konuşmamı bitiriyorum. Dediğim şekliyle bu yasada olumlu bulduğumuz kanun maddeleri var ama torba yasa olduğu için geneli üzerinde bir oylamaya geçildiğinde maalesef ki “hayır” oyu vereceğimizi tekraren deklare ediyorum.

Hepinize sabrınız için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Düşünmez.

Komisyon üyesi başka arkadaşlarımızdan söz isteyen yoksa oylamaya geçeceğim.

Aslında, tabii, İç Tüzük’ümüzün 29’uncu maddesine göre kurum ve kuruluşlardan gelen uzmanlara, bürokratlara söz hakkı verebiliyorum ama derseniz bunu maddelerde değerlendirelim, dolayısıyla maddelere geçilmesi için...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Efendim, kurumların talepleri var mı söz almak için?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Ya onu maddelere geçtiğimizde zaten madde madde şey yapacağız.

Şimdi, teklifin tümü üzerindeki görüşmeleri bu şekilde tamamladık.

Maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi 1’inci maddeyi okutuyorum:

NOTERLİK KANUNU İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nun 16’ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Avukatlık stajına fiilen engel olmamak şartıyla herhangi bir işte sigortalı olarak çalışması avukatlık stajının yapılmasına engel değildir. Adli ve idari yargı hâkim ve savcı adayları veya yardımcıları ile hâkim ve savcılar hariç olmak üzere, kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında görev yapanlar da görev yeri saklı kalmak kaydıyla mahkemelerde yapılan staj sürecinde aylıksız veya ücretsiz izinli olarak avukatlık stajı yapabilir. Bu dönemde ilgilinin talebi üzerine yıllık izinler de kullanılabilir. Avukat yanında yapılacak staj sürecinde ise kamu kurum ve kuruluşu tarafından ilgilinin ifa ettiği kamu görevini aksatmayacak şekilde çalışma saatleri ile izin dönemleri ve süreleri düzenlenebilir. Ancak ifa edilen kamu görevinin niteliğinden dolayı aynı anda staj yapma durumunda kamu görevinde aksama ortaya çıkacağı hallerde avukat yanında yapılan staj sürecinde de ilgiliye aylıksız veya ücretsiz izin verilebilir. Şu kadar ki, ilgili mevzuatında memur kadrolarına geçiş hakkı tanınan sözleşmeli personel ancak memur kadrolarına geçiş hakkını kazandıktan sonra bu fıkra da yer alan hükümlerden yararlanabilir. Bu fıkra da belirtilen aylıksız veya ücretsiz izinler diğer mevzuatta yer alan sınırlamalara tabi değildir. Kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında görev yapanların staj sürecindeki izin dönemleri ve süreleri ile çalışma saatlerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar Cumhurbaşkanlığınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Madde üzerinde söz talep eden var mı?

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Başkanım, Barolar Birliğinden bilgi alalım, bakışı ne Barolar Birliğinin?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Peki.

Kıymetli milletvekillerim, şimdi milletvekillerinden önce, Barolar Birliği temsilcimiz burada, Sayın Şenfer...

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ SERAY ŞENFER –

Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli milletvekilleri ve sayın katılımcılar; hepinizi şahsım ve kurumum Türkiye Barolar Birliği Başkanı ve Yönetim Kurulu adına saygılarımla selamlıyorum.

Madde metnine ilişkin kurum görüşlerimizi 3 başlık altında sunacağım izninizle.

Birinci başlık: Avukatlık stajının önem ve özelliği ile staj eğitiminin amaç ve hedefi. Söylenmesi gereken ilk husus, nitelikli hukukçunun yurttaşın mahkemeye erişim hakkının teminatı olduğudur. Avukatlık stajı bildiğiniz üzere fakültede edindiğimiz bilgilerin avukatı olarak adalet hizmetinde kullanılmasının sağlanması yetisini kazandıran bir süreç. Avukatlık Staj Yönetmeliği’nin 1’inci maddesinde de ifade edildiği gibi, avukatlık stajı eğitiminin amacı ve hedefi, hukuksal bilgilerini bilimsel yöntemlerle somut olayları uygulayan, yargılama faaliyetinin yönetimine ve karar aşamasına etkin katılan, meslek ilke ve kurallarına uyan, hak arama özgürlüğüne ve insan

haklarına saygılı, bağımsız avukat olarak yetişmeleri için stajyerlere hukuksal, sanatsal ve eğitsel olanakların sunulmasıdır. Yapılan bu açıklamalar ışığında söylenmelidir ki avukatlık stajının kamu kurumunda görevli personellerce bu görevler ile bu avukatlık stajının birlikte yürütülmemesi gerektiği bu maddenin ilk hâlinin yine bu Komisyon görüşüldüğü Komisyon toplantısında Sayın Başkanım Avukat Erinc Sağkan tarafından ifade edilmişti hatırlayacaksınız.

Bundan başka o toplantıda ifade edilen bir diğer husus: Kamu kurumu personeli ile diğer grup stajyerler arasında aynı hukuki durumda bulunmaları vesilesiyle yani avukatlık stajı yapmaları vesilesiyle oluşan hakkaniyete aykırı ücret sorununun çözülmesi gerektiği idi. O da şöyleydi: Olması gerektiği gibi, hâkim ve savcı yardımcılara yapıldığı gibi avukat stajyerlerine de bir yıl süreyle en az asgari ücret tutarında hazine den ücret tahsis edilmesi gerektiği yine Başkanım tarafından ifade edilmişti. Buradaki bu önerimizi, tekrar, siz Komisyonun değerli üyelerine sunmaktayız ki ikinci başlık olarak yasa teklifi maddesinde tane tane anlatacağımız ve önereceğimiz hususun kabulü de sizler açısından daha mümkün bulunacaktır.

İkinci başlığa geçtiğimde, yine bu teklif maddesine dair söylenmesi gereken ilk husus, Barolar Birliği olarak avukatlık stajı yapan, aynı zamanda kamu görevlisi olan kişilerin kurumuyla organik bağının ücretsiz izin sistemiyle ilk altı aylık dönemde kesiliyor olmasının memnuniyet verici olduğu ancak yeterli bulunmadığıdır. Takdir edersiniz ki avukatlık stajı bir yıl; ilk altı ayı -evet- mahkemeler yanında, ikinci altı ayı avukat yanında gerçekleştirilmektedir. Neden yeterli bulmadık bu kısmı? İkincil mevzuat uyarınca staj eğitimi, en az yüz yirmi saat ve ağırlıklı olarak avukat yanında staj yapılan dönemde gerçekleştirilmekte. Kamu kurumu personeli görevlilerinin avukatlık stajı yaparken ücretsiz izin sistemi şayet herhangi bir şartsız şekilde ikinci altı aya da sirayet edilirse az önce ifade ettiğimiz gibi yurttaşın hak arama özgürlüğüne katkı sunacaktır ve hukuk devleti ilkesine hizmet edecektir bu husus.

Bundan başka, madde metninde geçen ve şart olarak ileri sürülen kamu kurumu personelinin ancak stajını yaptığı sırada kamu görevini aksattığı hâllerde ücretsiz izin alması hususunda bu hâllerin kim tarafından belirleneceği ya da bu hâllerin ne olduğu yoruma açık olduğundan, yine Anayasa Mahkemesi kararında bu yasa maddesine ilişkin temelde verilen hukuki belirlilik eleştirisini karşılamadığını düşünmekteyiz. Kaldı ki hiçbir kamu görevi yok ki avukatlık stajının olduğu gibi... Takdir edersiniz ki avukatlık stajı hafta içi günlerinde ve mesai saatleri içinde yapılmakta, hangi kamu görevi bunların dışında yürütülüyor ki kamu görevi ile avukatlık stajı birbirlerine fiilen engel olmasın? Dolayısıyla, bu engel olma hâli de şayet yasa maddesi bu şekilde kalırsa hukuki belirlilik ilkesine aykırı olduğu gibi, Anayasa'nın 128'inci maddesinde belirtilen kamu hizmetine ilişkine maddeye de yine aykırılık teşkil edecektir. Hatırlayacaksınız, Anayasa Mahkemesinin ilgili kararının karşı oy gerekçelerinde de bu husus detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

Son olarak, yine madde metninde Cumhurbaşkanlığınca çıkarılacak yönetmelik öngörülmektedir. Bu yönetmeliğin çıkarılması esnasında Avukatlık Kanunu sistematiğine uygun şekilde kanunun 24'üncü maddesinde staj, esasen ve uygulamada barolar tarafından yürütüldüğü için yönetmelik çıkarılırken "Türkiye Barolar Birliğinin görüşü alınarak..." ibaresinin de eklenmesi gerektiği hususunu takdirlerinize sunuyoruz.

Üçüncü başlık olarak, tekrar ifade etmem gerekir ki şayet Komisyonumuzca uygun görüldüğü takdirde ücret verilmesine karar verildiğinde, kamu kurumu personelleri rahatlıkla ücretsiz izne ayrılacak avukatlık stajında ve az önce de ifade ettiğimiz gibi diğer grup stajyerlerle aralarındaki hakkaniyete aykırı durum ortadan kalkacaktır.

Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Takdire bıraktığınız kısım "olabilir" veya "olmayabilir" şeklinde mi?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ SERAY ŞENFER - Biz uzman olarak ancak takdire sunuyoruz Sayın Vekilim, o yüzden öyle ifade ettim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Şimdi, milletvekillerimizden, Komisyon üyelerimizden Sayın Özer konuşacak.

Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum bir kez daha.

Bir kere, öncelikle konuya şöyle gireyim: Barolar Birliği temsilcimiz bu denli uzun bir açıklama yaptığına göre demek ki Barolar Birliğine bu madde hazırlanırken hiçbir şey sorulmamış, hiçbir fikir alınmamış, görüşüne başvurulmamış. Zaten bu da temel sorunlarımızdan biri. Bir sivil toplum kuruluşu olan baroları ilgilendiren avukatlık mesleğiyle ilgili bir kanuni düzenlemeye gidiliyor ama Barolar Birliğinden hiçbir fikir, hiçbir görüş alınmıyor ancak burada Adalet Komisyonunda Barolar Birliği temsilcisinden bu fikirleri alabiliyoruz.

Şimdi, burada milletvekillerimiz var, daha önce siyasi geçmişli olan kişiler var, ben de yedi sene ilçe başkanlığı yaptım ama bunların hepsi siyasi görevler arkadaşlar. Bizim mesleğimiz, benim şahsım adına mesleğim avukatlık, dolayısıyla bu madde hakkında da birkaç cümle kurmak isterim.

Savunma hakkının teminatı olan avukatlık sadece hukuk fakültesi mezunu olmanız ve ardından staj yapmanız gibi teknik birtakım işlemleri yerine getirerek mümkün olmaz. Hukuk fakülteleri avukat yetiştirmez, hukuk fakülteleri hukuk formasyonu veren, hukukçu yetiştiren yerlerdir. Avukatlık mesleğinin öğrenilmesi ise gerçek anlamda bir stajla mümkün olacaktır ancak ne yazık ki avukatlık özülle bağdaşmayan düzenlemeler nedeniyle avukatlık stajı bir kurs ya da sertifika programına dönüştürülmüş, avukatlık mesleği de âdeta tercih dışı bir yan meslek hâline getirilmeye çalışılmaktadır.

Anayasa'ya aykırılık gerekçesiyle yeniden düzenlenen maddenin genel itibarıyla bakıldığında Anayasa Mahkemesi kararına uyumlu şekilde olduğu görünmekte ancak bazı belirsizlikler yine devam ediyor. Teklif edilen "Avukat yanında yapılacak staj sürecinde ise kamu kurum ve kuruluşu tarafından ilgilinin ifa ettiği kamu görevini aksatmayacak şekilde çalışma saatleri ile izin dönemleri ve süreleri düzenlenebilir. Ancak ifa edilen kamu görevinin niteliğinden dolayı aynı anda staj yapma durumunda kamu görevinde aksama ortaya çıkacağı hallerde avukat yanında yapılan staj sürecinde ilgiliye aylıksız veya ücretsiz izin verilebilir." hükmü, çalışma saatleri, izin dönemleri ve bunlarla ilgili sürelerin düzenlenmesini belirli sınırlarla değil yine birim amirlerinin inisiyatifine bırakmaktadır. Yani birçok maddede olduğu gibi bu maddede de bu eleştiriyi tekrarlıyoruz, burada da net olmayan muğlak ifadeler var. Avukatlık stajı, yönetmelikte yazıldığı gibi kesintisiz olduğunda ve yerinde yapıldığında anlam ifade edecektir; diğer türlü yapılan herhangi bir staj naylon stajdan öteye geçmez. Bu nedenle yapılacak stajla ilgili sınırları net olması gerekmektedir. Aslında başka bir meslekte çalışırken avukatlık stajı yapılabilir olması başlı başına bir sorundur çünkü avukatlık bir yan meslek değildir, avukatlık bir kamu görevidir arkadaşlar, bu da kanunda belirtilmiştir. Kanun teklifiyle ilgili getirilen düzenlemedeki ikinci altı aylık staj düzenlemesinde, ilk olarak kamu görevinin niteliğinden dolayı aynı anda staj yapma durumunda kamu görevindeki aksama durumunun netleştirilmesi açık ve net bir biçimde hangi görevleri ve kimleri kapsadığının kanun metnine yazılması ve idareye tanınan takdir yetkisinin daraltılması gerekir.

Bu nedenlerle görüşülmekte olan (2/2616) esas no.lu Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Özer.

Sayın Uçar, siz de Baro Başkanlığı yaptınız.

Buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

İki yıl önce bu yasa teklifi yine Adalet Komisyonunda görüşülürken, görüşülmeden önce, görüşüldükten sonra bizim karşı çıktığımız bir düzenlemeydi iki yönüyle. Az önce Sayın Vekilimin söylediği gibi, birincisi, avukatlık stajı bağımsız bir kamu görevidir; sadece avukatlık mesleği bağımsız bir meslektir, kamu görevidir. Staj yapılırken de herhangi bir meslekte çalışabilmesinin önünü açan düzenlemeyle iki yıl önce başlayan, şu an mevcutta uygulanan sistemin doğru olmadığını biz o zaman sık sık dile getirdik, defalarca söyledik çünkü avukatlık mesleği bağımsız bir meslek, bu avukatlık mesleği yerine getirilirken başka bir mesleğin yerine getirilmeyeceğini defalarca ifade etmiştik ama o dönem yasalaştı, yasalaştıktan sonra da itirazlarımızda ne kadar haklı olduğumuzu gördük.

Birincisi, nasıl bir haklılıktan bahsediyorum? Açık olmak gerekirse iktidara yakın olduğu görülen ya da iktidara yakın olan sendikalar içerisinde olan, sendikalara üye olan kamu görevlileri staj yapma noktasında çalıştığı kurumlarda bir kolaylıkla karşılaşabiliyorken, bir yandan avukatlık stajını yürütüp bir yandan mesleğine devam edebiliyorken EĞİTİM SEN gibi sendikalara üye olan kamu görevlileri maalesef çalıştıkları kurumlardaki amirlerinin izin vermemesi ya da kolaylaştırıcı bir rol üstlenmemesi sebebiyle bu stajları yerine getiremedi. Dolayısıyla biz, o dönem, yaklaşık 2 bin-3 bin kişinin stajı hem çalışarak, bir kamu görevini yürüterek hem de aynı zamanda stajını bitirerek bir şekilde kamu görevlerinde bulundukları kurumlarda daha üst makamlara, daha üst yetkilere getirilmesi amacıyla yapılan bir düzenleme olduğunu da söylemiştik; pratiğini de çok net bir şekilde gördük ama Anayasa Mahkemesinin iptali üzerinden yeniden bir düzenleme yapılıyor ve bu yeniden düzenleme şunu söylüyor: "Kamu kurumlarında çalışan stajyer avukatların staj yaptıkları süreç içerisinde ücretsiz izinli olmasının önünü açan bir düzenleme." Aslında biz, özü itibarıyla temel olarak zaten bir stajyer avukatın herhangi bir kurumda çalışmasına karşı olduğumuzu, staj süresi boyunca herhangi bir kurumda çalışabilmesinin önünü açan düzenlemelerin, geçmişteki

düzenlemenin de yanlış olduğunu söyledik; yine bunu tekrar ediyoruz. Dolayısıyla bu maddenin, bir kere, en başta bu yönüyle kanun teklifinden çıkarılması gerekmektedir.

İkincisi: Ayrımcı bir tutum ortaya koydu dedik çünkü bütün stajyer avukatların çalışmadığı, bütün stajyer avukatların iş bulamadığı ve ciddi manada özellikle staj boyunca hâkim ve savcı adaylarına nazaran çok ciddi sorunlarla karşı karşıya kaldığı ve bir yıllık süreci araf olarak nitelendirdikleri ve ciddi manada öğrencilikten sonra geçinemedikleri, ailelerinin destekleriyle stajlarını bitirmek zorunda kaldıkları, ciddi manada staj yapabilecek ofisleri bulamadıkları bir süreçte bir kısım stajyere bunun yolunu açıp bir kısmına bunun yolunu açmamak o dönemde haksızlıktır; söylemiştik, yine söylüyoruz. Tekrar ediyoruz: Eğer stajyerlere yönelik bir şey yapmak istiyorsak, samimiysek, olumlu bir düzenleme içinde olmak istiyorsak yapılacak şey bellidir. Nasıl ki bugün hâkim, savcılar için kamu görevi yürütüyorlar diyebiliyorsak avukatlar da kamu görevi yürüttükleri ve bağımsız savunmanın temsilcileri oldukları dikkate alınarak bütün stajyer avukatların da tıpkı hâkim, savcı adayları gibi, ekonomik sıkıntılarla karşılaşmaması için devlet tarafından ya da Bakanlık tarafından ya da uygun görülecek bir yöntemle en azından yaşamlarını idame ettirebilecek, geçimlerini sağlayabilecek bir ücret verilmesiyle ilgili düzenlemenin yapılması gerekiyor. Dolayısıyla burada sırf kamu kurumlarında -ki özellikle kolaylık sağlayacak olan kamu kurumlarından söz ediyoruz- çalışan stajyer avukatlar ile tüm stajyerler arasındaki bu ayrımcı tutumu geçmişten günümüze kabul etmiyoruz, doğru bulmuyoruz. Tekrar ediyoruz: Bir düzenleme yapacaksak bütün stajyer avukatların sorunlarını çözecek, gerçek anlamda bir hâkim, savcı adayına nasıl bakıyorsak stajyer avukata da aynı şekilde bakabilecek bir düzenlemeyi hep birlikte hayata geçirelim. Aksi hâlde, hâlâ bu noktada direnme, hâlâ bu noktada yasa teklifini devam ettirme, açıkçası, ilk söylediğim gibi tamamen iktidara yakın kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurların daha rahat izin aldıkları, daha rahat kolaylaştırıcı bir görev üstlendikleri bir süreçte ayrımcılığı devam ettirecek bir düzenlemedir. Stajyer avukatlar arasındaki sorunların, stajyer avukatların yaşadıkları sorunların, stajyer avukatların ekonomiyle boğuşmasının ve stajyer avukatların intihar ediyor olmasının önüne geçecek bir düzenleme değildir. Bu noktada, biz, bu maddenin geniş kapsamlı bir şekilde ele alınmasını ve bütün stajyer avukatların mağduriyetlerini, en başta ekonomik olmak üzere, ekonomik ve psikolojik yaşadıkları, yaşayacakları bütün sorunları ortadan kaldıracabilecek bir düzenlemenin yapılmasını önemsiyoruz. Bu noktada biz de bu maddenin geri çekilmesini, torba yasadan çıkarılmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyorum Sayın Uçar.

Şimdi, bir diğer Baro Başkanımız Sayın Uzun'a söz veriyorum.

Buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli komisyon üyesi arkadaşlarım, değerli milletvekilleri, Sayın Başkan; stajla ilgili problem, öncelikle, stajın Türkiye Barolar Birliğini düzenlemesi tahtında barolar aracılığıyla yapılıyor olmasında şartlarla kamu kurumunda çalışan ve hukuk fakültesini bitiren arkadaşlarımızın avukatlık stajını yapmaları sırasında ortaya çıkan temel bir engelden kaynaklandı ve bu konuda düzenleme yapılmasının mecburiyetini getirdi. Bu konuda yapılan ilk düzenlemede, bulundukları kurumda yaptıkları stajın avukatlık stajı sayılmasına ilişkin bir düzenleme getirildi ancak bu, diğer stajyerler ile kamu kurumunda çalışan ve stajının kamu kurumundaki çalışmasıyla sayılacak olan arkadaşlar arasında ciddi bir ayrıma neden oldu. Bunu aşmak için yapılan düzenlemelerde de staj süresince işinden ayrılmak durumunda kalan ve işine göre yaşamını kurmuş bulunan stajyer avukatların yaşamlarının olağanüstü etkilenmesine sebep olan bir durum ortaya çıktı. Neydi o durum? Bir kere, işinden bir yıl süreyle ayrılmak durumunda kalan stajyer, işiyle ilgili hem ekonomik hem de süresel sıkıntılarla karşılaştı. Bir yıllık ücretsiz izinlerle bu durumu aşmaya çalıştılar stajyer avukat arkadaşlar fakat sanıldığı gibi “Avukatlık stajı bir yıl süreyle yapılır.” denmesine rağmen bunun askı süreleri ve komisyon aşamaları nedeniyle bu bir yıllık süreyi aşan ve bir yıllık ücretsiz izin dönemine denk gelemeyen, bitemeyen hâller oldu, on dört on beş aya varan stajlar söz konusuydu. O nedenle, birincil sebep buydu.

İkinci kanuni düzenleme gerektiren sebep, avukatlık stajı ücretsiz izin alınabilecek hâller arasında da sayılı değildi, böyle de bir eksiklik vardı, bu gerekçeyle başvurularda idarenin bu konudaki talepten samimiyetine ve oradaki duruma göre karar vermesine sebep oluyordu. O nedenle, bir yıl süreyle yapılacak ya da on dört ayı bulacak süre içinde ücretsiz izinli sayılmasına olanak veren düzenleme olumlu ancak arkadaşlarımız, yaşam planları ve ücretlendirmeleri konusunda, bu konuda büyük bir boşluğa düşüyorlar. Takdir edersiniz ki kendi aile ekonominizi düzenlediğiniz staj döneminde bir yıl ya da on dört ay gibi ücretsiz izin aldığınızda bütün planlarımız altüst oluyor ve o güne kadar getirdiğiniz yaşamda hazırda hiçbir şeyiniz yoksa karşılayamıyor, var ise bile gelecekle ilgili kaygılarınızı artıran bir giderle karşı karşıya kalıyorsunuz. Bu staj süresinin ücretsiz izne sayılmasını, bunun kesintisiz olarak devam ettirilmesi hususunu, ücretsiz izin

nedenlerinin arasında sayılmasını olumlu buluyoruz ancak bundan daha temel bir problem var: Hukuk fakültesini ailesinin desteğiyle bir şekilde bitirmiş olan ve avukatlığı tercih edecek olan kişiler, avukatlık stajını istedikleri şehirde, Adalet Komisyonu bünyesinde yapabiliyorlar. Bu, genellikle ailelerinin bulunduğu yer şeklinde tercih ediliyor ama okulun bitmiş olması nedeniyle bir gelir getirici işe sahip olamamaları nedeniyle de hepimizin yaşadığı, yine ailenin eline bakmak gibi bir ekonomik gücü beraberinde getiriyor. Okul bitmiş, zaten aile okulu bitsin diye ya da bitinceye kadar tüm gayretini sarf etmiş, ondan sonra sanki okul bir yıl daha uzamış gibi staj döneminde de ailesinin eline bakan bir hâl; psikolojik olarak da stajyer avukat konumuna gelmiş bir kişinin artık ailesinin eline tekrar bakıyor olmasının yarattığı ciddi bir eksiklik. Bunu aşmak için Türkiye Barolar Birliğinin zaman zaman yaptığı, bazen adının “kredi” şeklinde nitelendirildiği ve daha sonra alınan küçük yardımlar var fakat bu konunun bu yönüyle de özel olarak ele alınması gereken bir yönü var. Biz kişinin kendisinin avukat olmasını sadece kişisel kariyeri açısından girdiği bir yol olarak göremeyiz.

Sonuç itibarıyla, avukat olacak arkadaşımızın, avukatlık kamu hizmetini devletimiz, ülkemiz adına yerine getirecek, ifa edecek bir pozisyonu oluyor. Staj döneminde hiçbir geliri olmadan bunu sürdürmek büyük güçlük taşıyor. Konunun bu yönüyle, sadece kamuda çalışan stajyer avukatlar için değil, bütün stajyer avukatlar için staj yaptıkları döneme mahsus olmak üzere, hâkim ve savcılarda olduğu gibi bir staj dönemi çalışmasını kamu adına ve devletimize hizmet adına yaptığının kabulüyle bir ücretlendirilmeye gidilmesi suretiyle tamamlanması mecburiyeti var. Yarın öbür gün bunla ilgili tekrar tekrar düzenleme yapmamak adına, bu konudaki düzenlemenin eksik olan bu yönünün tamamlandığı bir aşamaya getirdikten sonra burada müzakere edip görüşmenin daha doğru olacağına inanıyorum. O nedenle, kanun teklifinin 1’inci maddesinin barındırdığı eksikliklerden arındırılmak üzere, yeniden düzenlenip üzerinde çalışılmak üzere kanun teklifinden çekilmesini teklif ediyoruz.

Başkan Cüneyt Yüksel – Çok teşekkür ediyorum Sayın Uzun.

Sayın Bülbül’den sonra teklif sahiplerine ve varsa Adalet Bakanlığımızın ve diğer kurumların görüşlerini bu konuda onları da alacağım.

Sayın Bülbül, buyurun.

Süleyman Bülbül (Aydın) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Teklifin 1’inci maddesinin Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerini karşılamadığından dolayı yeniden geri çekilmesini arkadaşlarımız söyledi, buna katılıyoruz.

Bu konuşmayı ben -yedi yıla yaklaşan Anayasa ve Adalet Komisyonu üyesiyim- her Adalet Komisyonu toplantısında yapıyorum. Avukat nedir? Açtım Google’ı: “Avukat, hukuk eğitimi almış, yasal işlerde danışmanlık, temsil, savunma ve diğer hukuki hizmetler sunan bir kişidir. Avukatlar, genellikle mahkemelerde davaları takip eder, müşterileri için yasal dokümanları hazırlar, yasal tavsiyeler verir, anlaşmaları hazırlar ve müşterileri adına hukuki süreçleri yürütür.”

Avukat ne iş yapar? Bu soruya, ikinci soruya gelemiyorum çünkü avukatlık yan meslek hâline geldi, avukatlık diye bir meslek kalmadı. Öğretmen olan avukat oluyor, başka meslekleri icra eden avukat oluyor, onlar için her türlü kolaylığı tanıyoruz. Kamuda çalışan vatandaş hukuk fakültesine gidiyor, bitiriyor. Onun için ne yapıyoruz? Kolaylık tanıyoruz. Kardeşim, sen izin al, aldığın maaş sana yeter -yeterse- ücretsiz izin al, git stajını yap diyoruz. Böyle bir şey olabilir mi ya? Avukatlık gibi tarihe ilk çıkan meslek bu kadar ayaklar altına alınır mı? Bilecek kardeşim, hukuk fakültesine gittiği zaman vatandaş bilecek, TC vatandaşı ne olacağını bilecek; avukat mı olacak, hâkim mi olacak, savcı mı olacak. Ne olacak biliyor musunuz? Zabıta memuru oluyor, zabıta memuru. Biz işte, hukuk mesleğini bu hâle getirdik. Ankara Büyükşehir Belediyesi zabıta memurluğuyla ilgili iki hafta önce bir işe alım çalışması yapıyor, insan kaynaklarına avukatlar başvuru yapıyor, hukuk fakültesi mezunu, avukatlık stajını yapmış TC vatandaşları başvuruyor. Avukatlık mesleğinin geldiği nokta bu. Avukatlık mesleğini yan meslek hâline getiren... Ya, elimde bu da bulunsun, nasılsa stajda -Türkiye Büyük Millet Meclisi- ben mesleğimi idare ederim, ilk çıkan metinde kolaylıklar tanır diyor. Çıkardığımız yasa metni oydu arkadaşlar; kolaylıklar tanımak, kamu kurumu kolaylıklar tanıyacak stajında. Böyle bir şey olabilir mi? Biz, barodayken sınavın eksiksiz ve devam etmediğinden dolayı kaç kişinin stajını yaktık biliyor musunuz, kaç kişinin yaktık? Yani yan meslek, yan meslek, yan meslek. Ya, avukatlık mesleği eğitim bir. Hukuk fakülteleri kaç tane var? 92 hukuk fakültesi var, bazı üniversitelerin burslu bölümleri olduğundan bölüm 113. 92 profesör var mı, bakınız. Yok, yok. Yani ben İstanbul Hukukta okurken Ordinaryüs Profesör -ceza hukukçusu, rahmetli oldu- Sulhi Dönmezer vardı, ceza kürsüsünde bana okulda kalmamı söyledi ama biz memleketim memleketim dedik, döndük Aydın’a geldik; çalışmalara devam ettik, avukatlığa, çalışmalara devam ettik. O zamanki kürsülere bakıyorum ben, 6 tane medeni hukuk kürsüsü vardı İstanbul’da. Yani eğitim yok. 20 bin avukat, her yıl 20 bin avukat hukuk fakültesinden mezun oluyor arkadaşlar, her yıl 20 bin. Stajyerlere bakıyoruz, barolar çökmüş durumda. Zaten barolarda bu adli yardımda... Geçen senelerde çıkarmış olduğumuz bizim, devamlı “Hayır, bu böyle olmayacak.” dediğimiz çoklu baro anlayışıyla beraber ikinci barolara vermiş

olduğunuz adli yardım farklılıkları yüzünden Anayasa Mahkemesi iptal etti. O da dokuzuncu yargı paketinde bekliyor, hazır bekliyor düzenleyin diye bize kaldı, biz düzenlemeye çalıştık ama Genel Kurula gitmedi. Yani adli yardım ödenekleri üç yıl geriden geliyor arkadaşlar. Avukatın geliri ne? Uzlaşmacı, adliyede çalışan, asliye cezada ve sulh cezada çalışan kâtip arkadaşlara, polis arkadaşlara, başka meslekte bulunan mali müşavirlere, ne varsa kamu görevlisine... Yasa çıktıktan sonra değiştirmişsiniz, uzlaşmacı yapmışsınız, ekmek sağlıyoruz biz kamu çalışanlarına diye. Uzlaşmacı gibi en önemli hukuk nosyonu olması gereken bir bölümü, avukatlığın iş alanındaki mesleği vermişsiniz. Şimdi, çıkıyoruz, dokuzuncu yargı paketinde belirli bir süreden sonra, yasa çıktıktan sonra uzlaşmacı hukuk fakültesi mezunu olanlar olacak diyoruz. Yanlış dedik, yanlış olduğunu söyledik arkadaşlar. Avukatların iş alanlarını daraltıyorsunuz. Avukat bir bakıyor CMK'den, Allah soruşturma diyor; bakıyorum 1.528 görevlendirme, asliye ceza görevlendirmesi 2.640, ağır ceza 4.700. Avukatı adli yardıma ve CMK ücretlerine mahkûm ettik ya. Hepimizin bu konuda suçu var.

İlk önce avukatların iş alanlarını genişleteceğiz arkadaşlar. Bir avukat ekonomik ve sosyal anlamda özgür olmazsa o memlekette hukuk devleti olmaz, demokrasi ve özgürlükler yaşamaz. Biz avukatın yatı olsun, son model arabası olsun demiyoruz. Şu anda işçi avukatlar var, işçi avukatlar; 190 bin avukat içerisinde en az 60 bin işçi avukat var. Danışman olarak avukat alacağınızı söyleyin, bilgi verin baroya, kaç tane avukat size başvuracak milletvekilinin danışmanı olarak girmek için. Bir araştırın, neden girdiklerini araştırın. Temeli ne? Ekonomik sebepler. Bir avukatı home ofis olarak, büro masraflarını karşılayamam diye evine mahkûm eden anlayış hukuk devletinde olmaz. Bu çerçevede, avukat... Mezarda ölüyorsun. Aydın Barosunun geçen hafta kongresi vardı, orada emekli avukatların söyledikleri nokta şu: Ya, 12 bin lira maaş geliyor, 12 bin lira emekli aylığı geliyor. Ya, hâkim savcı emekli; birinci sınıfa ayrılan ayrı, birinci sınıfa ayrılmış altı yıl görev yapan ayrı. Ya, bari otuz yıllık emekli olmuş avukata birinci sınıfa ayrılmış bir hâkimin emekli maaşını sağlayalım. Ya, elinde bastonla duruşmalara giren avukatlar var arkadaşlar, eskiden böyle bir şey yoktu. Avukatın genci işsiz, ekonomik anlamda bir büronun ihtiyaçlarını karşılayamıyor, emekli açlık sınırının altında maaş alıyor. Aynı durumda olan stajyer avukatları stajyer hâkim ve savcılarla ayırıyorsunuz; avukat emeklilerini, hâkim ve savcı emeklilerini ayırıyorsunuz. Ondan sonra bir paket geliyor, bir bakıyoruz, Yargıtay üyelerine, hâkim ve savcılara, birinci sınıfa ayrılmışlara tazminat verelim; yüzde 15 mi olsun, yüzde 40 mı olsun? Bunu tartıştık, geçen Adalet Komisyonunda ya, bunu tartıştık ya. Yani avukatlar taş yesin, aynı meslek çerçevesinde çalışan, emek sarf eden, aynı eğitimi almış başka meslekte bulunanlar ne yapsın? Belirli noktalarda yukarıda kalsınlar. O bakımdan avukatların iş alanlarını genişletelim arkadaşlar, bu konuda çalışmalar yapalım. Bu "Avukatlık mesleği savunma mesleği, halkın noteri demek." diyor burada, Google'da "halkın noteri demek" diyor. Noterler Birliği Başkanımız burada. Yani zaten son zamanlarda yapmış olduğunuz düzenlemelerle, vermiş olduğunuz muhdeslerle, bir sürü açtığınız yerlerle noterleri de bir on seneye kalmaz avukatlar hâline getirirsiniz bu mantıkla çünkü noter karar vermiyor, avukat karar vermiyor. Kararı kim veriyor arkadaşlar, kararı kim veriyor? Kararı hâkim, savcı veriyor. Hâkim, savcı kararı veriyor, asker silahlı. Silahlıya, kararı verene destek ama halkın hukukçalarına, halkı savunanlara ne yapıyorsunuz? Ekonomik zorluklarla uğraştırıyorsunuz; işte, Can Atalay. Bir de siyaseti var bu işin. Siyasi olarak halkın avukatlığını yapmış, ta Soma'dan gelmiş, birçok toplumsal davalarda avukatlık yapmış Can Atalay niçin cezaevinde? Bunların yüzünden cezaevinde, halkın toplumsal davalardaki avukatlığını yaptığından dolayı cezaevinde Can Atalay yoksa başka bir şey değil. Bununla birlikte, Çağdaş Avukatlar Grubu Başkanı, meslektaşımız ve birçok avukat şu anda cezaevinde. Onların da burada haklarını savunmamız lazım, avukatlık mesleğini ifa ettikleri için şu anda cezaevindeler.

Arkadaşlar, bir de bir sorun var; her yıl 60 avukat şiddete uğruyor. Kadına yönelik şiddet, çocuğa yönelik istismar, avukata yönelik şiddet... Vatandaşın hakkını savunduğu için, mesleğini yaptığı için her yıl 60 avukat şiddete uğruyor. Bununla ilgili gelen bir şey var mı? Var mı Adalet Komisyonunda? Avukatın iş alanlarını genişletmek için yok, avukata yönelik şiddet için yok, o yok, bu yok ama hâkim, savcı arkadaşlar daha fazla tazminat alsınlar, onlar için var. Karar vericilere karşı Türkiye Büyük Millet Meclisinin artık bazı konularda hassasiyetlerini koruması lazım arkadaşlar; hukuk devletinin yolu budur. Bu nedenle, avukatların hakları konusunda dikkat çekmek isterim Sayın Başkanım. Bizler bu çerçevede vermiş olduğumuz yasa tekliflerinin de Komisyona inmesini istiyoruz, avukatların hakları konusunda.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Bülbül.

Şimdi açıklamaları yapmak üzere teklif sahibimiz Sayın Alan, buyurun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 16'ncı maddesindeki Anayasa Mahkemesinin iptali nedeniyle bu düzenleme Komisyonumuza gelmiş bulunmakta. Şimdi, Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği bölümler neler, sizlerle onu paylaşmak istiyorum.

“‘Kamu kurum ve kuruluşlarının kadro veya pozisyonlarında görev yapanlar da görevleri sırasında avukatlık stajı yapabilirler.’ ibareleri yönünden iptal talebinin, söz konusu personeli, diğ er avukat stajyerleri gibi 1136 sayılı Kanun'la Türkiye Barolar Birliğ i ve barolarca

belirlenen avukatlık stajına ilişkin yükümlülüklerinin tümüne de uymak zorundadır. Bu hususta kural, kamu görevlilerine diğer avukat stajyerlerine göre bir ayrıcalık tanınamamaktadır. Kuralda hangi kamu personelinin avukatlık stajı yapabileceğinin herhangi bir tereddüde yer vermeyecek biçimde açık ve net olarak düzenlendiği gözetildiğinde, kuralın belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir nitelikte olduğu anlaşılmaktadır. İptal talebinin reddine oy çokluğuyla.”

“İlgili birimlerce stajın yapılması hususunda gereken kolaylık sağlanır.” şeklinde olan üçüncü cümlesinin; kural, avukatlık stajı yapacak personelle ilgili birimlerce nasıl bir kolaylık sağlanacağına ilişkin ilgili birimlere yol gösterici nitelikte bir düzenleme içermemektedir. Bu durum avukatlık stajının yapılması sırasında sağlanacak kolaylıklarla ilgili birimlerin farklı ve keyfi uygulamalarına da neden olabilecek niteliktedir. Dolayısıyla kuralın belirlilik ve hukuk devleti ilkeleriyle bağdaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Anayasa’nın 2’nci maddesine aykırıdır. İptaline oy birliğiyle.”

Yine, belki biraz daha kısa okuyabilirim: “‘Bu fıkra ile ilişkin usul ve esaslar Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.’ şeklinde olan dördüncü cümlesinin; kural, kamu kurum ve kuruluşlarının kadro ve pozisyonlarda görev alanların görevleri sırasında avukatlık stajı yapabilmelerinin imkânına ilişkin usul ve esasların Adalet Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle belirlenmesini öngörmektedir. Kuralla Adalet Bakanlığınca tanınan yetki, sadece Adalet Bakanlığı hiyerarşisi içerisinde dâhil olan birimler yönünden değil Türk idari teşkilatına dâhil olan tüm birimler yönünden bağlayıcı nitelik taşıyan düzenleme ihdas edilmesini kapsamaktadır. Adalet Bakanlığının kendi hiyerarşisi altında bulunmayan birimleri de bağlayıcı nitelikte yönetmelik çıkarma yetkisiyle donatılması Anayasa’nın 123 ve 124’üncü maddelerine aykırıdır. Oy birliğiyle iptaline.”

Şimdi, elbette ki burada sayın vekillerimizin maddeye katkı sunmak açısından söylediklerinin her birine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Belki, maddenin kazuistik bir yöntemle yazıldığı konusunda da sayın vekillerimiz beyanda bulundular. Anayasa Mahkemesinin özellikle iptal gerekçeleri dikkate alınarak madde düzenlemesi yapıldığı için, ister istemez, bir şekilde kazuistik yani keyfiliği ortadan kaldıracak, belirlenebilir, öngörülebilir bir şekilde yazılması Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçelerinde olduğu için madde bu şekilde hazırlanmıştır.

Yine, madde, daha çok, insanların bu anlamda staj imkânını genişletici şekilde, bağlayıcı şekilde değil de... Biliyorsunuz, bizim avukatlık yaptığımız zamanlarda da buna imkân yoktu. Daha çok avukatlık stajını yapabilsinler, mesleklerini icra edebilsinler, hukuk fakültesini bitirenlerin sadece fakülteyi bitirip avukatlık mesleğini yapmamasını ortadan kaldıracak şekilde, Anayasa Mahkemesinin de iptal kararları doğrultusunda madde yeniden düzenlenmiş, Sayın Komisyonumuzun huzuruna getirilmiştir. Bu şekilde Anayasa Mahkemesinin kararlarına uygundur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Alan.

Adalet Bakanlığımızdan bir açıklama var mı?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım, sayın vekilimiz izah etti zaten, arz etti. Bizim ilave edeceğimiz bir husus yok Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, Barolar Birliğimizi de dinledik. Sizin var mı ilave edeceğiniz bir şey, Barolar Birliğimizin?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ SERAY ŞENFER – Ekleyeceğimiz bir husus yok Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Başka var mı arkadaşlar? Bu maddeyle ilgili söz almak isteyen var mı? Yok.

Peki, madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas no.lu Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 1’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Turan Taşkın Özer

Aydın

Karaman

İstanbul

Gizem Özcan

Cumhur Uzun

İnan Akgün Alp

Muğla

Muğla

Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Konuşma veya gerekçeyi okutmaya gerek yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinde yer alan “veya” ifadelerinin “ya da” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez

Zülküf Uçar

Hakkâri

Van

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Konuşma yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi 2'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 2- 1136 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 25- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce avukatlık stajına başlamış olanlar hakkında bu maddeyi ihdas eden Kanunla 16 ncı maddenin ikinci fıkrasında yapılan değişiklikten önceki hükümlerin uygulanmasına devam olunur.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Söz talep eden var mı 2'nci madde üzerinde?

Buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Sadece kayıtlara geçsin diye, 1'inci maddeye yaptığımız muhalefeti burada da yaptığımızı belirtelim; kayıtlara geçsin sadece.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Peki, tamam, teşekkürler.

Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas no.lu Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Turan Taşkın Özer

Aydın

Karaman

İstanbul

Gizem Özcan

Cumhur Uzun

İnan Akgün Alp

Muğla

Muğla

Kars

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Söz konusu teklifin 2'nci maddesi Anayasa'nın 2, 7, 123 ve 153'üncü maddelerine aykırıdır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan “devam olunur” ifadesinin “devam edilir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez

Zülküf Uçar

Hakkâri

Van

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Konuşma yok herhâlde.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

Şimdi 3'üncü maddeyi okutuyorum.

MADDE 3- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 52 nci maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Noterlerin tatil gün ve saatlerinde çalışması:

MADDE 52- Noterlerin tatil gün ve saatlerinde çalışmasına ilişkin usul ve esaslar, Türkiye Noterler Birliğinin mütalaası alınarak Adalet Bakanlığınca yürürlüğe konulan yönetmelikte düzenlenir.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Maddeyle ilgili söz almak isteyen var mı?

Sayın Ünver, buyurun.

İSMAİL ATAKAN ÜNVER (Karaman) – Sayın Başkan, maddeyle 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 52'nci maddesi, başlığıyla birlikte değiştirilmektedir. Noterlerin tatil gün ve saatlerinde çalışmasına ilişkin usul ve esasların, Türkiye Noterler Birliğinin görüşü alınarak Adalet Bakanlığınca çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmektedir. Getirilen bu düzenleme anayasal açıdan yetki devrinin sınırlarını aşan bir düzenlemedir. Kanuni olarak tatil gün ve saatlerinde yapabileceği işlemlerin neler olduğu belirtilmeden bu işlemlerin yönetmelikle belirlenmesine ilişkin Bakanlığa yetki verilmesi, Anayasa'nın 7'nci maddesinde belirlenen yetki devrinin sınırlarının aşıldığını göstermektedir. Maddenin mevcut hâli “Noterler tatil günlerinde ve iş günlerinin tatil saatlerinde ancak vasiyetname tanzim ve tasdiki veya gecikmesinde zarar umulan noterlik işlemlerini yapabilirler. Tatil gün ve saatlerinde iş yapılması sebebinin evrakta gösterilmesi ve bu işlemin yevmiye defterinin tatilden sonraki ilk numarasına kaydedilmesi zorunludur.” şeklindedir. Düzenleme, bu teklifle yürürlükten kaldırılmak istendiği için tatil gün ve zamanlarında hangi tür işlemlerin yapılacağı belirsiz hâle gelmektedir. Dolayısıyla, hukuki belirlilik ilkesini zedeleyen bir durum ortaya çıkmaktadır ve bu da noterlerin kamu idareleriyle birlikte çalışacağına ilişkin 51'inci madde hükümlerinin fiilen uygulanmayacağı anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, tatil gün ve saatlerinde yapılabilecek iş ve işlemlere ilişkin kanuni düzenleme yapılması gerekir.

Maddenin tekliften çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Sayın Düşünmez, buyurun.

ONUR DÜŞÜNMEZ (Hakkâri) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Biz de meslektaşımın değindiği şeyleri aynen, tekraren söylüyoruz. Şimdi, daha önce bu kanunla belirlenen çalışma saatlerine ilişkin düzenlemenin yönetmeliğe bırakılması aslında Adalet Bakanlığına sınırsız bir yetki verme anlamını taşımaktadır. Bu yönüyle hem Anayasa'ya aykırı bir kanun olarak addediyoruz hem de kanun yapma tekniğini tamamen lağvedilen bir düzenleme söz konusu. Biz, bu maddenin, noterlerin yıllardır beklediği beklentilerine karşılık bu yönlü olarak düzenlendiğini biliyoruz ancak eksik kaldığı noktaları, Anayasa'ya aykırılığı tekraren dile getirdik. Noterlerin yapmak istediği iş ve işlemlerin hafta sonu da gerçekleştirilmesi belki zaman açısından ve maddi olarak kendilerine bir kazanç sağlayacaktır ancak biz bu maddenin devamına avukatların da vekâletname düzenlemesi gerekliliğinin eklenmesini, ayrıca yine avukatların çok sıkıntı yaşadığı ihtar çekme durumlarının da avukatların çekebileceği kanuni düzenlemenin getirilmesini talep ediyoruz. Bu yönüyle yetki devri itibarıyla Anayasa'ya aykırı olan bu 3'üncü maddenin teklif metninden çıkarılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın Düşünmez.

Şimdi aramızda Noterler Birliği Başkanımız da var. Söz almak istiyor musunuz?

Buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Sayın Başkanım, sizi, heyetinizi ve hazırunu saygıyla selamlıyorum.

Bu madde talebimize uygun olarak düzenlendi, talebimizi karşılıyor; bir diyeceğimiz yok efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yani noterler memnun mu bu maddeden?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Evet zaten dört yıldır fiilen uygulanan nöbetçi noterlik var, onun altyapısı oluşturuluyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum Sayın İstemez.

Sayın Alan, buyurun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, bir cümleyle...

Noterlerin yaptığı iş ve işlemlerin çeşitlenmiş olması, hafta sonu çalışmalarının belli noktalarda da zorunlu hâle getirmiş oldu. Özellikle, araç satışlarının hafta sonları olması, araç pazarlarının hafta sonları kurulması, satış işlemlerinin hafta sonu yapıldığı takdirde “Pazartesi günü notere gideceğim, parayı erken aldım, geç verdim.” gibi bir sürü kötü niyetli insanların emellerine hizmet etmiş olması elbette ki bu noterlerin buradaki bu işin bir kısmının, oradaki düzenlemenin yönetmelikle Adalet Bakanlığına bırakılmış olması “Hangi işleme baksın, hangi işleme bakmasın.” şeklinde değil. Noterleri eski kanun gibi düşünmeyelim, sadece vasiyetname gibi yani insan kendini çok kötü hisseder “Öleceğim galiba, hemen bir noter bulayım, vasiyet edeyim.” diyebilirdi eski şeyde ama şimdi bütün işlemleri yapabilecek, herhangi bir işlem sınırlaması yok. Sadece oradaki hangi noterler, hangi sıralamalarla, hangi günlerle...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yani cumartesi ve pazar da koşup bir vasiyet yazdıracak diyorsun?

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Vasiyet de her şey de yani hangi günlerde, hangi gün ve saatte, hangi noterin nöbet çizelgesi vesaire gibi şeyler onlarla belirlenecektir. Burada herhangi bir sınırlama söz konusu değil, ihtarda çekebilecek, diğer işlemleri de tesis edebilecektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Çok teşekkür ediyoruz Sayın Alan.

Şimdi madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

1’inci önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas no.lu Noterlik Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Bülbül

İsmail Atakan Ünver

Turan Taşkın Özer

Aydın

Karaman

İstanbul

Gizem Özcan

Cumhur Uzun

İnan Akgün Alp

Muğla

Muğla

Kars

Gerekçe:

Söz konusu teklifin 3’üncü maddesi Anayasa’nın 2, 7, 123 ve 153’üncü maddelerine aykırıdır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 3’üncü maddesinde yer alan “ilişkin” ifadesinin “yönelik” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez

Zülküf Uçar

Hakkâri

Van

Gerekçe:

Anlam bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3’üncü madde kabul edilmiştir.

Şimdi 4’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 4- 1512 sayılı Kanunun 112 nci maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan “yıl Mart ayında” ibaresi “takvim yılı başından geçerli olmak üzere” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Söz talebi?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Sayın Başkan...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Kısa bir açıklama lütfen.

Buyurun Sayın İstemez.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Bu düzenlemeyi, mali yılbaşının -Türkiye Cumhuriyeti’nde- yıl başına alınmasından bu tarafa bekliyorduk. Uzun yıllar sonra gerçekleşti, bizim talebimizi karşılamaktadır. Aksi durumda devletin harç, damga, değerli kâğıtlar gibi bir sürü geliri yılbaşında artmakta, daha sonra bizim ücretimiz mart ayında arttığı zaman vatandaş tarafından sanki noterlere 2 defa zam veriliyormuş gibi bir algı oluşuyordu, şimdi onun önüne geçilmiş olacak.

Teşekkür ediyorum.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Memnunsunuz yani Başkanım?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Evet, memnunuz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, çok teşekkür ediyoruz.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 4’üncü maddesinde yer alan “başından” ifadesinden sonra “itibaren” ifadesi eklenerek değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez

Zülküf Uçar

Hakkâri

Van

Gerekçe:

Anlam bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4’üncü madde kabul edilmiştir.

Şimdi, 5’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 5- 1512 sayılı Kanunun 118 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Noterliklerde yapılan işlemler ve düzenlenen kâğıtlar sebebiyle ödenmesi gereken vergi, resim, harç, değerli kâğıt bedelleri, noterlik ücretleri ile diğer işlem giderleri nakit olarak veya banka kartı, kredi kartı ve benzeri kartlar kullanılmak suretiyle tahsil olunur.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, söz talebi? Yok.

Madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 5’inci maddesinde yer alan “sebebiyle” ifadesinin “nedeniyle” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez

Zülküf Uçar

Hakkâri

Van

Gerekçe:

Anlam bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5’inci madde kabul edilmiştir.

6’ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 6- 1512 sayılı Kanunun 119 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bir önceki aya ait beyannameler, her ayın ilk beş iş günü içinde hazırlanır ve aynı süre içinde ilgili dairelere verilir.”

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Söz alabilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, Noterler Birliği memnun değil herhâlde.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Sayın Başkanım, söz alabilir miyim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın İstemez.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Efendim, mevcut duruma göre biz harç ve damgayı, devlet alacaklarını on beş günde bir takip eden yedi iş günü içerisinde ödüyoruz. Yalnız kredi kartıyla ilgili tahsilatımız bundan aşağı yukarı dört yıl önce başladı. Bankalarda kredi kartındaki alacaklarımız uzun süre beklediği için anında tahsile kalktığımız zaman bizden yüzde 3,5-4 civarında komisyon kesiyorlar, bunu ödememek için bekletiyoruz, bekletince bu sefer ödemede sıkıntıya düşüyoruz. Bunu aşmak için ayda 1'e ilişkin düzenleme olsun istedik. Yalnız mevcut düzenlemede -az önce arz ettim- yedi iş günü içerisinde ödeme yapılıyordu, burada beş güne düşürüldü. Burada bir geriye gidiş var. Artı, bir de bankaların paramızı bloke olarak uzun süre tutmasından kaynaklı bu beş günün on iş günü olarak düzeltilmesini talep ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Bankacılık Kanunu'nda değişiklik...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Neden beş yapmışlar Başkanım, beşe neden indirmişler?

ORHAN KIRCALI (Samsun) – İş günü ya, beş iş günü.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, Adalet Bakanlığımızdan bu konuyla ilgili...

Sayın Alan, buyurun.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, Sayın Noterler Birliği Başkanımızın biraz önce söylediği gibi aslında maddede daha önceden ayda 2 defa, 1'i ve 15-16'sı şeklinde 2 defa yapılan şey hem bir yeknesaklık sağlanması, tek ay içerisinde tek hesabın olması, ödeme çeşitliliğinin artırılması vesaire gibi hususlar değerlendirilerek oradaki hadi yedi gün, beş gün elbette ki bunlar belli şekilde değerlendirmelerden geçirilmiştir. Burada bu huzurdaki düzenleme ayın 5'ine kadar, ilk beş iş günü içerisinde şeklinde düzenlenmiş. Burada da 15'indeki veya 2 defa olan kaldırıldığı için yapılan düzenleme usul ve yasaya uygun bir düzenlemedir. Bu şekilde hazırunun oylarına sunmuş oluyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyoruz

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Soru sorabilir miyim Noterler Birliği Başkanına?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun, tabii.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Çok kısa bir soru soracağım. Sayın Başkanım, bu kanun metinleri oluşturulurken sizin görüşlerinize başvuruldu mu?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Görüşlerimize başvuruldu tabii, istişare hâlindeydik, çünkü bizim taleplerimiz vardı, biz Bakanlığa arz ettik, öyle çalışma yapıldı.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Sayın Başkanım, şimdi de Adalet Bakanlığı bürokratlarına bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Noterlerle ilgili kanun metni düzenlenirken Noterler Birliği Başkanlığından başvuru yapıp bilgi, görüş alınıyor da avukatlarla ilgili düzenleme yapılırken Barolar Birliğinden neden görüş alınmıyor? Bir cevap bekliyorum sizden.

İNAN AKGÜN ALP (Kars) – Çok isabetli bir soru.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Komisyonu saygıyla selamlıyorum.

Her iki birimden de biz her zaman kanaat, görüş alıyoruz. Yalnız Noterler Birliği bu konudaki uygulamada yaşanan sorunları bize iletti, ilettikten sonra teknik çalışmayı sayın vekillerimiz, Noterler Birliği...

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) – Barolar Birliği iletmedi mi Sayın Genel Müdürüm, böyle bir şey olabilir mi?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Ben herhâlde ifade edemedim. Bakanlık yetkilisi Sayın Genel Müdürümüz benim soruma cevap vermiyor. Ben Sayın Noterler Birliği Başkanımıza sordum, dedim ki: “Sizden bu kanun metinleri düzenlenirken görüş alındı mı?” Kendisi de bana dedi ki: “Bizden görüş alındı efendim.” Biraz önce Barolar Birliğinin temsilcisine de sordum: “Sizden görüş alındı mı?” dedim “Bizden

alınmadı.” dedi. Zaten uzun uzun açıklamalar yaptı. Peşinden de Bakanlık yetkilisi Sayın Genel Müdürümüze sordum “Görüş alınıyor mu?” diye “Biz görüş alıyoruz.” dedi ancak Barolar Birliği yetkilisi görüş almadığınızı söylüyor. Ben de bunun sebebini merak eden, kanımca, isabetli bir soru sordum.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım, arz edebilir miyim efendim?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Ökmen.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Noterler Birliği uygulamadaki yaşanan sorunları bize iletiler. Biz de bu konuda sayın vekillerimiz kanun teklifini hazırlarken teknik bilgi olarak hem Adalet Bakanı olarak biz hem de Noterler Birliği olarak Başkanım ve Genel Sekreterimiz bu konudaki kendi ihtiyaçlarını arz ettiler ve sayın vekillerimiz bu konuda bir teklif hazırladılar.

Diğer yandan, 1’inci maddedeki kamuda görev yapanların avukatlık stajıyla alakalı Anayasa Mahkemesinin bir iptali var bir kanuni düzenlemede ve şu an devam eden stajyerlerin durumu var. Bu konuyu düzenleme zarureti ortaya çıktı. Bunu da hem vekillerimiz...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Yani ihtiyaçtan düzenlediniz.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – E, tabii iptal kararı üzerine sayın vekillerimiz...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Ve bir ihtiyaç hasıl olduğu hâlde Barolar Birliğine bu konuyla ilgili görüş sormadınız anladığım kadarıyla.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Sayın vekillerimiz bu iptali karşılamak adına böyle bir çalışma yaptılar, biz de teknik destek aldık.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Ben sorunun cevabını aldım, teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkanım, ben de bir şey söyleyeyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Bir saniye Sayın Vekilim.

Sayın Genel Müdürüm Noterler Birliğinin bahsetmiş olduğu beş günü on güne çıkarmak konusuyla ilgili de bir teknik bilgi verirsiniz.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Şu an, mevcut düzenlemeye göre bir ay içinde 2 kez beyanname veriyor. Hiçbir kurum devlete bir ay içinde 2 kez beyanname vermiyor. Bunun kırtasiye ve diğer iş gücü, iş kaybı sorunları da ortaya çıkıyor ve bu kredi kartlarından kaynaklanan da bir dönem uyumsuzluğu var. Bunu gidermek için böyle bir öneri getirildi Noterler Birliği tarafından ve sayın vekillerimiz de bunu beş iş günü olarak kabul ettiler. On gün noktasında hani devlete yatacak harcın gecikmesi söz konusu olabilir. Bu noktada Maliye Bakanlığıyla da bunu bir tezekkür etmemiz icap edebilir. Sayın vekillerimiz, imzacı vekillerimiz bu konuyu değerlendirecektir ve Komisyonumuz değerlendirecektir diye düşünüyorum Sayın Başkanım.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bir de Sayın Alan’a söz vereyim de ondan sonra size döneyim.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, takdir edersiniz ki burada 2 defa verilen beyannameyi biz 1’e düşürmüş oluyoruz. Burada Sayın Noterler Birliği Başkanımızın belirttiği aslında yediyi beşe düşürdünüz, on gün olsun gibi talebi... Peşin aldıkları kendisinde biraz bekliyor, Sayın Noterler Birliği Başkanımız şunu söylemiyor: “Peşin aldığımız bizde çok bekliyor.” demiyor veya “İşte, bankadan kredi kartıyla alacaklarımızı geç alıyoruz.” diyor. Biz, burada beş günü dikkate alarak aslında ortayı bulacak bir düzenleme getirmiş olduk. Yani peşin alan biraz bekliyorsa bankadan alan da birazcık erken ödüyorsa orta yolu bulmuş olduk. Bu nedenle yapılan düzenlemenin hakkaniyetli olduğunu düşünüyoruz. Bu şekilde Sayın Komisyonumuzun onaylarına, oylarına sunuyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, bu konuyu aslında şöyle.. Tabii, Noterler Birliği Başkanımız bugün ifade etti yani daha önce teklif sahipleri çalışırken görüş alınırken bu konu gündeme gelmemişti. Bunun tabii, mali boyutu olduğu için Maliye Bakanlığından da görüş alınması gerekiyor. Maliye Bakanlığından görüş alındıktan sonra Genel Kurula kadar bu konuyu tekrar değerlendireceğiz. O şekilde Genel Kurulda tekrar milletvekillerimizin takdirlerine sunarız.

Sayın Gürer, buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sayın Başkan, kayıtlara geçmesi için bir konuyu burada dile getirmek istiyorum çünkü burası Adalet Komisyonu. Biraz evvel sorduğumuz soruda Noterler Birliği Başkanı Bakanlıkla bu konuyu istişare ettiğini söyledi. Bildiğiniz gibi, kanun teklifi milletvekili tarafından getiriliyor, istişarenin milletvekili tarafından yapılması doğru oldu.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – O şekilde yapıldı zaten Sayın Gürer.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ayrıca milletvekili olarak birinci parti...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yok, o...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Özür dilerim, sözümü bitireyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Hayır, teklif hazırlanırken özellikle...

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Noterler Birliği Başkanının ifadesi üzerine söylüyorum.

Ayrıca şunu da söylemek istiyorum: Birinci partinin milletvekilleri kanun teklifini verdikleri sırada bakanlıklardan istedikleri teknik bilgiye sahip oluyorlar ama bizler aynı kanun teklifini vermek için bilgi istediğimizde bakanlıklar bize duvar oluyor.

O zaman şu tanımlardan bir vazgeçmek gerekiyor. Yalnızca iktidar partisi yani birinci partinin, çoğunluğa sahip olan partinin milletvekilleri verdiği kanun teklifleriyle ilgili bakanlıklar teknik destek verir, diğer milletvekillerine vermez. Yansıtırken, kamuoyuna anlatırken “Meclisteki milletvekili kanun teklifini verebilir.” noktasında bir yansıtma oluyor, o öyle değil. Aslında adını doğru koymak lazım. Bir an önce parlamenter sisteme geçip bakanlığın kendi gelip kendi kanununu savunacak noktaya gelmeli, soracağımız soruyu ona sormalıyız. Bu ucube sistemden de kurtulmalıyız diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, teşekkür ediyorum.

Adalet Bakanlığından var mı Sayın Gürer’e cevap?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Efendim, bu konu, başlangıçta arz ettiğim gibi Sayın Başkanım. Görüş alma noktasında Noterler Birliği talebini ilettiler efendim. 1’inci maddeyle alakalı da çalışma o şekilde, Anayasa Mahkemesinin iptal kararı doğrultusunda gerçekleşti.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Şimdi, madde üzerinde 1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesinde yer alan “ait” ifadesinin “ilişkin” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez

Zülfü Uçar

Hakkâri

Van

Gerekçe:

Anlam bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6’ncı madde kabul edilmiştir.

Şimdi, 7’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 7- 1512 sayılı Kanunun 189 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Araç sicil ve tescil sistemi veri tabanında yer alan bilgilerin 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun ek 18 inci maddesi çerçevesinde kişi ve kurumlarla paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına Türkiye Noterler Birliğince iki Türk lirası işlem katılım payı alınır. Bu miktar her yıl, bir önceki yıla ilişkin 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılarak uygulanır. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden katılım payı alınmaz. Katılım payından muaf olan diğer kişi ve kurumlar ile bu fıkranın uygulanmasına ilişkin hususlar yönetmelikle belirlenir.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, madde üzerinde söz almak isteyen?

Sayın Uçar, buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Düzenlemeyle araç sicil ve tescil sisteminde yer alan bilgilerin kişi ve kurumlarla paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına Türkiye Noterler Birliğince işlem katılım payı alınması sağlanmaktadır. Böylelikle hizmetin daha etkin ve sağlıklı verilebilmesinin amaçlandığı belirtilmiştir. Hâlihazırda araç tescil sistemindeki verilere herkes ulaşamamaktadır. Bu veriler, Türkiye Noterler Birliği tarafından Emniyet Genel Müdürlüğünün uygun görüşü alınarak yapılacak protokoller kapsamında paylaşılabilir. Ancak yurttaşların kendi talepleri üzerine kendilerine ait veya amaca uygun şekilde istenen başkasına ait bir bilginin metalaştırılması tarafımızca uygun görülmemektedir. Bu bilgi, özel bilgiler kapsamında olduğu için kamuya açık olmamakla birlikte, noter huzurunda yapılacak işlemlerde gereklilik arz ettiği meşru veya yasal dayanağı olan bir işlem amacıyla talep edildiğinde paylaşılmasında sakınca görülmeyen durumlarda zaten kamusal hizmet kapsamında ulaşılabilir olması gerekmektedir. Bu işleme ek bir ücret tarifesi uygulanarak sadece noterlerin ek gelir elde etmesi amacıyla ilgili değişikliğin yapılması partimiz tarafından uygun görülmemektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Uzun, buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, Komisyonumuzun değerli üyeleri; 7’nci maddede maddeyle araç sicil ve tescil sisteminde yer alan bilgilerin kişi ve kurumlarla paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına Noterler Birliğince işlem başına 2 TL katılım payı alınması öngörülmektedir. Araç tescil sistemindeki veriler 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun ek 18’inci maddesi çerçevesinde Türkiye Noterler Birliği tarafından Emniyet Genel Müdürlüğünün uygun görüşü alınarak yapılacak protokoller kapsamında paylaşılabilir. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden katılım payı alınmayacak ve katılım payından muaf olan diğer kişi ve kurumlar yönetmelikle belirlenecektir.

Burada öncelikle katılım payı alınmayacak kişilerin, kurumların kimler olduğuna ilişkin bir belirsizlik söz konusudur ve bu yönetmelikle yapılması uygun olan bir düzenleme değildir çünkü kanunen yapılmakta olan bir düzenlemede bunların da bu madde kapsamında sayılması yönetmelikle oluşabilecek aksaklıkların ya da kapsam belirsizliklerinin de burada, kanun metninde Meclisimizce öngörülmesi uygun olacaktır. Bu nedenle bir eksiklik görüyoruz.

Diğer yandan, yönetmeliğin kimin tarafından düzenleneceğine ilişkin bir...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Adalet Bakanlığı herhâlde ya...

CUMHUR UZUN (Muğla) – ..tanımlama yok Sayın Başkanım yani bunu nasıl düzenleneceği...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Genel Müdürüm, hızlıca bir açıklama yaparsa...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Efendim, burada öncelikle şunu arz edeyim: Araç sicil ve tescil işlemlerini Noterler Birliği yapıyor ve ciddi anlamda bunun da bir maliyeti var; ciddi anlamda yazılım ve donanım gerektiriyor. Bu anlamda şu an ücretsiz yapılan bir sorgudur bu. Bu kurumsal sorgulama işlemleri bu sistem üzerinden yapılacak. Kişiler zaten araç sorgulamasını, kendi aracı üzerindeki sorgulamayı e-devlet üzerinden kendisi yapabiliyor. Avukatlar ise UYAP üzerinden zaten ücretsiz olarak bu sorgulamaları bugün hâlihazırda yapabiliyor. Geriye kalıyor sigorta şirketleri gibi, bankalar gibi, araçların üzerinde herhangi bir tahdit olup olmadığının sorgulanması. Bunu sorgularken de yine Karayolları Trafik Kanunu’nun ek 18’inci maddesindeki kişisel veriler anlamındaki güvenceleri sağlamak kaydıyla yapılacak protokollerle sigorta şirketleri, reasürans şirketleri, diğer ihtiyaç ortaya çıktığında o şirketler buradan sorgulama yapabilecek. Sorgu yaparken de tabii ki burada bu maliyeti karşılamak adına cüzi miktar da -2 Türk lirası- bir sorgu ücret alınacak. Bu, protokollerle verilecek ama bunun esasları da yine Adalet Bakanlığının çıkaracağı yönetmelikte belirlenecek. Bu yönetmeliğe göre de Noterler Birliğinin ifade ettiği şekilde ilk iki sorguda ücret alınmayacak, üçüncü sorgudan sonra ücret alınacak.

Yönetmeliğe bırakmak durumundayız çünkü öngöremediğimiz, kanuna yazmadığımız ya da sonradan değiştirmemiz gereken komplikasyonlar ortaya çıkabilir çünkü bilişim çağındayız, ihtiyaçları öngöremiyoruz, burada bir yönetmelik yetkisi almakta fayda olduğunu düşünüyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Tatmin edici oldu mu?

CUMHUR UZUN (Muğla) – Bu sunum evet, elbette tatmin edici fakat bu tam da belirttiğimiz noktadaki belirsizliği artırıyor; yönetmelikte ihtiyaçlara göre yeni muaf olacakların zikredilmesine götürecektir.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Muaf olacaklar, zaten kamu kurumları muaf olacak Sayın Başkanım. Hani onun dışında “X şirketi muafır, y şirketi tabidir.” anlamında değil.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Bu yönünün yasayla düzenlenmesi ihtiyacı ya da yasayla düzenlenmemiş olması ileride bir aksaklığa neden olabilir, buna dikkat çekmek istiyorum.

Bir temel itirazım da şu: Buradaki 2 lira aslında üzerinde konuşulacak bir para değil fakat “sicillerin aleniyeti” diye bir temel hukuk ilkesi var, bu sicillerin...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Bunlar, bu siciller gizli efendim, herkes her istediği kişinin aracına ulaşamıyor burada. Yani Karayolları...

CUMHUR UZUN (Muğla) – Şimdi, bu siciller, trafik sicilleri değil mi?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Evet efendim.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Trafik sicilleri aleniyet taşıyor mu?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Taşıyor efendim, tapu gibi değil bunlar.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Ama bakın, sicillerinin tutulma sebepleri hem mevcudun kayıt altına alınması hem de ilgililerin o sicillerden istifade etmesi temeline dayalı.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Öyle kişisel verilere sirayet eder. Orada herkes herkesin aracını sorgulayacak olursa... Karayolları Trafik Kanunu’nun ek 18’inci maddesinde bile sınırlanmış, burada da sınırlamamız gerekir. Herkes başkasının aracını sorgular, bakar, eder; o da kişisel veriler anlamında bize...

CUMHUR UZUN (Muğla) – Ama 2 lirayı verince bu meşru hâle gelmez ki.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Hayır, kurumsal olarak sigorta şirketleri sadece kendi işlemiyle alakalı bir iş yapabilir.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Sicillerdeki durum öyledir. İlgililerine aleniyet arz eder, herkese değil. İlgili olan trafik sicilinde, tapu sicilinde ilgisine istinaden onun aleniyetinden yararlanarak mevcut durumu bilir, görür ve buna göre kabul ediyorsa alır, almaz. Temel düzenlememizin esası budur. O nedenle bu ilkeye bir engel oluşturur mu, o gözle de bakılmasını ben öneriyorum.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım, uygun görürseniz biz bu gözle değerlendirelim. Benim şahsi kanaatim, sorun olmayacağı yönünde ama Noterler Birliği ile birlikte biz bir çalışma yapalım uygun görürseniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bir de Sayın Genel Müdürüm, bu “Yönetmelikle belirlenir.” diyoruz ama burada “Adalet Bakanlığınca yönetmelikle belirlenir.” ibaresini...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Noterlik Kanunu gereğince yönetmelikte yazıyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – “Adalet Bakanlığı” diye diğer maddelerin de var her hâlde öyle mi?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Var, var Sayın Başkanım, o yetki var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Peki.

Var mı söz isteyen?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Sayın Başkanım...

Vekilimizin bahsettiği -Sayın Genel Müdürümüz de söyledi- kişisel olarak zaten e-devlet üzerinden ücretsiz bir şekilde kendi aracını sorgulayabiliyor. Noterler Birliği Sistemi üzerinden sorgulama kurumsal bazda ama genel kamu idareleri sınıfı dışında olanlar; Genel Müdürün bahsettiği mesela bankalar, sigorta şirketleri. Bu gibi kurumlarla protokol yapmak suretiyle, o da Emniyet Genel Müdürlüğü ve Adalet Bakanlığının çıkaracağı yönetmeliğin uygulanmasını baz alarak yapılacak sözleşmeyle yapabiliriz.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Burada kendi aracınızla ilgili bir sorgu yapmanıza ihtiyaç yok. İlgili duyduğunuz araçla ilgili sorgulama sırasında bunun önemi var. Örneğin, satın almayı düşündüğünüz araçla ilgili bir sorgulama ihtiyacı var.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Orada gizlilik var, başkasının aracın sorgulayamazsınız.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Satın almak istediğimde mi?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Olsun, ruhsatı zaten ilgili de var, bakacaksınız.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Bence yanıyorsunuz. Trafik sicili bu konuda size o bilgiyi sunmak durumunda...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Herkes gider o zaman satın almak...

CUMHUR UZUN (Muğla) – Satın almak ilgisini ortaya koyduğunda mesela notere alıcı-satıcı birlikte geldiler, bir araç üzerinde anlaşmaya vardılar. O araçla ilgili üzerinde ne olduğunu sorgulamak istediğinde bunu cevaplamayacak mısınız?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Sayın Vekilim, şimdi sistem üzerinde aracın satışına engel herhangi bir kısıtlama varsa zaten müsaade etmez ve o iş olmaz, satış yapılamaz.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Siz ama onu söyleyeceksiniz.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Tabii, söylüyoruz, diyoruz ki...

CUMHUR UZUN (Muğla) – E, bu bir sorgulama işte.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Mesela, diyelim ki rehin var, icranın haczi var veyahut da başka bir kısıtlama var, maliyenin diyelim ki alacağı var, bundan dolayı sistem izin vermiyor zaten. İlgililere diyoruz ki...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Siz onu sorgulayabiliyor musunuz Sayın Başkan?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Biz mi?

Sisteme girerken sistem zaten bu tür engel varsa satışa izin vermiyor ve biz onu görüyoruz. İlgilisine diyoruz ki: Yapamama sebebimiz bu, gidin bunu çözün, gelin. Yani bu, başkasının araçlarını kontrol etmek, denetlemek ya da işte verilerine girmek... Kişisel verilerine de girer yani araç sicilleri gizlidir.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Ben o zaman daha net soruyorum: 2 lira ücret almak kaydıyla yapacağınız sorgulama nedir?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Az önce söyledik, sigorta şirketleri gibi, banka gibi kurumsal olarak ihtiyaç duyup da bizimle protokol yapanlara vereceğimiz verinin karşılığı.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Bu verilere, sizin tabanınıza erişmek için verilecek bir şey.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Evet, evet, tabii.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Görüyorsa, ona aleniye bize niye değil orayı anlamadım.

Yani siz o zaman kişisel verileri görüyorsunuz ve bankalara, sigorta şirketlerine protokollerle 2 lira karşılığında verebiliyorsunuz.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Biz görmüyoruz, siz yanlış anlıyorsunuz Sayın Vekilim.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Evet, doğru anlamak istiyoruz.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ BAŞKANI ABDULLAH İSTEMEZ – Biz açıp da bakmıyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yani anlamak için Genel Sekreterimiz, Noterler Birliği Genel Sekreteri buyurun.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Ayhan Tosun, Noterler Birliği Genel Sekreteriyim.

Sayın Başkanımızı ve hazırunu saygıyla selamlıyorum. Açıklığa kavuşturmak için birkaç hususu ifade etmek istiyorum.

Taşınmaz sicillerinin aleniyet ilkesini hepimiz biliyoruz. Tutulan sicillerin hepsinin aleni olduğu sonucuna bu bizi götürmüyor. Karayolları Trafik Kanunu’nda çok açık düzenleme var. Açıkçası ben de ilk konuya vakıf olduğumda taşınmaz sicili daha önemli, aleniyken neden bu aleni değil? Ama kanuni düzenleme bu. “Trafik kayıtları, sicilleri gizlidir.” diye Trafik Kanunu’nda çok açık hüküm var. Şimdi, bu nedenle herhangi bir kişinin kendine ait olan aracı -Başkanımızın da ifade ettiği gibi- e-devletten kendi e-devlet şifresiyle girerek “araçlarım” diye sorgulayabiliyor. Bizim Noterler Birliği olarak e-devlet üzerinden verdiğimiz birtakım hizmetler var. Birincisi araçlarının sorgulanması. İkincisi, noterler tarafından verilmiş mirasçılık belgelerinin sorgulanması. Üçüncüsü de Noterlik Bilgi Sistemini kurup TNBS’ye kaydettiğimiz 2016’dan sonraki vekâlet sorguları.

Sayın Vekilimizin sorduğu soruya gelince: “Siz bu sorguyu kime niye yaptırıyorsunuz o zaman?” Şimdi, bir aracı sigorta yapabilmeniz için o aracın plakasıyla plakanın dışında, işte, sahibinin T.C. kimlik numarasıyla sisteme girmeniz lazım. Siz eğer sisteme girmezseniz o aracın ağırlığını, koltuk sayısını -varsa tadilat değişebiliyor çünkü- yılını, motor hacmini, hiçbir şeyi göremezsiniz. Artı, kaza yapıp yapmadığını da göremezsiniz. Bu da sigortacılar açısından bir risktir. Bu da sigorta primini etkileyebilecek bir bilgidir.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Çok affedersiniz, ben araç alırken de bu bilgileri öğrenmek istiyorum. Bu da, bir aracı alırken edineceğim bilgiler de benim açımdan bir risktir. Yani sigorta şirketi vatandaşın daha önemli hâle mi geliyor?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Hayır, onu da kanun çözmüş durumda. Ticaret Bakanlığı çıkardığı yönetmelikle “ekspertiz raporu alınma” diye bir usul getirildi. Ekspertiz raporu almanızın getirdiği fayda da tam da bu sizin söylediğiniz şey.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Sigortaya şirketi sigorta yaparken alamıyor mu ekspertiz raporu?

CUMHUR UZUN (Muğla) – Ya da eksper görebiliyor mu sizdeki kayıtlarını?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Hayır, eksperler göremez.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Sigorta şirketi o ekspertiz raporunu alamıyor mu? Niye notere sorgu yaptırmak ihtiyacı hissediyor?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Nasıl, alamıyor mu? Bizde onda sorgu yaptırmasına gerek yok.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Ama biraz önce Noterler Birliği Başkanımız dedi ki: “2 lira karşılığında yapacağımız iş bu.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Hayır, hayır, onu ekspertiz için kullanmadı. Yani bu sigortayı yaptırabilmesi için, aracın gerçek durumuna göre sigorta işlemini yaptırabilmesi için aracın o bilgilerine ulaşması gerekiyor. O bilgilere ulaşabilmesi için de Türkiye Noterler Birliğinin bilişim sistemine protokol imzalamak kaydıyla giriş yapması gerekiyor. Bu protokollerde de gerek Karayolları Trafik Kanunu’nda gerekse Noterlik Kanunu’nun 198/A maddesiyle biz, bu bilgileri ancak Noterlik Kanunu’nun 198/A maddesi kapsamında paylaşıyorsak, protokolü Adalet Bakanlığının onayıyla ancak yürürlüğe koyabiliyoruz. Kimle protokol yapacağımızı ve bu protokolün kapsamının ne olacağını Adalet Bakanlığıyla beraber belirliyoruz. Karayolları Trafik Kanunu kapsamında bir paylaşım yapacaksak da o zaman hem Adalet Bakanlığının hem de İçişleri Bakanlığının bu konuda protokole onay vermesi gerekir.

Devamını söyleyeyim: Banka bir araçla ilgili rehin koyacak veya rehin varsa rehini kaldıracak, biz bunları elektronik ortama taşıdık. Eskiden rehin koymak için banka memuru gidip bunu noterden yaptırıyordu hem yol hem emek hem de masraf daha fazlaydı. Noterlik Bilgi Sistemini kurduktan sonra bu rehinlerin konulması ve kaldırılması da yine Türkiye Noterler Birliğinin TNBBS veya ARTES sistemi üzerinden yapılan sorguyla yapılabilir hâle geldi. Bizim sorgulattıklarımız işte tam da bunlar.

Aracın satışı sırasına gelince, aracı satacağınız zaman çok değişik yöntemler var, işte, bu kaza yapmışlarsa şimdi aklıma gelmedi.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Tramer.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Evet, onun ismi aklıma gelmedi. Teşekkür ederim.

Tramer üzerinden bunu sorgulayabiliyor insanlar ama ben size aracımı satacağım zaman siz bu sorguyu yapabilirsiniz. Ticaret Bakanlığının çıkarttığı yönetmeliğe göre aslında zorunlu olan ekspertiz uygulamasını yapıp aracın görünen görünmeyen, ayıplı veya gözle görünen bütün bilgilerini, verilerini size rapor hâlinde verirler, ondan sonra da bir problem çıktığında ekspertizin sorumluluğu ortaya çıkar.

Şimdi, biz gittik, bunları yapmadan gittik, gittiğimiz zaman, satıcının ruhsat ve kimlik bilgileriyle sisteme giriliyor, noter tarafından giriliyor. Noter tarafından girildiğinde bize çok kısa beş saniyelik bir işlem, üç dakikalık bir işlem gibi geliyor ama girdiği zaman sistem gidiyor Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün sisteminden kişinin kişi bilgisini sorguluyor “Bunu veren şu T.C. kimlik numarası gerçekten Ayhan Tosun mu?” diye. Dönüyor, bu sefer aracı sorguluyor bizim Emniyetin sisteminden “Bu araç ona mı ait?” diye. Ondan sonra, dönüyor, şimdi, geliyor “Bunun motorlu taşıtlar vergisi ödenmiş mi?” diye gidip bir sorgu yapıp geliyor, dönüyor “Muayenesi yapılmış mı?” diye sorgu yapıp geliyor, dönüyor “Trafik cezası var mı?” diye sorgu yapıyor. Eğer ilk tescildeyse “ÖTV’si, KDV’si yatırılmış mı?” sorgusunu yapıyor veya “Rehin, haciz var mı?” sorgusunu da yapıyor, Başkanının biraz önce ifade ettiği şey de tam burada buydu, bunlardan bir tanesi eksik olduğunda dönüyor alıcıya ve satıcıya noter diyor ki: “Motorlu taşıtlar vergisini yatırmadınız, bunu yatırın, gelin.” “Sigortası yapılmamış veya muayenesi yapılmamış.” diye o bilgilere o aşamada dönüyoruz Sayın Vekilim.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Ama sorgu bu değil.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Nasıl?

CUMHUR UZUN (Muğla) – Burada bahsedilen sorgu bu değil.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Yok, hayır, siz sorduğunuz için sorguyu izah ettim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Ben noterlerin hangi sistemle çalıştığını biliyorum, soru o değil.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Sorgu biraz önce izah ettim. Sigorta şirketi sigorta yaptırabilmek için bizim sistemimizdeki o araca ilişkin bilgilere girip alabilmesi için...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Veya bankalar.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Veya bankalar, aynen öyle.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Yani şunu söylüyorsunuz: Bu madde...

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Biz sorguyu Adalet Bakanlığına da yaptırıyoruz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Benim anladığım şu: Bu madde sigorta şirketleri ve bankalara bir kolaylık sağlanabilmesi adına...

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Aynen öyle.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – ...Adalet Bakanlığının da müsaadesiyle, öyle dediniz.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Ve İşleri Bakanlığının.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Ve İşleri Bakanlığının da müsaadesiyle sigorta şirketlerine ve bankalara kolaylık sağlanması adına mı...

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Sadece o değil.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Kamu yararı...

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Sadece o değil Sayın Vekilim, Adalet Bakanlığında da sorgu yaptırıyoruz biz. Şu anda...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Aynen öyle demediniz mi biraz önce?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Hayır, örnek vererek ilerliyoruz, devam edeyim, hepsini sayalım o zaman.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Saymayalım.

Bu madde bankalara ve sigorta şirketlerine...

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Sadece değil, hayır.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Vatandaşa faydası ne?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Herkese sorgu yaptırıyor, herkese derken protokol kapsamında kamu kurum kuruluşuna... Adalet Bakanlığında da bir sorgu yaptırır.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Ben geldim, “Şu aracı bir sorgulayın, 2 lira.” dedim, sorgulayacak mısınız?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Hayır, hayır öyle bir şey olur mu? Protokol diyorum.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Ne faydası var vatandaşa?

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Nasıl?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Vatandaşa faydasını soruyorum size şu an.

TÜRKİYE NOTERLER BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ AYHAN TOSUN – Sistemi yapamazsınız siz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Tamam ben daha sormuyorum, ben anladım, daha da sormuyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, Sayın Alan.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, öncelikle, şimdi, alıcı ve satıcı, her ikisi de e-devlet üzerinden sorgulamalarını yapabiliyor ve ücretsiz takyidatlarını da görebiliyor, her şeyi de görebiliyor. Burada sorun, bankalara veya sigorta şirketlerine kolaylık sağlamak değil. Şimdi, bankadan vatandaş, kamu tarafını söylüyorum şimdi, kamu hizmeti tarafını söylüyorum.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Dinliyorum Sayın Vekilim.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Bankalara kredi için başvuran bir vatandaş, işte, aracıyla ilgili banka bir istihbarat yapacak, aracım var, evim var, belki onları teminat gösterecek. Eğer bu sistem olmadığı takdirde bankadan bir görevli gidecek, onu yapacak, onu edecek, bu kredi...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Neticede bankaya bir fayda.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Hayır, bankaya değil vatandaşa. Krediye bir maliyet olarak yazacak, diyecek ki: “Senin, işte, aracının ekspertizini yapan falanın gidiş geliş bedeli, emek bedeli, şu bedeli.” Bunların tamamı 2 liraya inmiş oluyor. Oradan bir uç vererek noterle hemen anında yapılıyor, bir zaman tasarrufu, vatandaş maliyetten kurtarıyor, sigortada veya bankada ekstra bir maliyet oluşturmuyor. Yani nihai hedef burada vatandaşın işini kolaylaştırmak, daha az bir zamanda daha verimli hizmet almasını sağlamak.

Öte yandan, şimdi, kişilerin alıcı, satıcının ekspertiz tarafını sordunuz. Sigortanın, bankanın sorduğu alanlar ile satımındaki alanlar farklı şeyler; birisi motorun gücünü ölçer veya motorun herhangi bir şekilde rektifiyeye ihtiyacı var mı, şuna ihtiyacı var mı, ona bakar; sigorta şirketi, banka ona bakmaz, modeline bakar, takyidat var mı, ona bakar, işte, şu var mı ona bakar. Dolayısıyla, onlar da ayrı ayrı şeyler. Yani ekspertiz tarafı, burada vatandaş yönünden işlerin hızlandırılması, zamandan tasarruf edilmesi ve çok ucuz bir maliyete yapılması. Yani buradaki 2 liralık şey, 2 lira da elbette ki bir IT yatırımı; orada çalışan personelle ilgili şeylere bir katkı, katılım payı olarak noterlere verilmesi düşünülen şeydir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Uluay, buyurun.

HALİL ULUAY (Kastamonu) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Burada, kanundan anladığım kadarıyla, şimdi, Karayolları 18’e de atıfta bulunuyor, trafik sicilleri artık noterlere devredildiği için... Dolayısıyla, bankalar ya da sigorta şirketleri trafik şubeden alacağı bilgileri zaten noterlerden alıyormuş, noterler de bunu bir külfet olarak kabul ettikleri için “Bari 1-2 lira alalım.” demişler. Yani zaten yapılan bir şey.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Bize böyle işin özünü anlat.

HALİL ULUAY (Kastamonu) – Artık 2 liraya bağlanacak.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Vatandaşa şöyle fayda, böyle fayda...

HALİL ULUAY (Kastamonu) – Anladık mı burayı?

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Biz anladık.

HALİL ULUAY (Kastamonu) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Peki, teşekkür ediyorum.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Bu 2 lira neye göre hesaplanmış?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez

Zülküf Uçar

Hakkâri

Van

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, konuşma yok herhâlde.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

2’nci önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas no.lu Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 7’nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 7- 1512 sayılı Kanunun 189uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Araç sicil ve tescil sistemi veri tabanında yer alan bilgilerin 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun ek 18inci maddesi çerçevesinde kişi ve kurumlarla paylaşılması karşılığında sorgu veya dönen kayıt başına Türkiye Noterler Birliğince ücret talep edilemez. Genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden katılım payı alınmaz.”

Süleyman Bülbül	İsmail Atakan Ünver	Turan Taşkın Özer
Aydın	Karaman	İstanbul
Gizem Özcan	Cumhur Uzun	İnan Akgün Alp
Muğla	Muğla	Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Söz konusu teklifin 7’nci maddesi eşitlik ilkesine aykırıdır ve kamu hizmetlerinin kural olarak ücretsiz olması gerekmektedir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi, 7’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7’nci madde kabul edilmiştir.

8’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 8- 1512 sayılı Kanunun 198/A maddesinin ikinci fıkrasının birinci cümlesine “yapılabilecek noterlik işlemleri” ibaresinden sonra gelmek üzere”, el yazısıyla imzalanarak hazırlanan ve güvenli elektronik imzayla Türkiye Noterler Birliğinin Bilişim Sistemine kaydedilen noterlik işlemleri” ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, madde üzerinde söz talebi? Yok.

1 adet önerge vardır, önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 8’inci maddesinde yer alan “hazırlanan” ifadesinin “düzenlenen” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez	Zülküf Uçar
Hakkâri	Van

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler. Önerge kabul edilmemiştir.

8’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8’inci madde kabul edilmiştir.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – 9’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 9- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- 1. Danıştay meslek mensupları ile savcı, tetkik hâkimi ve iç denetçi kadroları ekli (I) sayılı Kadro Cetvelinde düzenlenmiştir. Geçici 27 nci madde hükümleri saklıdır.

(1) SAYILI KADRO CETVELİ

KURUMU : DANIŞTAY

TEŞKİLATI : MERKEZ

ÜNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Başkan	1	1
Başsavcı	1	1

Başkanvekili	1	2
Daire Başkanı	1	12
Üye	1	96
Savcı	1	70
Tetkik Hâkimi	1-7	494
İç Denetçi	1-5	3
TOPLAM		679

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin çerçeve 9'uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Serap Yazıcı Özbudun

Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, var mı söz talebi?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Yani arkadaşımız gerekçeyi okuyabilir tekrar gerekirse, olur, evet.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Torba kanun yapma yöntemi hukuk devleti ilkesinin belirlilik unsurunu ihlal etmektedir. Komisyonumuza sunulan teklifin 9'uncu maddesi de torba kanunun bir parçası olup hukuk devletini ihlal etmektedir.

Maddenin gerekçesi anlaşılabilir bir biçimde kaleme alınmamıştır. Gerekçede Anayasa Mahkemesinin 4 Mayıs 2023, 28 Eylül 2023 ve 8 Kasım 2023 tarihli kararlarına referans verilmiştir. Bu kararlara konu oluşturan Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin ekli listelerinde Danıştaya ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Gerekçede bu tür AYM kararlarına referans verilirken kararlar ile teklifin ilgili hükmü arasında hukuki bağın kolayca kurulabilmesi için kararların paragraf numaralarının verilmesi gerekirdi. Bu yönüyle madde hukuk devletini ihlal etmektedir.

Maddeyle yeni kadrolar mı yaratıldığı, yoksa hâlen mevcut olan mesnetsiz kadrolara hukuki dayanak mı yaratıldığı anlaşılamamaktadır.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Yani bu sorularımın cevaplanmasını istiyorum, gerekirse biraz daha açayım.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Kısaca açarsanız.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Tamam.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Maddeyi okuduğumuzda Danıştay için ihdas edilen ve sayısı da az olmayan kadrolar olduğu anlaşılıyor. Gerekçeyi okuduğumuz zaman ise Anayasa Mahkemesinin 2023 yılında verdiği 3 ayrı karara referans var: 4 Mayıs 2023, 28 Eylül 2023, 8 Kasım 2023. Ben bu kararları okudum. Bu kararlar, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinin iptaline ilişkin kararlar ama bu kararların hangi hükmü dolayısıyla, hangi paragrafı dolayısıyla bu 9'uncu maddenin getirildiğini ben anlamadım; aradaki korelasyonu, bağı kuramadım, herhangi bir okuyucunun da kurabileceğini düşünmüyorum. Dolayısıyla, şunu görmek istiyorum: Orada atıfta bulunulan Anayasa Mahkemesi kararlarının hangi paragraflardır kanun teklifinin bu maddesinin hazırlanmasına sebep olan?

Dolayısıyla, bununla bağlantılı olarak sorum şu: Bu madde yeni kadrolar mı yaratıyor evvelce hiç olmayan? İkinci sorum şu: Yoksa Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği Cumhurbaşkanlığı kararnamesi Danıştayda belli kadroları mesnetsiz bıraktığı için, şu ana kadar mesnetsiz olan bu kadrolara yasal dayanak mı hazırlanıyor?

Bu sorularımın cevabını istiyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Hocam.

Danıştaydan var mıydı?

Genel Sekreter Yardımcısı Sayın Mıcanoğlu, buyurun.

DANIŞTAY GENEL SEKRETER YARDIMCISI SAİT MİCANOĞLU – Sayın Mıcanoğlu, Danıştay Genel Sekreter Yardımcısıyım.

Sayın Başkanım, iptal edilen Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde tetkik hâkimi 494 kadro adeti, savcı için 70, üye için daha fazlaydı ama üye için şöyle bir durum var: Danıştay Kanunu’nun Geçici 27’nci maddesinin (3)’üncü fıkrasında şöyle bir hüküm var: “Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla Danıştay meslek mensuplarının kadro sayısı yüz on altıdır.” (17)’nci fıkrasında “Danıştay meslek mensupları kadro sayısı doksana düşünceye kadar, boşalan her iki üyelik için bir üye seçimi yapılır.” Yani azalıyor. Şu an itibarıyla mevcut 112, mevcuda göre düzenleme yapılmış, yani yeni bir durum, kadro oluşturulmamıştır.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Yani bu bahsettiğiniz kadrolar hâlihazırda var.

DANIŞTAY GENEL SEKRETER YARDIMCISI SAİT MİCANOĞLU – Evet.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Yasal dayanağı mı yok bunların?

DANIŞTAY GENEL SEKRETER YARDIMCISI SAİT MİCANOĞLU – Cumhurbaşkanlığı kararnamesi iptal edilince kanunla düzenlenmek zorunda kalındı. Aynı hususlar yani bu kanun teklifinde var olan her şey daha önce iptal edilen Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde de vardı.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Vardı, tamam.

Şimdi, ben kayıtlara geçmesi için bir açıklama yapmak istiyorum Sayın Başkanım, söz verirsiniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Bakın, Anayasa’mızın 104’üncü maddesinin on yedinci fıkrası hukukçu olmayı gerektirmiyor. Okuma yazma bilen herkes için çok açık, diyor ki: “Cumhurbaşkanlığı kararnameleri yürütmeye ilişkin konularda hazırlanır.” Peki, Danıştay yürütmenin bir unsuru mu? Yani Türkiye’de çıkalım sokağa, anket yapalım, herhâlde ortalama yurttaş Danıştayın bir yargı kurumu olduğunu bilecektir. Hâliyle, Cumhurbaşkanlığı sarayında, Hukuk Politikaları Kurulunda görev yapan hukukçu arkadaşlarımız bunu evleviyetle bilecektir. Dolayısıyla, bu açık hükme rağmen Danıştaya ilişkin kadroları Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenleyip bu kararnameyi Cumhurbaşkanının imzasına sunmak, çok açık bir biçimde bilerek ve isteyerek Anayasa’nın ihlalidir ve bu yolla hem Anayasa Mahkemesi meşgul edilmiştir hem de şu anda yasama organı meşgul ediliyor.

Dolayısıyla, daha önce de belirttim, bu Hukuk Politikaları Kurulunda kaç kişi çalışıyor? Biz bilmiyoruz. Ben bu konuda Sayın Cevdet Yılmaz’a bir soru önergesi verdim ve bu kurullarda kaç kişi çalıştığını, bu danışmanlara tek tek verilen brüt ücretin ne olduğunu, bunlara ayrıca makam otomobili tahsis edilip edilmediğini, bu kişilere ayrıca sekreteryah tahsis edilip edilmediğini sordum ve sorularımın hiçbirine cevap alamadım.

Bakınız, bütçeye ciddi bir yük getiriyor bu kişiler ama yapmaları gereken işi layıkıyla yapmıyorlar, devletin diğer organ ve makamlarını meşgul ediyorlar. Kayıtlara geçmesi için söylüyorum, bunların daha doğru bir biçimde ele alınması gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Peki, teşekkür ediyorum.

Adalet Bakanlığımızdan...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Efendim, isterseniz ben arz edeyim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Aslında ben de şunu söylemek istiyorum Sayın Hocam’a: Yani Cumhurbaşkanlığı Hukuk Politikaları bunları yapıyormuş gibi anlatıyorsunuz ama Cumhurbaşkanlığındaki işleyişte -yanılmıyorsam- idari işler bu işleri yapıyor.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – O zaman kusur onların.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yani Hukuk Politikaları...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Daha çok “tweet” atıyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Yani politikalarda kimlerin olduğu belli Hocam, siz sanki orada sayı belli değilmiş gibi konuştunuz ama hepsi belli zaten.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Tamam Sayın Başkanım, bakın, buradan yine aynı yere geliyoruz. Bakın, bütün devlet organ ve makamlarını işgal eden herkes bundan ve biz vebal alıyoruz. Hepimiz Anayasa’nın üstünlüğü ilkesini dikkate almak zorundayız. Eğer almıyorsak kasıtlı veya dikkatsizlikle, bu Anayasa’nın ihlalidir. Bu hükümler boşuna yazılmış hükümler değildir. Dolayısıyla, ister Hukuk Politikaları Kurulu üyeleri olsun, ister danışmanlar olsun, ister oradaki hukuk müşavirleri olsun ortalama bir yurttaşın anlayacağı bir hükmü onların anlamamış olmasını ben gerçekçi bulmuyorum. “Yürütmeye ilişkin konularda.” diyor Anayasa, çok açık. Danıştay yargı organının bir parçası. Bunu ben anlıyorsam, hukuk müşavirliğindeki arkadaşların anlamamasının bir mazereti var mı? Onlar da hukukçu, ben de hukukçuyum. Burada ihtilaf yaratacak bir problem var mı? Ve bütün bu kişiler, sıfatları ne ise devletten maaş alıyorlar. O maaşların kaynağı bizim vergilerimiz. Dolayısıyla, bu vergilerin bu biçimde israf edilmesini ben bir yurttaş olarak ve bir milletvekili olarak önlemek zorundayım çünkü bizim buradaki vazifemiz bu memlekette yaşayan bütün bireylerin menfaatlerini korumak.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Buyurun Genel Müdürüm.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Ben kısaca şöyle arz edeyim Sayın Başkanım: Buradaki ihtiyaç Anayasa Mahkemesinin 2 tane iptalinden kaynaklandı. Birincisi, Bakanlıkta yeni kurulan Mağdur Hakları Dairesi Başkanlığına kadro alınırken Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle alındı ve Hâkimler ve Savcılar Kuruluna tetkik hâkimi ve müfettiş kadrosu alınırken de -ihtiyaca binaen- Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle alındı 2018 yılından sonra. Bunları Anayasa Mahkemesi iptal etti. Bu iptalleri gördükten sonra, henüz, şu an ne Danıştayda ne Yargıtayda ne Sayıştayda ne hâkim, savcıların kadrolarında bir iptal var ama onlar da yeni sisteme göre, Cumhurbaşkanlığı kararnamesi şekline dönüştüğü için yeni sistemde biz de iptali beklemeden, herhangi bir iptal söz konusu olmadan hepsinin kanuni dayanağını oluşturalım diye bu teklife bunlar önerildi efendim. Yoksa Danıştayla ilgili bir iptal yok.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Deminki arkadaşımızın açıklamasıyla farklılık arz etti.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Bir yanlış anlaşılma oldu herhâlde, yanlış şey yaptı arkadaşımız. Danıştayın bir iptali yok, Yargıtayın bir iptali yok, Sayıştayın bir iptali yok. Biz diğer iptalleri örnek alarak, emsal alarak bunları da huzura getirdik ki kanuni dayanak oluşsun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Peki, o zaman şu soruyu sormak istiyorum: Burada bahsi geçen toplam sayı yeni ihdas edilecek karo mu?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Yeni bir ilave kadro yok, Yargıtayda da Danıştayda da Sayıştayda da yeni bir kadro ihdası yok. Şu anki fiili kadroları alıyoruz Sayın Başkanım. Bir tek hâkim, savcı kadrosu bakımından ihtiyaç olan ilave kadro alındı. Bu da önümüzdeki beş yıllık ihtiyaca binaen bir perspektifle bakıldı ama bunlar kullanılmayacak Sayın Başkanım.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Peki, ben bir şey sorabilir miyim?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Buyurunuz.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Şöyle mi anlamalıyım: Bu konuyu düzenleyen bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesi de var, daha iptal edilmedi, iptal edilmesi bekleniyor. O iptal kararı dikkate alınarak yani muhtemel bir karar dikkate alınarak bu...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Evet.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Ama eleştirim aynı yere geliyor.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Aynı yere ama Anayasa Mahkemesinin tespitinden hareket ettiğimizde kanuni dayanağını hâkim, savcılarının...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Tamam ama sonuç olarak bakın...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Bakın, aslında akademi kanununu da akademiye ilişkin Cumhurbaşkanlığı kararnamesini de iptal etti. Orada ne hâkim, savcıların dosyaya nasıl bakacağı var ne bir şey var; sadece akademinin teşkilatına ilişkin bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesi. Hâkimlerin eğitimine ilişkin bir teşkilatın da kanunla düzenlenmesi

gerektiği gerekçesiyle Anayasa Mahkemesi onu da iptal etti ve huzura yakın zamanda Adalet Akademisine ilişkin kanun teklifi de gelecek Sayın Başkanım. Anayasa Mahkemesinin bakış açısı bu. O nedenle bu düzenlemeleri huzura getiriyoruz biz.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Peki, bu doğru bir kanun yapma tekniği midir? Şunu sorayım: Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazete’de yayınlanarak kamuoyuna açıklanıyor, Anayasa’nın açık emri var, Resmî Gazete’de yayınlanmayan Anayasa Mahkemesi kararları açıklanamaz. Peki, şunu mu anlamamız lazım: Bu kararlar verildi, biz bilmiyoruz, vatandaş bilmiyor, kimse bilmiyor ama siz biliyorsunuz.

ADALET BAKANLIğI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Emsal 2 tane Anayasa Mahkemesi kararı var. Onları emsal alarak biz diğer hâkim, savcıların kadrolarında kanuni dayanak oluşturuyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Başına geleceği önceden görmüş.

Yalnız, Danıştayın anlatımı ile Bakanlığın anlatımı birbiriyle niye örtüşmüyor? Hadi, anladık, biz milletvekilleri...

ADALET BAKANLIğI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Danıştaya ilişkin bir iptal yoktur efendim. Danıştaya ilişkin bir iptal yoktur, Yargıtaya ilişkin bir iptal yoktur, HSK’nin müfettiş ve tetkik hâkimlerine vardır. Bakanlığımızdaki Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanı hâkim sınıfından olduğu için ona ilişkin vardır. Bir de Anayasa Mahkemesinin raportör kadrolarına ilişkin 3 tane iptal vardır. Danıştaya ilişkin iptal yoktur efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2’nci önergeyi okutuyorum.

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 9’uncu maddesinde yer alan “saklıdır” ifadesinin “mahfuzdur” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez

Zülfüf Uçar

Hakkâri

Van

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Anlam bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

9’uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9’uncu maddede kabul edilmiştir.

Şimdi, 10’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 10- 4/2/1983 tarihli ve 2797 sayılı Yargıtay Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3- Yargıtay Birinci Başkanı, Cumhuriyet başsavcısı, birinci başkanvekili, Cumhuriyet Başsavcivekili, daire başkanı, üye ve iç denetçi kadroları ekli (I) sayılı Kadro Cetvelinde düzenlenmiştir. Geçici 15 inci madde hükümleri saklıdır.

(I) SAYILI KADRO CETVELİ

KURUMU: YARGITAY

TEŞKİLATI: MERKEZ

ÜNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Birinci Başkan	1	1
Cumhuriyet Başsavcısı	1	1

Birinci Başkanvekili	1	2
Cumhuriyet Başsavcısı	1	1
Daire Başkanı	1	24
Üye	1	311
İç Denetçi	1-5	3
TOPLAM		343

”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, söz talebi yok.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Benim önergem var, söz isteyeceğim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Madde üzerinde 2 adet önerge vardır, önermeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/2616 esas numaralı Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 10’uncu maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Serap Yazıcı Özbudun

Antalya

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bence siz açıklayın gerekçeyi.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Gerekçem aynı çünkü burada da benzer bir durum var. Ben bilmek istiyorum, burada bir Anayasa Mahkemesi iptal kararı var mı, varsa referans verilen kararların hangi paragrafında, yoksa yeni bir kadro ihdası mı bilmek istiyorum, açıklama talep ediyorum.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Başkanım, Yargıtay bakımından da verilmiş bir iptal kararı yoktur, söz konusu değildir şu an itibarıyla. Emsal alınan diğer kararlar 4 Mayıs 2023 tarihli 2022/36 esas 2023/84 karar sayılı ilam. Yine, 28 Eylül 2023 tarihli 2022/139 esas 2023/158 karar sayılı ilam. Yine, 8 Kasım 2023 tarihli 2020/65 esas 2023/187 karar sayılı ilam. Bu kararlar çerçevesinde bu düzenlemeyi de huzura arz ettik efendim.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Şimdi, tuhaf bir yasama faaliyeti içindeyiz. Anayasa Mahkemesinin mevcut kararları varken, Anayasa’nın 153’üncü maddesi gereğince bu kararlar yasama, yürütme ve yargı organlarını, idari makamları bağlarken ve bu çok sarıh kararlar karşısında yasama organı suskun kalmayı tercih ederken, burada, verilmemiş bir Anayasa Mahkemesi kararı muhtemelen verilebilir varsayımıyla kanun yapıyoruz. Daha açık arz edeyim: Anayasa Mahkemesi Can Atalay’la ilgili 2 bireysel başvuru kararında hak ihlaline hükmetti ve bunun gereği olarak yargının kendisini serbest bırakması, gelip Can Atalay’ın Mecliste yemin ederek göreve başlaması icap ediyordu; bu yapılmadı. Bu yapılmadığı gibi, 30 Ocak 2023’te açıkça Anayasa’nın 84’üncü maddesine aykırı olarak Can Atalay’ın milletvekilliği statüsünün düşürüldüğü ilan edildi Meclis kürsüsünden; kâtip üye okudu, o günkü başkanvekili böyle deklare etti ve ardından... Anayasa Mahkemesi kuruluşundan bu yana -yani 1961 Anayasası’yla kuruldu, faaliyete 1962 yılında geçti- o tarihten bu yana -dikkatinizi çekmek istiyorum- hiçbir zaman yokluk kararı vermemiştir. O tarihten bu yana Anayasa Mahkemesi çeşitli kararlarında genel ve soyut bir biçimde yokluğa hükmedebileceğini belirtmiştir. Hangi hâllerde? Fonksiyon gasbı olan hâllerde. Yüce Mahkeme tarihinde ilk defa, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 30 Ocak 2024’te Meclis kürsüsünden okunan işleminin yoklukla malul olduğuna hükmetmiştir ve bu karar

4 Ağustos'ta Resmî Gazete’de yayınlanmıştır. Bütün bunların neticesi olarak ve Anayasa’nın 153’üncü maddesinin açık kuralı karşısında ve Anayasa’nın üstünlüğü ilkesini düzenleyen 11’inci maddesi karşısında 16 Ağustos 2024’te yapılan olağanüstü toplantıda Meclisin ne yapması gerekiyordu? Aynen 30 Ocaktaki işlemini tekrarlaması. Yani bizlerin milletvekili olarak karara bağlayacağımız bir işlem yoktu, Meclis kürsüsünden kâtip üye Anayasa Mahkemesinin o kararının gereği olarak -karara atıf yapacaktı- Can Atalay’ın milletvekilliği statüsünün hiç düşmemiş olduğunu beyan edecekti. Bakın, ortada böyle açık bir karar varken Türkiye Büyük Millet Meclisi bunun gereğini yapmıyor ama ortada bir karar yok, muhtemelen verilecek karara istinaden burada biz kanun yapıyoruz. Bu nasıl bir yasama faaliyeti? Gerçekten ben, hukuk bilğim karşısında şok geçiriyorum; bunu bana birisi izah etsin. Ya diplomalarımızı yırtıp çöpe atalım, bu meslekten vazgeçelim, gidip pazarda limon satalım; daha şerefli bir iş olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Estağfurullah.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Bu konuda bir açıklama yapacak mı Bakanlık yetkilileri ya da teklif sahipleri, hakikaten merak ediyoruz yani. Çok açık bir açıklama yaptı Hocamız “Bir Anayasa Mahkemesi kararını yasama organı uygulamazken henüz verilmemiş bir karardan dolayı burada kanun yapıyoruz.” diyor. Biz de anlamak istiyoruz yani.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Alan.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Öncelikle, buradaki -daha önce orada okudum- Anayasa Mahkemesinin kararını, bu iptal edilenler yönünden olan kararını, isterseniz tekrar burada paylaşmış olayım.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Sayın Genel Müdürümüz dedi ki “Sayın Vekilim, öyle bir Anayasa Mahkemesi kararı yok.”

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Hayır, hayır, şöyle ilgili yok.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Ya öyleyse diye?

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Yok, yok, onda yok. Onda mutabıkız, tamam, öyle bir karar yok, bununla ilgili iptal kararı yok. Ama Anayasa Mahkemesinin emsal aldığımız iptal kararının gerekçesini okuyacağım müsaade buyurursanız: “Anayasa’nın AYM’nin görev ve yetkileri ile işleyişine ilişkin hüküm ve ilkeleri birlikte değerlendirildiğinde -raportörlerle ilgili şeyi okuyoruz- raportörlerin yargı yetkisini kullanan kamu görevlilerinden olduğu, yargı yetkisini kullanan kamu görevlilerinin kadrolarının ihdası ve iptali hususu yalnızca yürütme yetkisine ilişkin bir konu olmadığı için bu konunun CBK’yle düzenlenmesinin mümkün olmadığı, bu hâliyle kuralda Anayasa’nın 104’üncü maddesinin on yedinci fıkrasının birinci cümlesine aykırı şekilde düzenleme yapıldığı anlaşılmıştır. Açıklanan nedenlerle kuralın iptali gerekmektedir.”

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Bunu hangi...

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Raportörlerle ilgili kararında söylüyor.

Şimdi, şöyle söyleyelim... Yani raportörlerle ilgili böyle bir karar verirse diyor ki: “Siz bir yürütmeye bunu düzenleyemezsiniz. Bunu yasama, yürütme, yargının ayrılığı dikkate alınarak ayrı yasayla düzenlemeniz gerekir.” Dolayısıyla evleviyatla raportörün iptal edildiği bir yerde, üyelerin, Danıştay üyelerinin, Sayıştay üyelerinin hâliyle kanunla düzenlenmesi gerektiği hususu açık olduğu için, biz hani “İlla Anayasa Mahkemesi iptal etsin de ondan sonra getirelim.”den öte, var olan iptal kararlarının gerekçeleri de hukuka uygun, Anayasa’ya uygun, nihayetinde, yasama, yürütme, yargı...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – O zaman şunu diyorsunuz Sayın Vekilim: “Raportörlerle ilgili Anayasa Mahkemesi böyle bir karar vermiş, Cumhurbaşkanlığı kararnamesinde üyeler, hâkimlerle ilgili hata var, yanlışlık var.”

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Oradaki hata da yok.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – “Cumhurbaşkanlığı kararnamesini düzeltelim.”

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Orayı da arz edeyim müsaade buyurursanız. Şöyle bir şey...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Şimdi ben bir söz isteyebilir miyim?

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sayın Özbudun, şunu arz edeceğim, bu şöyle: Cumhurbaşkanlığı kararnamesinden önce durum nasıldı, belki bunu söylememiz gerekir. KHK’yle düzenlenmiş bir alandı. Aslında orada da yürütmenin düzenlediği bir alandan bahsediyoruz. Yani burada yaptığımız şey, aslında yasama, yürütme, yargı erklerinin ayrı ayrı olduğu hususunu da daha kanunilik tarafına geçirerek... Yani

Cumhurbaşkanlığından önce de KHK'yle 1983 sayılı KHK'yle, düzenlenen bir şeydi. Dolayısıyla biz burada aslında kanuni güvenceye taşımış oluyoruz tamamını. Oradan Cumhurbaşkanlığı sistemi kurulduktan sonra CBK'ye aktarılmış olan kadrolar şimdi kanunla yeniden düzenlenmiş oluyor; yaptığımız şey bu.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Devamında iptal davası var ama bu arada.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Evet, ben söz isteyebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Hiçbir devlet yetkisi böyle keyfi kullanılamaz.

Şimdi, sayın arkadaşımızın yaptığı açıklama Anayasa Mahkemesinin raportörlerine ilişkin kararı dikkate almak suretiyle yapılan bir yasama faaliyetini meşrulaştırıyor. Ha, bu, çok güzel aslında. Neden? Çünkü Anayasa Mahkemesi kararlarının 2 tür sonucu vardır. Bir, objektif bağlayıcılığı, bir de sübjektif bağlayıcılığı. Her ikisini birden dikkate almak zorundadır Anayasa Mahkemesi. Tam da biz bu gerekçeyle, 14 Mayıs 2023 genel seçimlerinin ardından Türkiye Büyük Millet Meclisine yemin etmek üzere gelmeyen Can Atalay'la ilgili şu açıklamayı defalarca yaptık, dedik ki “Anayasa Mahkemesinin Ömer Faruk Gergerlioğlu'yla ilgili verdiği kararın objektif ve sübjektif bağlayıcılığı vardır ve bu kararın objektif bağlayıcılığı sebebiyle Can Atalay'ın derhâl serbest bırakılıp, Türkiye Büyük Millet Meclisine gelip yemin etmesi gerekmektedir.”

Şimdi, orada Anayasa Mahkemesi kararlarının bu boyutunu dikkate almıyoruz ama işimize geldiği yerde Anayasa Mahkemesi kararlarının bu boyutunu dikkate alıyoruz; böyle şey olmaz Sayın Başkanım. Bakınız, Türkiye çok ciddi bir hukuksuzluk sorunu yaşıyor. Bizler ülkesini seven, memleketinin geleceğini düşünen yurttaşlar olarak defalarca şunu söylüyoruz: Bu anayasasızlaştırma, bu hukuksuzlaştırma süreci Türkiye'nin geleceğini çok ciddi olarak tehdit ediyor. Bakın, klişeleşmiş bir söz ama tekrar etmeye mecburum: Bugün bozduğunuz kantar yarın gelir sizi tartar. Biz burada Anayasa'nın üstünlüğünü, hukukun üstünlüğünü savunurken hepimiz için bunu savunuyoruz. İşinize geldiği yerde bir şekilde gerekçelendirip işinize gelmeyen yerde birtakım kuralları göz ardı edemezsiniz. Bunun adı hukuk devleti değildir, bunun adı tam manasıyla bir keyfilik rejimidir. Keyfilik rejiminde hiç kimse önünü göremez. En kötü hukuk hukuksuzluktan iyidir çünkü o en kötü hukuk sisteminde bütün yurttaşlar önlerini görür. Ama biz şu an öngöremediğimiz bir meçhulün içinde yaşıyoruz ve bu sistem içinde hiçbirimizin güvenliği yok, sizlerin de yok. Dolayısıyla burada bu hükümleri savunurken geleceği dikkate alın ve bunların gelecekte sizlerin başınıza çok büyük belalar açabileceğini de lütfen unutmayın.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyoruz.

Konu anlaşılmıştır.

Kıfayetimizakere yapıp oylamaya geçelim.

Önergeyi Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinde yer alan “saklıdır” ifadesinin “mahfuzdur” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez

Zülküf Uçar

Hakkâri

Van

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçe...

Gerekçe:

Anlam bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Evet, önergeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

11'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 11 - 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 3 - Hâkimlik ve savcılık mesleğinde bulunanlara ait kadrolar ekli (II) sayılı Kadro Cetvelinde düzenlenmiştir. Bu kadrolardan boş olanlarda unvan değişikliği Cumhurbaşkanınca yapılır.

(II) SAYILI KADRO CETVELİ

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : MERKEZ

ÜNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Ceza İşleri Genel Müdürü	1	1
Hukuk İşleri Genel Müdürü	1	1
Mevzuat Genel Müdürü	1	1
Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü	1	1
Adli Sicil ve İstatistik Genel Müdürü	1	1
Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürü	1	1
Personel Genel Müdürü	1	1
Hukuk Hizmetleri Genel Müdürü	1	1
Bilgi İşlem Genel Müdürü	1	1
Teftiş Kurulu Başkanı	1	1
Strateji Geliştirme Başkanı	1	1
İnsan Hakları Dairesi Başkanı	1	1
Eğitim Dairesi Başkanı	1	1
İcra İşleri Dairesi Başkanı	1	1
Destek Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1
Adli Destek ve Mağdur Hizmetleri Dairesi Başkanı	1	1
Bakanlık Yüksek Müşaviri	1	20
Genel Müdür Yardımcısı	1	45
Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı	1	2
Daire Başkanı	1	106
Adalet Başmüfettişi	1	40
Adalet Müfettişi	1-6	70

Tetkik Hâkimi	1-5	532
İç Denetçi	1-5	20
TOPLAM		851

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : TAŞRA

ÜNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Eğitim Merkezi Müdürü	1	5
Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı	1-2	5
Personel Eğitim Merkezi Müdürü	1	7
Personel Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı	1-5	14
İcra Daireleri Başkanı	1	16
İcra Daireleri Başkan Yardımcısı	1	32
Hâkim ve Savcı	1-8	34.072
Hâkim	1-8	4.150
TOPLAM		38.301

KURUMU : ADALET BAKANLIĞI

TEŞKİLATI : YURTDIŞI TEŞKİLATI

ÜNVANI	DERECESİ	ADEDİ
Adalet Müşaviri	1-4	30
TOPLAM		30

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – 11’inci maddede 2 adet önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin çerçeve 11’inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Serap Yazıcı Özbudun

Antalya

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Gerekçeyi okutabilirsiniz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Teklifin 11’inci maddesi HSK Kanunu’na yeni bir hüküm eklemektedir. Madde gerekçesinde Anayasa Mahkemesinin 4 Mayıs 2023, 28 Eylül 2023 ve 8 Kasım 2023 tarihli kararlarına referans verilmiştir ancak bu kararların hangi paragraflarının maddenin yazımına esas oluşturduğu ifade edilmemiştir. Bu ise yaratılan yeni madde ile AYM kararı arasındaki bağın kurulmasını zorlaştırmaktadır. Bu yönüyle teklifin 11’inci maddesi hukuk devleti ilkesini ve bu ilkenin dayandığı belirlilik ilkesini ihlal etmektedir.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Arkadaşlarınız bir açıklama yaparlar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Söz talebi var mıydı? Yok herhâlde.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Açıklama talep ediyorum ben diğer hükümlerde olduğu gibi.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım, yine aynı mantık üzere hareket ediyoruz; burada da bir iptal yok, sadece Mağdur Hakları Dairesi Başkanlığını Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle düzenlerken kadrosu Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle alınmıştı, iptal edildiği için ve burada tüm hâkim, savcılar düzenlediğimiz için Adalet Bakanlığındaki birimlerde hâkim sınıfından görev alanların kadrolarını da yine kanunla düzenlemek amacıyla bu düzenleme huzura getirilmiştir.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Yani iptal edilmeyen bir hükmün...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Bir kadro burada, Mağdur Hakları Dairesi Başkanlığına ilişkin kadro iptal edilmiştir ama o yapılırken diğer tüm hâkim sınıfının kadrolarının kanunla yapılması amacıyla bu madde huzura getirilmiştir.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Yani bunlar yeni kadro mu?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Mevcut, şu an fiilen kullanılan kadrolar, yeni kadrolar değil.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – O zaman gerekçeyi tatminkâr bir biçimde yazmalısınız. Bakın, şimdi, Sayın Başkanınız da bilecekler, biz hukuk fakültelerinde öğrencilere çeşitli konuları anlatırken doğal olarak buradaki Komisyon tutanaklarını inceleyiyoruz, kanun tekliflerini, tekliflerin genel gerekçesini, madde gerekçelerini ve bunların ne manaya geldiğini öğretmeye çalışıyoruz. Benim burada gördüğüm manzara bizim fakültelerde öğrencilerimize öğretmeye çalıştığımızın tam aksi.

Şimdi, madde gerekçesi yazmaktaki maksadımız nedir? Maddeye sarahat kazandırmak, o maddenin neden ihdas edildiği konusunda tüm kamuoyunu bilgilendirmek. O zaman gerekçeye bunu yazın, deyin ki “Bir iptal kararı yoktur fakat Anayasa Mahkemesine intikal etmiş bir uyuşmazlık vardır, oradan iptal kararı çıkması beklenmektedir, dolayısıyla buna istinaden bu hüküm yaratılmıştır, yeni bir kadro getirilmemektedir.” Yani bu şekilde madde gerekçesi yazılmaz. Bakın, ben yıllardır Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün kanunlarını, Meclis görüşmelerini, komisyon görüşmelerini inceliyorum ama şu son yıllara hâkim olan kanun yapma metodunun bir benzerini geçmişte görmüyorum. Hukuk devleti yönünden daha ileriye gitmemiz gerekirken biz dev adımlarla geri gidiyoruz.

Teşekkür ederim.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Çok doğru Hocam, çok doğru.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/2616 esas numaralı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinde yer alan “Bu kadrolardan boş olanlarda unvan değişikliği Cumhurbaşkanınca yapılır.” ifadesinin çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez

Hakkâri

Zülküf Uçar

Van

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Açıklama yapacaksınız sanırım Zülküf Bey.

Buyurun.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Teklifin 11’inci maddesinde “Boş kadrolarda ünvan değişikliğinin Cumhurbaşkanınca yapılması” şeklinde bir hüküm bulunmakta. Bu düzenleme bazı açılardan Anayasa’ya aykırılık taşımaktadır. Yürütmenin yargıya müdahalesi anlamına gelmektedir. Yargıçların bağımsızlığı ve yargının tarafsızlığı ilkeleri gereği hâkim ve savcılar üzerindeki atama ve ünvan değişikliği gibi konuların yürütme organının yetkisinde olması yargı bağımsızlığı açısından sorun teşkil etmektedir. Boş hâkim ve savcı kadrolarındaki ünvan değişikliklerinin Cumhurbaşkanına bırakılması yürütmenin yargıya müdahalesini kısmi de olsa devam ettirmektedir. Anayasa madde 138 hâkimlerin bağımsızlığı ilkesini güvence altına alır. Hâkim ve savcıların ünvan değişikliklerinin yürütme organı olan Cumhurbaşkanına bağlı olarak yapılması yargı bağımsızlığına açıkça aykırılık teşkil eder. Yargı mensuplarının atamaları, terfileri ya da ünvan değişiklikleri konusunda yürütme organının, Cumhurbaşkanının yetkili olması yargı organını etkiler ve bu bağımsızlık ilkesini zedeler. Bu bağlamda, boş kadrolardaki ünvan değişikliklerinin Cumhurbaşkanına bırakılması yargı bağımsızlığını zedeleyebilecek bir düzenleme olarak Anayasa’ya aykırılık riskini açıkça taşımaktadır.

Anayasa Mahkemesinin yargı bağımsızlığına zarar verecek nitelikteki yürütme müdahalelerine karşı verdiği iptal kararlarının gereğinin yapılması için teklifin 11’inci maddesinin “Bu kadrolardan boş olanlarda ünvan değişikliği Cumhurbaşkanınca yapılır.” kısmı çıkarılmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdürüm, var mı bir açıklamanız?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Buradaki kadro değişikliği bakımından, bu, birçok düzenlemede yer alıyor. Boş kadrolarda eğer hâkim kadrosu bitmiş ve boş olan bir savcı kadrosu varsa o savcı kadrosunu hâkim kadrosuna dönüştürmek suretiyle hâkim alımı yapılabilir, buna imkân veren bir düzenleme yoksa yeniden kanunu huzurunuzda getirip yeniden kadro değişikliği ya da ilave kadro almamız gerekecek, bu da sürecin işleyişi bakımından Meclisi meşgul edecektir. Bu nedenle böyle bir kadro -boş kadro- yoksa görevdeki bir hâkimin ya da savcının kadrosunu değiştirme anlamında değil bu. Boş kadrolardan bir kısmını diğer ünvana değiştirme, ihtiyaç olan diğer ünvana değiştirme yetkisidir bu efendim, birçok düzenlemede de bu vardı yani Cumhurbaşkanımıza bu şekilde verilen birçok...

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Biz de zaten hep onu söylüyoruz, Cumhurbaşkanına verilen bu yetkiler bizi hukuk devleti olmaktan hızla uzaklaştırır. Kanunsa kanunla yapılsın, biz onu söylüyoruz yani.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Ülkenin ihtiyacı savcı kadrosu boş dururken hâkim dolduysa ve ihtiyaç varsa bu kadroyu oraya kaydıracak, boş kadroyu kaydıracak.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Bu mantık doğru değil yani.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Yani öyle bir mantığınız var ki “Yeter ki her şey bizim istediğimiz gibi olsun, kanun kalmasın ortada.” Gerçekten siz Türkiye Büyük Millet Meclisini feshedin, hiçbir manası yok.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sayın Hocam, kararname çıkarıyoruz itiraz ediyorsunuz, aynı konuyu kanunla düzenliyoruz ona itiraz ediyorsunuz.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Anayasa’ya uyun diyoruz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Hayır, ne yapalım yani?

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Bu Cumhurbaşkanlığı kararnamesi denen...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Arslan, buyurun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Sayın Hocam, yani, şimdi, kararnamelere sürekli itirazlar, eleştiriler geldi. Kararnameyle düzenlenen konularla ilgili yasal bir düzenleme teklifi var burada.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Hayır efendim.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Yani, kararname olunca itiraz var...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Yargıyla ilgili bir alanı Cumhurbaşkanına bırakamazsınız. Cumhurbaşkanına bırakırsanız...

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Kanunla düzenliyoruz.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Anayasa’nın 8’inci maddesini dikkatle okuyun.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Yani ne yapsak ona itiraz ediyorsunuz zaten.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Ne diyor o madde?

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Her yapıla itiraz var, böyle bir şey yok ya.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – “Cumhurbaşkanının yetkisi ve görevi Anayasa’ya ve kanunlara uygun olarak kullanılır.” diyor. Siz Anayasa’yı çiğneyerek kanunla Cumhurbaşkanına yetki veriyorsunuz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Yani “Kararnameyle bu konu düzenlenmez.” diyorlar...

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Düzenlenmez.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Aynen, biz de kanunla düzenliyoruz, şimdi ona da itiraz ediyorsunuz.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) – Kanunla düzenlenmemiş ki, sorun burada. Kanun yetkiyi Cumhurbaşkanına veriyor, itirazımız buna.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Kanunla siz bir yetkiyi yürütmeye veriyorsunuz, yasamanın yetkisini yürütmeye veriyorsunuz.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) – Ünvan değişikliği yetkisini kanunla yapın diyoruz, bu kadar basit yani.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yani olmayan yetkiyi verin diyorlar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

11’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11’inci madde kabul edilmiştir.

Şimdi 12’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 12- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 27 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Adın değiştirildiği nüfus siciline kayıt ve Basın İlan Kurumunun ilan portalında ilan olunur. Bu ilanda; hükmü veren mahkeme, kararın verildiği tarih, dosyanın esas ve karar numarası ile adının değiştirilmesine karar verilen kişinin nüfusa kayıtlı olduğu yer, doğum tarihi, anne ve baba adı, önceki adı ve soyadı, mahkeme kararıyla verilen yeni adı ve soyadı yer alır.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Madde üzerinde söz almak isteyen? Yok.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ SERAY ŞENFER – Var.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Açıklama mı?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ SERAY ŞENFER –Evet, küçük bir şey eklemek, hatırlatmak istiyoruz siz Komisyona.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ HUKUK MÜŞAVİRİ SERAY ŞENFER –Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun 22’nci maddesinde Kişisel Verileri Koruma Kuruluna verilerin temel hak ve özgürlüklere uygun şekilde işlenmesini sağlamak görevi verilmiştir. Teklif metninde, ilanda belirtilen kişisel verilerin değerlendirilmesinin alınıp alınmadığı, Kişisel Verileri Koruma Kurulunun görevleri kapsamında ilan edileceği belirtilen kişisel verilerin denetlenip denetlenmediği tarafımızca bilinmemekte ama yaptığımız tespit Türkiye Cumhuriyeti kimlik kartında dahi bulunmayan “nüfusa kayıtlı olduğu yer” ibaresinin yasa maddesinde ilan edileceği öngörülmektedir; bu konuya dikkatinizi çekmek istedik.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyoruz.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Uzun, konuşacak mısınız?

CUMHUR UZUN (Muğla) – Evet, çok kısa...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

CUMHUR UZUN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Başkanım, biz bu düzenlemede bir hususun önem arz ettiğini, o nedenle eklenmesi gerektiğini düşünerek söz aldık ve buna ilişkin önerimiz var, o da şudur: “Adın değiştirildiği nüfus siciline kayıt ve Basın İlan Kurumunun ilan portalında ilan olunur.” denilmektedir. Bunun bazı şiddet olaylarına uğrama nedeniyle isim değişikliği vesaire gibi korumaların olduğu hâlleri ayrık tutan bir yönü yoktur. Bazen bu değişiklik yapılmakta ve bu değişikliğin saklanması hukuki yarar bulunmakta. O nedenle, bunun, mevcut düzenlemenin başında, bu ilanda “istisnai durumlar saklı kalmak kaydıyla” denilerek ve bu istisnai hâllerin de özel güvenlik, kişinin can güvenliği vesaire gibi saydığımız konularda uygulanması suretiyle yapılabilmesine olanak verecek hâle getirilmesini istiyoruz. Şu anda isim değişikliği hiçbir istisna olmadan, doğrudan ilana gidiyor ama buna erişip de kişinin can güvenliği nedeniyle isminin saklanması gerektiği hâllere bu hüküm olanak vermiyor.

O nedenle, böyle bir katkının Komisyonumuz tarafından uygun görülmesi hâlinde uygulamaya katkı sağlayacağını ve yarın bu konuda bir eksiklik yaşanmasının önüne geçileceğini değerlendiriyor ve öneriyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Teşekkür ediyoruz.

Sayın Genel Müdürüm, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Başkanım, iptalde belirtildiği üzere kişisel verilerin niteliğindeki hangi bilgilerin ilanda yer alacağına dair düzenlemeyi açıkça yapmak suretiyle bu maddede değişiklik öngörülüyor. Basın İlan Kurumunun ilan portalında kaydedilecek, usulün de belirlenmesi gerekiyor.

İstisnai hâller nerede vardır? En önemlisi, 6284’te vardır; orada zaten ilan olunmaz o yani zaten gizli yapılan bir isim ya da kimlik değiştirme işlemidir ve kendi düzenlemesine göre, buraya göre ilan yapmamamız gerekiyor mahiyeti gereği. Dolayısıyla, böyle bir istisna yazmaya da ihtiyaç olmadığını değerlendiriyoruz Sayın Başkanım.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – İhtiyaç olmadığı değerlendiriliyor, ondan sonra Anayasa Mahkemesine gidiyor konu; Anayasa Mahkemesi iptal ediyor, ondan sonra “İhtiyaç vardır.” deniliyor ve biz de “İhtiyaç varmış.” deyip tekrar onu düzenliyoruz.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Özer, iptale istinaden zaten bu düzenleme yapılıyor.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Ama biz böyle değerlendiriyoruz. Ben de söz alayım, almayacaktım ama...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Buyurun.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Kişisel veri niteliğindeki hangi bilgilere yer verileceğinin, ilanın şekli ve usulü konusunda herhangi bir hükmün bulunmamasının Anayasa’ya aykırı olduğunu belirtmiş Anayasa Mahkemesi Sayın Başkan.

Dolayısıyla, burada şunu söylemek gerekir: Kanunun belirli ve öngörülebilir nitelikte olması gerektiğini savunarak, düzenlemeye kişinin neredeyse tüm kişisel verilerinin ilan edilmesinden bahsederek karar vermiş yine Anayasa Mahkemesi.

Şimdi, burada önergeyle sunduğumuz nedir? Bazı durumlarda güvenlik gerekçesiyle isim değişikliği olabilir ama bu güvenlik gerekçesiyle isim değişikliklerinin burada ihtiyaç dışı kalması doğru değil, bunu biz değerlendirebiliriz. Hocamız da söylüyor, burada bir yasama faaliyeti yapıyoruz; kişinin gerçekten güvenlik nedeniyle ismi değişmiş ve gizli kalması gerekiyorsa bunun ayrı tutulması gerekir, bu da çok zor bir şey değil bir yasama faaliyetinde yani güvenlik gerekçesiyle isim değişiklikleri olabilir ya da “Özel bir durum gerekçesiyle ayrı tutulmaktadır.” denilebilir, onu demediği için burada bu önergeyi sunuyoruz ama gelen cevap “ihtiyaç duyulmadığından bahisle” şeklinde oluyor.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Hayır, başka düzenlemelerde olduğu için ihtiyaç duyulmamaktadır.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Vardır ama burada bunu belirtmemizin bir mahzuru yok. Başka düzenlemelerde gizli kalması öngörülmüşse “Bu durumlar saklıdır.” denilebilir, zaten onu söylemek istiyoruz burada da.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım -belirttiğim gibi- zaten bir 6284’te -kadına karşı şiddette- var, bir de Tanık Koruma Kanunu’nda var. Zaten o kanunlarda da onların gizli yapılacağı, mahfuz sicillerde kaydedileceği, ilan edilmeyeceği düzenlenmiştir. Burada “Kanunlardaki özel hükümler saklıdır.” demenin çok bir faydası yok ama çok da ısrarcıysanız yazalım efendim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – İsrarcıyız efendim, dersiniz... Hani biz söylediğimizde kabul edilmiş olur, hoşumuza gider yani.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – “Gizli tutulur.” diye o kanunlarda yazılmış zaten, tekrar tekrar yazmaya ihtiyaç olmadığını düşünüyoruz; takdir sizin efendim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Efendim, şunu da ekleyeyim: Mesela, isim gülünç bir isim...

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Sayın Başkanım, bu maddeye dayanarak değişmiyor ki. Bu madde asliye hukuk mahkemelerinde kişinin ismini beğenmemesinden olabilir ya da iyi bir dolandırıcıdır, ismini değiştirmek istiyordur, o da vardır; beğenmediği içindir ya da başka sebeplerden asliye hukuk mahkemesinde Medeni Kanun hükümlerine göre değişilen isim ama tanık korumada Tanık Koruma Kanunu’ndan kaynaklı...

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Sayın Genel Müdürüm, “Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.” dememenizin bir gerekçesi var mı?

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – Hiçbir gerekçesi yok efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Zaten öyle.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Deyin o zaman.

ADALET BAKANLIĞI MEVZUAT GENEL MÜDÜRÜ MEHMET ÖKMEN – İyi bir yasama faaliyeti bakımından ben arz ediyorum efendim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Özer, zaten öyle diyoruz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Ama yani “Diyebilirler.” demiyorlar.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Bunu bütün hukukçular bilir zaten.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Bilmediğimizi mi iddia ediyorsunuz Sayın Başkanım, onu anlayamadım yani “Siz bunu bilmiyorsunuz.” mu diyorsunuz?

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Hayır, sizin için söylemiyorum, genel anlamda söylüyorum.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – O zaman Sayın Genel Müdürümüz neden “Biz ‘Özel kanunlardaki hükümler saklıdır.’ diye yazabilirdik ama yazmadık, çok ısrarcıysanız yazalım.” diyor? O zaman o da onu demesin. Demek ki Genel Müdürümüz de bilmiyor o zaman. Böyle bir niteleme olmaz.

NURETTİN ALAN (İstanbul) – Sayın Özer, o zaman da her şeyi yazınca da “kazuistik” diyorsunuz. Her şeyi de yazıyoruz, o zaman kazuistik oluyor.

SERAP YAZICI ÖZBUDUN (Antalya) – Bir kelimeyle kazuistik olmaz.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Yeter ki bizim dediğimiz olmasın, bizim istediğimiz de yazılmasın.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Özer, yanlış anlamayın da sizin için söylemedim ben, genel olarak söyledim yani mahkemenin önüne geldiğinde zaten özel düzenleme olduğu için onu uygulayacak, onun için söyledim.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Peki.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Madde üzerinde 3 önerge var, önergeleri aykırılık sırasına göre okutup işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 12’nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 12- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 27 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Adın değiştirildiği nüfus siciline kayıt ve Basın İlan Kurumunun ilan portalında ilan olunur. Bu ilanda; hükmü veren mahkeme, kararın verildiği tarih, dosyanın esas ve karar numarası ile adının değiştirilmesine karar verilen kişinin nüfusa kayıtlı olduğu yer, doğum tarihi, anne ve baba adı, önceki adı ve soyadı, mahkeme kararıyla verilen yeni adı ve soyadı yer alır. Mahkeme ilan yapılmasında sakınca görüldüğü hallerde isim değişikliğine ilişkin ilanın yapılmamasına karar verebilir.”

Hakan Şeref Olgun

Afyonkarahisar

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçe için açıklama var mı Başkanım?

Buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) – Sayın Başkanım, biraz önceki tartışmalarda biz de o şekilde düşündüğümüz için, biz bu husus mahkemelerce yapılan isim değişiklikleriyle ilgili olduğu için yine özel istisnai durumlarda “Mahkemece ilan yapılmamasına karar vermesi gerekir.” şeklinde değişiklik teklif ettik ama gerekçemiz aynı gerekçeler. İsim değişikliğine karar veren mahkemenin bu tür hâllerde ilanın yapılmamasına karar verme yetkisi olarak düşündük.

TURAN TAŞKIN ÖZER (İstanbul) – Başkanım da bilmiyor demek ki Başkanım, bizim gibi...

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas no.lu Noterlik Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Madde 12- 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanununun 27 nci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Adın değiştirildiği nüfus siciline kayıt ve Basın İlan Kurumunun ilan portalında ilan olunur. Bu ilanda; İstisnai durumlar saklı kalmak kaydıyla hükmü veren mahkeme, kararın verildiği tarih, dosyanın esas ve karar numarası ile adının değiştirilmesine karar verilen kişinin nüfusa kayıtlı olduğu yer, doğum tarihi, anne ve baba adı, önceki adı ve soyadı, mahkeme kararıyla verilen yeni adı ve soyadı yer alır.”

Süleyman Bülbul	İsmail Atakan Ünver	Turan Taşkın Özer
Aydın	Karaman	İstanbul
Gizem Özcan	Cumhur Uzun	İnan Akgün Alp
Muğla	Muğla	Kars

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Söz konusu teklifin 12'nci maddesinde, özellikle kadına şiddet kapsamında can güvenliği sebebiyle ismini değiştirmek isteyen kişiler bakımından işlevsel olmak amacıyla değişiklik yapılmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi 3'üncü önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinde yer alan “olunur” ifadesinin “edilir” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez	Zülküf Uçar
Hakkâri	Van

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL– Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Anlam bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Şimdi 12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

13'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 13- 4721 sayılı Kanunun 166 ncı maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Boşanma sebeplerinden herhangi biriyle açılmış bulunan davanın reddine karar verilmesi ve bu kararın kesinleştiği tarihten başlayarak bir yıl geçmesi hâlinde, her ne sebeple olursa olsun ortak hayat yeniden kurulamamışsa evlilik birliği temelden sarsılmış sayılır ve eşlerden birinin istemi üzerine boşanmaya karar verilir.”

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Sayın Çelenk’in söz talebi var.

Buyurun.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Sayın Başkan, teşekkürler.

Şimdi, burada aslında bir yandan özellikle İstanbul Sözleşmesi’nin kaldırılmasından sonra baş başa kaldığımız kadına karşı vahim şiddet olaylarıyla ilişkili sanki pozitif bir değişikliğe de imkân verecek bir değişiklik önerisiyle karşı karşıyaymışız gibi görünüyor ama bunun en başından böyle olmadığını söyleyerek başlamak istiyorum. Her şeyden önce, böyle önemli bir kanun maddesinin Noterlik Meslek Kanunu kapsamında karşımıza gelmesi, böyle bir başına, sanki arada gözlerden kaçırılmak istenildiği bir düzenlenmesi son derece vahim çünkü biz bunu bir süreden beridir biliyoruz ki Medeni Yasa kapsamında kadınların kazanımları çerçevesinde epeyce bir değişiklik uzun süredir müzakere ediliyor ve kadın örgütleri, kadın hareketi, kadın vekilleri mütemadiyen burada yapılmak istenen değişikliğin kadınların kazanımlarını tırpanlanması olduğunu anlatmaya çalışıyor. Çünkü 2002 yılında revize edilerek günün şartlarına uyarlanmış ve görece demokratik bir aile hayatı, cinsiyet eşitlikçi bir Medeni Kanun’da bu kazanımlardan geriye götüren, nafaka konusunda, velayet konusunda, mal paylaşımı konusunda, birçok konuda çeşitli değişiklikler uzun zamandır siyasi iktidarın gündeminde. Bu her defasında yoğun tepkilerle geri püskürtülüyor ama böyle parça parça, ilgisiz kanunlar etrafında yeniden karşımıza geliyor.

Şimdi, burada da 22 Şubat 2024 tarihli AYM kararına dayanarak bir değişiklik önerisi getiriliyor. Burada az önce Değerli Serap Hoca çok güzel ifade etti, AYM kararlarını nasıl kendi amaçlarınız çerçevesinde eğip bükerek bazen hiç dikkate almıyorken, bazen de böyle çok temel bir değişikliğe gerekçe olarak önümüze getiriyorsunuz, bu kabul edilemez bir şey. Bu kanun kapsamında yapılacak olan bu üç yıllık sürenin bir yıla indirilmesinin yani özellikle kusurlu erkek bakımından değerlendirdiğimizde reddedilmiş bir dava sonrasındaki fiilî ayrılık süresinin üç yıldan bir yıla düşürülmesinin boşanmayı kolaylaştıracağı, tarafların hayatlarına yeniden başlamaları önündeki engelleri kaldıracağı ve yolu açacağı söyleniyor. Oysaki Türkiye’nin sosyokültürel yapısına, aile yapısına baktığımız zaman, böyle bir an önce hayatına başlamak isteyen kusurlu tarafın genellikle kadın olmadığı, erkek olduğu görülüyor. Bu süre üç yıldan bir yıla düştüğü zaman kadın lehine hiçbir şey vadetmiyor, erkeğin kolayca boşanması ama bir yandan da sonuçlanmamış tazminat, nafaka sürecinin de zaten boşanmış olan erkek bakımından ne kadar uzatılırsa fayda telakki edildiği bir sürece terk edildiği ve evlilik içinde zaten yoksullaşmış, haklarını, sosyal çevresini ciddi biçimde kaybetmiş kadınlar bakımından çok eşitsiz bir durumu iyice kökleştireceğini görüyoruz. Dolayısıyla da bu “Üç yıllık süreç uzadıkça bu şiddet olaylarına da zemin hazırlıyor.” falan, bunların zaten şiddet istatistiklerine vesaire baktığımız zaman o noktadan da savunulacak hiçbir tarafı yok çünkü şiddet zaten çoğu zaman bu süreçlerde evin dışına çıkarılmış erkek tarafından yapılıyor ve bu bir yıl da olsa üç yıl da olsa zaten bu şekilde şiddeti önleyici bir mekanizma söz konusu değil.

Dolayısıyla, bizim buradaki düsturumuz: Medeni Yasa’dan kaynaklanan kadınların haklarının hiçbir şekilde tırpanlanmasına izin verilmemelidir, buna dokunulmamalıdır. Eğer bu üç yıllık süreçlerde her iki taraf için de eşitlikçi bir düzenleme yapılarak bu sürecin en az hasarla atlatılması düşünülüyorsa bunun böyle bir Noterlik Kanunu içine sıkıştırılarak önümüze gelmemesi, bu konuda bütün tarafların, kadın örgütlerinin, bu konudaki çalışmaların dikkate alınması...

Nitekim, son bir şey, baktığımız zaman, 2016 yılında karşılaştığımız bu TBMM Boşanmaları Araştırma Komisyonu Raporu’nda ya da Diyanet sayfasında sık sık gördüğümüz bu boşanmalarla ilişkili olarak kadının elini zayıflatacak, erkek için boşanmayı kolaylaştıracak ve hayatı kolaylaştıracak bir mekanizma kurmanın bütün şeyini burada da zuhur etmiş biçimde görüyoruz. Bu niyet aynen burada da zuhur ediyor. Nitekim biz Diyanet raporlarında şunu bile gördük: “SMS’le, WhatsApp mesajlarıyla “Boş ol!” diyerek bile boşanmak mümkündür.” diyerek bu konu hep erkek cephesinden ele alındı. Bizim bütün tecrübemiz, bütün hafızamız bize bunun kadınlar lehine bir düzenleme olmadığını söylüyor ve bunu bu şekliyle kabul etmiyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL - Çok teşekkür ediyoruz Sayın Çelenk.

Bu konuda 1 adet de önerge var, Önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesinde yer alan “kurulamamışsa” ifadesinin “tesis edilememişse” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Onur Düşünmez

Zülküf Uçar

Hakkâri

Van

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Anlam bütünlüğünün sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN CÜNEYT YÜKSEL – Açıklama var mı herhangi bir açıklama kurumlarımızdan, Adalet Bakanlığımızdan, teklif sahiplerimizden? Yok, peki.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, (2/2616) esas numaralı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam etmek üzere, yarın 23 Ekim 2024 Çarşamba günü saat 11.30'da aynı salonda toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 23.11